

*Årsrapport*  
*2008*



**Unikt myntfunn**

**MOSS:** Ekspertene er ikke i tvil. Funnet av dirhem-mynter ved Huseby i Østfold er ett av de fleste unike myntfunnene i Norge. Myntene stammer fra Bagdad i Irak år 750 og frem til 800-tallet. Flere mynter kommer opprinnelig fra Teheran i Iran. Derfra har de vandret via handelsruter opp til sitt hvilested i Østfold. (ANB).

**Gjengoppgjør**

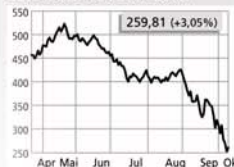
**LILLESTRØM:** I går kveld skal to gjenger i Lillestrøm ha tatt et oppgjør. Det skal ifølge politiet ha blitt framsett trusler. Da RB gikk i trykken var omstendighetene rundt oppjøret uklart.

Mer på nett

rb.no

**BØRS**

http://www.oslobors.no

**Oslo Børs hovedindeks****OSLO BØRS**

9. oktober 2008

**Vinnere siste børsdag**

Norse Energy Corp TR	..30,48
Fairstar Heavy Trans	..29,63
Hexagon Composites	..26,92
Bergen Group	..25,00
Faktor Eiendom	..20,00

**Tapere siste børsdag**

Argo Energy Corpo	-33,33
Eitzen Chemical	..-14,44
Northland Resources	..-11,66
Marine Harvest	..-11,43
Giltn. Wilhelmsen ser	..-10,71

**Vinnere siste uke**

Argo Energy	..14,78
Fairstar Heavy Trans	..12,90
Medicult	..3,06
PSI Group	..2,65
Farstad Shipping	..0,46

**Tapere siste uke**

Eitzen Chemical	..-37,57
Kongsberg Automotive	-37,18
Wavefield Inseis	..-35,71
Scorpion Offshore	..-35,09
Veidekke	..-32,56

**Norske Fond på topp**

(Avk. siste 36 mnd. - %)

Fondsfinans Spar	..-2,36
Handelsbanken Norge	..-2,55
WarrenWicklund Norge	-3,08
Storebrand Verdi	..-3,12
Danske Fund Norge Aksj	-3,80

**Norske Fond på bunn**

(Avk. siste 36 mnd. - %)

Storebrand Vekst	..-14,80
Nordea Vekst	..-13,71
Danske Fund Nor Vekst	-13,53
NB-Plussfond	..-12,66
NB-Aksjefond	..-10,52

**Valuta 09.10 08.10**

Nasjonal dollar	AUD	4,29	4,19
Nasjonal dollar	DKK	112,22	112,65
Euro	EUR	8,36	8,40
Isl. kroner	ISK	2,74	3,17
Japanske yen	JPY	6,07	6,07
Kan. dollar	CAD	5,43	5,56
Britiske pund	GBP	10,59	10,75
Sveit. francs	CHF	540,94	540,34
Svenske kroner	SEK	86,61	86,75
US dollar	USD	6,11	6,12

**Pengemarkedsrenten****- Visste ikke hva han hadde med seg**

Av Stig Atle Bakke  
stig.atle.bakke@rb.no  
63 80 48 76

**GARDERMOEN:** Den 38 år gamle pakistanske statsborgeren, som tirsdag ble tatt med tre kilo heroin i en koffert på Gardermoen, er varetektsfengslet i åtte uker. Mannen samtykket i fengslingen.

38-åringen skal ha forklart til politiet at han selv la pakkene

med heroin i sin koffert, men at han ikke visste hva pakkene inneholdt. 38-åringen har også forklart at han fikk betalt og at han hadde en mistanke om at det var narkotika han hadde med seg.

– Min klient er fortvilet. Han har lagt kortene på bordet rundt de faktiske forholdene, men han visste ikke hva han hadde med seg. Mannen er i en vanskelig livssituasjon, og

trengte penger. Han har verken fast bopel, arbeid eller inntekt, sier forsvarer Gunhild Lærum til Romerikes Blad. Mannen sitter nå på Ullersmo.

Politiet venter nå på endelige analyseresultater av stoffet fra Kripos.

– Det kan bli aktuelt med flere avhør av mannen når analyseresultatene er klare. I beste fall, og det er målet, vil straffesaken komme opp i løpet av den åtte

**Tatt med tre kilo heroin**

**TATT:** Romerikes Blad i går. uker lange varetektsperioden, sier politadvokat Asmund Yli.

**- Innskuddene i Norge trygge**

**Statsminister Jens Stoltenberg (Ap) beroliger norske bankkunder og forsikrer at alle innskudd er trygge.**

Av Per Christensen, NTB

**OSLO**

Han går langt i retning av å love at Norges Bank vil sette ned renten til uken.

– Vi har i dag sett at Banksikringsfondet ikke bare støtter norske banker, men også en filial av den islandske banken Kaupthing. Dette er et eksempel på at vi kan håndtere en vanskelig situasjon med virkemidler som er blitt utviklet og forbedret etter vår egen bankkrise på 90-tallet, sier Stoltenberg.

Sammen med SV-leder og finansminister Kristin Halvorsen og Sps partileder og samferdselsminister, Liv Signe Navarsete, tok han torsdag imot de parlamentariske lederne i opposisjonen på sitt kontor i høyblokken. Til møtet kom også sentralbanksjef Svein Gjedrem og lederen av Kredittilsynet, Bjørn Skogstad Aamo.

**Godt rustet**

– Norske banker har god inntjening og små tap. Men de påvirkes selvsagt av det som skjer internasjonalt. Likevel skal vi merke oss at ingen tapte sine innskudd i bankkrisen for 15 år siden, og da var situasjonen langt mer alvorlig enn den er i dag. Vi ser at virkemidlene fungerer. Nå er det viktig å ikke snakke krisen opp, understre-



**BEROLIGER:** Statsminister Jens Stoltenberg, finansminister Kristin Halvorsen og samferdselsminister Liv Signe Navarsete etter møtet på statsministerens kontor. FOTO: SCANPIX

ker statsministeren.

Virkningene av den islandske bankkollapsen nådde Norge torsdag. Norske nettbankkunder i Kaupthing Bank ble møtt med beskjed på bankens hjemmeside om at det ikke er mulig å utføre betalingstransaksjoner, uttak, eller overføre penger til andre kontoer via nettbank.

Finansministeren Kristin Halvorsen forsikret raskt at innskytene ikke skal tape penger.

Sikringsfondet måtte torsdag også sprøyte 5 milliarder kroner inn i Giltmir Banks norske

avdeling for å hjelpe banken gjennom krisen. Banken er nå til salgs.

**Redegjørelse**

Hensikten med møtet hos Stoltenberg var å gi en redegjørelse om krisens følger for Norge og de tiltak myndighetene setter i verk. Opposisjonen er godt fornøyd med redegjørelsen om regjeringens håndtering av finanskrise.

– Jeg er glad for at dette møtet ble holdt. Det er viktig at regjeringen har en god dialog med Stortinget. Vi fikk forsikringer

om at Norges Bank har virkemidler som kan settes inn dersom krisen forverrer seg, sier Høyres finanspolitiske talsmann Jan Tore Sanner til NTB.

Finansministeren regner med renten ut til låntakere vil falle etter hvert som likviditeten stadig blir større og penge-markedsrentene lavere. Hun er ikke urolig over at forretningsbankene ikke følger opp med lavere renter til forbrukerne umiddelbart.

– Selv om ikke alle hopper samtidig, vil vi se at renten går ned, sier hun.

**Tror boligprisene går ned med 30 prosent**

**OSLO:** Professor Ola H. Grytten ved Norges Handelshøyskole mener at finanskrisen kan føre til at boligprisene kan falle med opptil 30 prosent.

Professoren sier til Vårt Land at det er vanskelig å si presist når det store fallet i boligprisene vil skje, men han er sikker på at markedet vil trenge lang tid på å stabilisere seg etterpå.

– Av erfaring vet vi at det tar flere år før prisene stiger igjen

etter et fall. Jeg vil tro det er snakk om minst tre år med lave boligpriser, sier han.

Grytten tror folk ennå ikke har innsett hvordan verdens finanskrise påvirker Norge.

– De har ikke tatt virkeligheten inn over seg. Spørsmålet er hvor lenge de har tenkt å sitte på gjerdet og vente, sier han, og mener at folks følelser styrer en stor del av boligmarkedet.

Professoren råder folk til å

vente med å kjøpe ny bolig, og mener det er klokt å være kresen.

– Husk at det er kjøpers marked, så det er ingen grunn til å velge det første og beste du kommer over. Ikke ta opp for høye lån, prøv å skaffe så mye egenkapital som mulig, råder han boligkjøperne til.

Gryttens tanker møter ingen forståelse hos eiendomsmeglerne.

– Dette er mer egnet til å skremme enn til å gi opplysende prognose. Boligprisene styres av rente, utvikling i sysselsetting, tilbud og etterspørsel. Grytten baserer seg på at alt vil utvikle seg negativt, mener markedsdirektør Rune Garborg i DnB NOR Eiendom.

Ifølge Sparebankforeningen har tre av ti låntakere nå problemer med å betjene lån og høye renter. (ANB-NTB)

## *Innhold i Årsrapport 2008*

<b>Bankenes sikringsfond – formål og virksomhet</b>	side 4
<b>Leder</b>	side 5
<b>Årsberetning 2008</b>	side 6
<b>Årsregnskap 2008</b>	
• Resultatregnskap	side 14
• Balanse	side 15
• Noter til regnskapet	side 16
• Kontantstrømanalyse	side 32
<b>Revisjonsberetning 2008</b>	side 33
<b>Kapitalforvaltning i Sikringsfondet</b>	
• Forvaltningsresultater i 2008	side 34
• Markedet i 2008 og utsiktene for 2009	side 38
• Investeringsstrategi 2009	side 42
• Prestasjonsmåling og risikostyring i kapitalforvaltningen	side 45
• Etisk forvaltning	side 46
• Portefølje- og rammekontroll	side 47
• Sentrale begreper i kapitalforvaltningen	side 48
<b>Sikringsfondets utvikling og drift</b>	
• Sikringsfondsavgift 2009	side 49
• Administrasjon av banker i krise	side 51
• Glitnir Bank ASA	side 52
• Kaupthing Bank hf	side 52
• Policy for støtte av banker i krise	side 54
• Avtalen mellom Bankenes sikringsfond og FNH/Sparebankforeningen	side 56
• Avtalen med andre sikringsfond om tilleggsdekning	side 56
• Internasjonalt samarbeid	side 56
• Kontakt med medlemmene - bankanalyse og informasjon	side 57
<b>Finanskrisen internasjonalt, internasjonale rammebetingelser og norsk tiltakspakke</b>	side 59
<b>Sikringsfondets organer</b>	
• Organisasjon	side 60
• Organisasjonsplan	side 61
<b>Medlemmer i Sikringsfondet pr. 27.02.09</b>	side 62
<b>Vedtekter for Bankenes sikringsfond</b>	side 63

## *Bankenes sikringsfond – formål og virksomhet*

Bankenes sikringsfond ble opprettet ved lovendring 25. juni 2004. Loven trådte i kraft 1. juli 2004 ved at Sparebankenes og Forretningsbankenes sikringsfond ble slått sammen. Virksomheten til Bankenes Sikringsfond reguleres av lov om sikringsordninger av 6. desember 1996 nr. 75.

Alle sparebanker og forretningsbanker med hovedsete i Norge skal være medlem av Bankenes sikringsfond. I tillegg kan Kongen bestemme at andre kredittinstitusjoner enn banker skal være medlem.

Kredittinstitusjoner med hovedsete i annen EØS-stat som mottar innskudd fra allmennheten gjennom filial her i riket, har rett til å bli medlem av innskuddsgarantiordningen dersom innskuddsgarantiordningen i filialens hjemland ikke kan anses å gi filialens innskytere like god dekning som følger av loven her. Medlemskapet skal godkjennes av Kredittilsynet.

Bankenes sikringsfond har som formål å sikre innskuddene i medlemsbedriftene slik at innskudd på inntil to millioner kroner pr. innskyter pr. bank er garantert dersom et medlem ikke klarer å gjøre opp for seg. Alle banker hjemmehørende i EØS-land har tilsvarende ordninger. EUs bestemmelser tilsier i dag en garanti på minst € 20 000.

EU-parlamentet fattet i desember 2008 endringer i sikringsfonds-lovgivningen ved at minimumsgrensen for innskuddsgarantien økes fra € 20 000 til € 50 000. Maksimumsgrensen fastsettes til € 100 000 med virkning fra 1. januar 2011. Se for øvrig egen artikkel om dette på side 59. Dagens norske ordning med en innskuddsgaranti på kr. 2 000 000 vil dermed kunne bli mer enn halvert om forslaget går gjennom.

Sikringsfondets viktigste oppgaver er å kunne håndtere situasjoner der en eller flere banker får problemer med å innfri sine forpliktelser. Som forberedelse til dette utarbeides og vedlikeholdes beredskapsplaner. Slike beredskapsplaner fikk vi god nytte av høsten 2008.

Bankenes sikringsfond har selv ikke tilstrekkelig bemanning til å kunne håndtere krisesituasjoner. Det er således etablert forpliktende avtaler med Finansnæringens Hovedorganisasjon og Sparebankforeningen om tilgang på ekstra ressurser dersom en krise skulle inntreffe. Disse avtalene kom til sin rett i forbindelse med krisen som oppstod i de to islandske bankene Glitnir Bank ASA og Kaupthing Bank hf høsten 2008. I tillegg har krisen medført betydelig ressursforbruk både i Kredittilsynet og Norges Bank. Samarbeidet mellom de berørte parter har resultert i gode løsninger.

For å kunne møte en eventuell krisesituasjon har Sikringsfondet over tid bygget opp betydelige midler, og pr. 31. desember 2008 var egenkapitalen i fondet 15,3 milliarder kroner. I tillegg innkalles det ordinær avgift på 1,5 milliarder kroner fra medlemmene i 2009. Medlemmene stiller dessuten garanti på 2,3 milliarder kroner slik at fondets ansvarlige kapital utgjør 19,1 milliarder kroner. Ved forrige årsskifte var egenkapitalen på 17,2 milliarder kroner, og den ansvarlige kapitalen på 17,7 milliarder kroner.

I sin daglige virksomhet har fondet en avdeling med ansvar for blant annet forebyggende arbeid i form av analyse av medlemmene ved hjelp av ulike norm- og nøkkeltall, rådgivning overfor mindre banker, faglig kursvirksomhet, beregning og innkreving av avgift og garantier, samt utredninger vedrørende innskuddsgarantiens dekningsområde mv.

Videre har fondet en avdeling som har ansvaret for kapitalforvaltningen med det formål å sikre en best mulig avkastning på kapitalen. Ved siden av å forestå implementeringen av de strategiske beslutninger som styret fatter, har avdelingen selv et forvaltningsansvar og ivaretar også oppfølgingen av eksterne forvaltere.

Utvikling av sikringsfondsinstituttet er nødvendig for å sikre en hensiktsmessig ordning for kundene, bankene og samfunnet. Det innbefatter arbeid med rammebetingelser og vedtekter etc. Etablering av samarbeidsordninger med sikringsfond i andre land er en del av dette arbeidet.

## Leder

2008 ble et dramatisk år for verdens finansnæring. Situasjonen toppet seg i midten av september da den amerikanske investeringsbanken Lehman Brothers gikk konkurs. Norske banker har klart seg godt, men fundingsituasjonen var krevende, særlig først i oktober, før myndighetene kom med sin tiltakspakke som åpnet for at obligasjoner med fortrinnsrett kunne byttes i statspapirer etter nærmere regler.

Året har vist at det er viktig med en robust sikringsfondensordning. Svært mange land har i løpet av dette året økt sin garantidekning vesentlig. EU har nå vedtatt et totalharmoniseringsdirektiv som tilsier at alle land skal ha en garantiordning på € 100 000 fra 01.01.11. Det er viktig at vi får unntak fra dette, slik at vi kan opprettholde vår nåværende grense. Det ville være et paradoks om vi i disse tider, hvor soliditet og tillit til banknæringen er helt avgjørende, skulle redusere garantigrensen. Men eksemplet med Kaupthing Bank som ble medlem i fondet uten å måtte betale inntredelsavgift og påførte oss en risiko på ca 800 millioner, viser at våre anmodninger om å øke inntredelsesavgiften gjennom flere år var og er helt på sin plass. Lærdommen fra 2008 må derfor resultere i flere endringer i regelverket.

Sikringsfondet fikk merke finansuroen sterkest ved at den norske datterbanken av den islandske banken Glitnir Bank og den norske filialen av Kaupthing Bank hf medio oktober ikke hadde likvider til å dekke sine forpliktelser. Sikringsfondet stilte en likviditetsramme på maksimalt 5 milliarder kroner til disposisjon for Glitnir Bank ASA, mens banken etter oppdrag fra morbanken på Island ble solgt. Etter at Kaupthing filialen var satt under administrasjon, dekket vi i løpet av få uker praktisk talt alle innskuddene opp til 2 millioner kroner pr. kunde. Rammen til Glitnir var gitt mot god sikkerhet, og i skrivende stund ser det ut til at vi også vil få dekket våre utbetalinger til Kaupthing kundene. Fondet vil derfor neppe få tap på sine medlemmer i 2008. Det er flere grunner til dette. Island ønsket å gjøre opp for seg, dyktige medarbeidere i Sikringsfondet og næringsorganisasjonene gjorde det de skulle, det var et meget godt samarbeid med norske myndigheter og sist men ikke minst opptrådte ansatte og tillitsvalgte i de to bankene i Norge meget ryddig og effektivt. Sakene viste også at det er helt avgjørende for fondet å ha god tilgang på likviditet i en kritisk situasjon.

Forvaltningen av fondets midler var krevende i 2008, et år hvor f.eks Oslo Børs falt med ca 54 prosent. En avkastning på minus 13,3 prosent, vesentlig under indeksavkastningen kan vi ikke si oss fornøyd med. Det er en mager trøst at forvaltningen har skjedd i tråd med vedtatt strategi. Vekst i bankene og dårlig avkastning gjør at det må betales full avgift i 2009. Det er beklagelig at ordningen virker medsyklisk. I de gode årene fram til 2007 betalte ikke bankene avgift, mens man nå, når økonomien går tyngre, får full belastning.

Ved inngangen til 2009 er utsiktene for verdensøkonomien meget usikre. Styringsrentene settes ned og krisepakker vedtas i svært mange land. Ingen vet hvor dyp denne nedturen blir. Norsk banknæring har akseptable resultater i 2008 og er bra kapitalisert. Videre har myndighetene gjennom likviditetspakken i oktober 2008 og hybridkapital/ obligasjonspakken i februar 2009 bidratt godt til at bankene skal kunne drive som normalt. Utgangspunktet er derfor bra, men 2009 blir nok likevel et krevende år for næringen.



Oslo 16. februar 2009

Arne Hyttnes  
Forretningsfører

## Årsberetning 2008

Bankenes sikringsfond hadde 141 medlemmer ved utgangen av 2008. Gjennom året fikk fondet et nytt ordinært medlem, Pareto Bank ASA, og et nytt filialmedlem, Swedbank filial Norge. Et av fondets filialmedlemmer, Kaupthing Bank hf NUF, ble i 2008 satt under offentlig administrasjon. I 2008 var det tre fusjoner, Bolig- og Næringsbanken ASA fusjonerte med Glitnir Bank ASA og tok navnet Glitnir Bank ASA – senere endret til BNbank ASA i januar 2009, Grenland Sparebank og Sparebanken Telemark tok navnet SpareBank 1 Telemark, og Sparebanken Vestfold og Sandsvær Sparebank tok navnet SpareBank 1 Buskerud - Vestfold.

Fondet var i 2008 involvert i to redningsoperasjoner, Filialen til Kaupthing Bank hf i Norge ble satt under offentlig administrasjon, og Glitnir Bank ASA, en datterbank av Glitnir Bank, fikk likviditetsmessige problemer og banken ble solgt til et konsortium bestående av SpareBank 1 banker.

### *Kaupthing Bank hf NUF*

Filialen til Kaupthing Bank hf på Island stoppet utbetalingene til sine kunder 9. oktober 2008 og det ble bekreftet av banken og Kredittilsynet, "at banken verken er eller vil bli i stand til å tilbakebetale innskudd". For å beskytte Sikringsfondets rettigheter ble det tatt arrest i Kaupthing Bank hf's eiendeler i Norge. Søndag 12. oktober 2008 ble filialen satt under offentlig administrasjon av Finansdepartementet etter at ny forskrift var fastsatt samme dag. Bankenes sikringsfond garanterte for innskudd fra € 20 887 til 2 millioner kroner, det vil si inntil 1 825 301 kroner pr. kunde. De første 174 699 kroner var garantert av det islandske sikringsfond, men på grunn av store problemer på Island påtok Finansdepartementet i Norge seg å forskuttere disse innskuddene. Bankenes sikringsfond ble forespurt om å foreta alle utbetalingene. Totalt garanterte beløp utgjorde 1 180 millioner kroner, hvorav Sikringsfondet ansvar beløp seg til 799 millioner kroner. Det Islandske sikringsfonds ansvar var på 381 millioner kroner. Brev til kundene med saldooppgaver ble sendt ut, og utbetaling til innskuddskundene startet mandag 27. oktober 2008. Utbetalte innskuddsbeløp på 799 millioner kroner er ført som en fordring i Sikringsfondets regnskap for 2008. Beløpet er meldt i Administrasjonsboet, og vil bli refundert i sin helhet. Det vises for øvrig til en egen artikkel i årsrapporten fra Sikringsfondet.

### *Glitnir Bank ASA*

7. oktober 2008 fikk Bankenes sikringsfond orientering fra Kredittilsynet om at Glitnir Bank ASA hadde likviditetsproblemer, i hovedsak forårsaket av forhold i tilknytning til morbanken på Island. For å sørge for at banken hadde tilstrekkelig likviditet til å drive sin forretning som normalt, mens det ble gjennomført et salg, stilte fondet til disposisjon for banken en godt sikret likviditetsramme på 5 milliarder norske kroner.

Et eksternt firma ble engasjert av banken for å gjennomføre en salgsprosess. Da denne prosessen var avsluttet, hadde man ett bindende bud på hele banken. Budet, som var fra en gruppe SpareBank 1 banker, ble antatt. For fondet var det meget viktig at salgsprosessen ble 100 % korrekt håndtert, både av hensyn til selger og fordi det kunne tenkes at flere av fondets medlemmer ville konkurrere på kjøpersiden. Den 4. desember 2008 fikk kjøpergruppen konsesjon til å overta banken.

### *Medlemmenes resultater i 2008*

Foreløpige regnskapstall viser at den internasjonale finanskrisen har påvirket resultatene til medlemmene. Soliditeten er fortsatt god, men 2009 vil være en utfordring for mange banker på grunn av forventninger om økt tap på utlån, spesielt til næringslivet.

Endringene i regnskapsreglene med hensyn til verdsettelse av utlån, som ble innført i 2005, vil som ventet slå sterkt negativt ut både i 2008 og 2009. Siste halvår av 2008, viste en forholdsvis stor vekst i misligholdte og tapsutsatte lån, men nivåene er fortsatt på et akseptabelt nivå totalt sett.

Lav rente, definisjon på mislighold og begrenset arbeidsledighet gjør at misligholdte boliglån vil holde seg lavt også i 1. halvår 2009. Tap på verdipapirer var betydelige i 2008 og medfører at årsresultatene i en rekke banker viser svake resultater – flere banker vil også komme med et negativt resultat for 2008. Ordinær drift, det vil si rentenetto pluss netto provisjonsinntekter minus driftskostnader, viser god og stabil utvikling hos de aller fleste. Volumveksten er i ferd med å avta, og dette vil påvirke bankenes forholdstall vedrørende kostnader negativt, dersom ikke kostnadsveksten kommer ned på et nivå som tilsvarer volumveksten. Bankenes likviditetskostnader og tilgang på likviditet vil også for 2009 bli et svært viktig område. Som nevnt tidligere år og fra faktiske hendelser i 2008, vet vi at manglende likviditet kan utløse en krise. Statens med-

virkning med likviditetstilførsel høsten 2008 og tilbud om soliditetstilførsel i februar 2009 vil ventelig redusere de negative virkningene for norske banker av den internasjonale finanskrisen.

### **Sikringsfondets resultater i 2008**

Den internasjonale finanskrisen som brøt ut i 2007, i kjølvannet av den amerikanske boliglånskrisen, gikk fra vondt til verre i 2008. Det ble etter hvert tydelig at det internasjonale banksystemet stod overfor problemer som ikke kunne løses uten statlig medvirkning. Store redningsaksjoner og intervensjoner både penge- og finanspolitisk ble iverksatt, først i USA og senere i Europa og i resten av verden. Konkursen i Lehman Brothers i september utløste et skred der det meste av risikable aktiva stod for fall, herunder aksjer og kredittobligasjoner som fondet har store eierposter i. Sikringsfondet fikk således et betydelig underskudd som følge av tap i kapitalforvaltningen i fjor.

Det bokførte underskuddet for 2008 ble minus 1 855 millioner kroner, mot et overskudd på 679 millioner kroner i 2007. Underskuddet er foreslått å gå til fradrag i egenkapitalen.

Forvaltningsresultat før omkostninger og honorarer ble minus 2 288 millioner kroner. Dette representerte en avkastning på minus 13,3 prosent. I forhold til sin indeks fikk fondet 5,7 prosentpoeng lavere avkastning, tilsvarende 967 millioner kroner. Tap på aksjer bidro mest til det negative resultatet, mens tap på kredittobligasjoner bidro mest til det relative tapet.

Regnskapet er satt opp under forutsetning om fortsatt drift. Fondets beholdning av verdipapirer vurderes som handelsportefølje, og markedsverdi er lagt til grunn i regnskapet.

### **Bidraget fra aktivaklassene**

Fondet tapte 2 558 millioner kroner på aksjer i 2008, som altså var klart største negative bidragsyter. Absoluttforvaltningen, som blant annet forvalter kredittobligasjoner, bidro med minus 741 millioner kroner mens obligasjoner og pengemarked bidro med henholdsvis 827 og 185 millioner kroner. Relativt til indeks var det kun obligasjoner som bidro positivt. Absoluttforvaltningen hadde et negativt bidrag på 711 millioner kroner etter store tap på kredittobligasjoner. Det meste er urealisert. Tapet mot indeks skyldes her at man erstattet kredittindeksene med en statsindeks, slik styret hadde vedtatt, mens man unnlot å selge obligasjonene i et svært illikvid obligasjonsmarked som følge av den pågående finanskrisen. I stedet valgte man å la obligasjonene inngå som en taktisk posisjon, for utfasing i påvente av en normalisering av markedet. Tabellen under viser resultatene før forvaltningshonorarer. Den viser resultatene målt mot indeks, både med og uten indeksomleggingen. Den skiller seg noe fra resultatregnskapet som følge av at porteføljer er gruppert annerledes.

Pengemarkedsavkastningen ble 5,2 prosent mot en indeksavkastning på 7,3 prosent. Høyere kreditteksponering enn indeks forklarer noe av det relative tapet, men hovedforklaringen var tap på aktive renteposisjoner.

Obligasjonsavkastningen ble 10,7 prosent mot en indeksavkastning på 10,2 prosent. Et sterkt statsobligasjonsmarked for nominelle obligasjoner bidro svært godt i fjor, mens realrenteobligasjoner bidro negativt. Relativt til indeks var det to nye forvaltere, en på realrenteobligasjoner og en på nominelle statsobligasjoner, som bidro positivt og som mer enn oppveide for andres negative bidrag.

31.12.2008	Absolutt		Relativt til indeks (uten kredittindekser)		Relativt til indeks (med kredittindekser)	
	Avkastning (MNOK)	Avkastning (%)	Meravkastning (MNOK)	Meravkastning (%)	Meravkastning (MNOK)	Meravkastning (%)
Pengemarkedet	185	5,2%	-71	-2,1%	-71	-2,1%
Obligasjoner	827	10,7%	45	0,5%	45	0,5%
Aksjer	-2558	-45,5%	-230	-3,7%	-230	-3,7%
Absoluttforvaltning	-741	-24,5%	-711	-28,0%	-311	-12,2%
<b>Totalportefølje</b>	<b>-2288</b>	<b>-13,3%</b>	<b>-967</b>	<b>-5,7%</b>	<b>-567</b>	<b>-3,3%</b>

Aksjeavkastningen ble minus 45,5 prosent mot en indeksavkastning på minus 41,8 prosent. Alle regioner ga dårlig resultat. Relativt til indeks dro særlig tap i fremvoksende markeder ned, men også den nordiske aksjeporteføljen bidro negativt. Som en konsekvens av blant annet dårlige resultater ble eksponeringen til fremvoksende markeder gjort om til global eksponering i januar 2009.

Absoluttforvaltningen fikk en avkastning på minus 24,5 prosent mot en indeksavkastning på 3,5 prosent. Etter indeksomleggingen i mars, der de lange kredittindeksene ble erstattet av en statsindeks, ble lange kredittobligasjoner samlet i denne aktivklassen. Eksponeringen ble definert som en taktisk posisjon for utfasing i påvente av en normalisering av markedet. Normaliseringen har latt vente på seg, og økte kredittpremier generelt og tap på amerikanske investeringsbanker spesielt, påførte fondet et tap på om lag 510 millioner kroner relativt til indeks. Det øvrige tapet på ca 200 millioner kroner skyldtes primært tap på aktive renteposisjoner. I ettertid må man fastslå at eksponeringen mot kreditt var for stor for den taktiske risikorammen. Uten indeksomleggingen, ville mindreakstningen vært 400 millioner kroner lavere. Fondet sitter fortsatt med denne eksponeringen, men har for øvrig lagt om renteforvaltningen som en konsekvens av resultatene.

#### **Bidraget fra forvalterne**

Forvalterne bidro negativt i fjor med en mindreakstning på hele 967 millioner kroner eller minus 5,7 prosent. Tabellen under viser fordelingen på Internforvaltningen og Eksternforvaltningen. Den viser at verdiskapningen var negativ i Internforvaltningen og mindre negativ i Eksternforvaltningen.

I Internforvaltningen var det den taktiske allokeringen som dro mest ned etter store tap på kredittobligasjoner, men også aksje- og renteforvalterne bidro negativt. I Eksternforvaltningen var det de utenlandske forvalterne av aksjer i fremvoksende markeder som skuffet mest. Det ble introdusert mange nye forvaltere i fjor, både på aksjer og obligasjoner. Ser man bort fra fremvoksende markeder, var bidraget fra de øvrige positivt. Det knyttes forhåpninger til en ny og bredere forvaltningsbase i 2009.

#### **Andre driftsinntekter**

Andre driftsinntekter utgjorde 16,3 millioner kroner i 2008, hvorav inntekter vedrørende overtatt utlån til Ålesund og Giske Tunnel- og bruselskap utgjorde 14,9 millioner kroner, dividende (claims, hovedsaklig Enron) var på 1,1 millioner kroner og de resterende 0,3 millioner kroner var inntekter fra kursvirksomhet.

#### **Driftskostnader**

De samlede driftskostnader for 2008 utgjorde 47,1 millioner kroner. Tilvarende tall for 2007 var 39,8 millioner kroner. Økte lønns- og sosiale kostnader og økte kostnader på eksterne driftstjenester forklarer brorparten av økningen.

Samlede forvaltningskostnader utgjorde 33,7 millioner kroner, hvorav eksterne forvaltningshonorarer utgjorde 11,3 millioner kroner. Dette ga en kostnadsprosent i forvaltningen på 0,21 i 2008. Tilsvarende tall for 2007 var 0,16. Det er ikke avsatt midler til bonus for 2008.

Forvaltere	Resultat	Avk %	Meravk kr	Meravk %
Internforvaltningen	-1599	-21,7%	-869	-8,9%
Eksternforvaltningen	-689	-7,1%	-98	-2,1%
<b>Sum</b>	<b>-2288</b>	<b>-13,3%</b>	<b>-967</b>	<b>-5,7%</b>

**Finansiell stilling**

Ved utgangen av året var 46,2 prosent av fondets eiendeler plassert i stats- og statsgaranterte rentepapirer. Tabellen viser faktisk kapital under forvaltning fordelt på de ulike aktivaklasser (eks. driftsmidler), og tilsvarende fordeling for den strategiske indeksen.

Fondet var ved starten av det nye året nær nøytralt eksponert mot aksjer og statsobligasjoner, men posisjonert for fallende kredittpremier mot en kort statsrente. Ved årsskiftet utgjorde Value at Risk (på 95 prosent konfidensnivå) 11,3 prosent og Tracking Error 2,7 prosent, hvilket var innenfor de fastsatte maksimalrammer.

I henhold til banksikringslovens § 2-6 skal fondets samlede ansvarlige kapital til enhver tid minst være lik summen av 1,5 prosent av samlede garanterte innskudd hos medlemmene og 0,5 prosent av beregningsgrunnlagene for kapitaldekningskravene. Minstekravet til ansvarlig kapital for 2009 er beregnet til 19,1 milliarder kroner. Fondets egenkapital utgjorde 15,3 milliarder kroner. Fondet var således underkapitalisert med 3,8 milliarder kroner ved årsskiftet. Det er besluttet å innkalle full avgift i 2009 med 1 455 millioner kroner. I tillegg må medlemmene garantere for den resterende underdekning på 2 326 millioner kroner.

**Endringer i investeringsstrategi i 2008**

Hensynet til likviditet og risiko var avgjørende for styrets beslutning i 2007 om å redusere fremtidig eksponering mot kredittobligasjoner generelt og bankaksjer spesielt. Gjennomføringen i 2008 skulle vise seg å bli særdeles vanskelig i et meget illikvid obligasjonsmarked. Resultatet ble at man endret indeks, men beholdt kredittobligasjonene som en taktisk posisjon i påvente av normalisering. Når det gjaldt ekskluderingen av bank, valgte styret å avvete en normalisering. Andre endringer ble gjennomført som planlagt; Den norske aksjeporteføljen ble gjort om til en nordisk portefølje og man kjøpte samtidig aksjefond i fremvoksende markeder. Forvalteruniverset ble utvidet både for obligasjoner og aksjer, samtidig som man rendyrket en mer aktiv forvaltningsstrategi.

Da volatiliteten i markedet formelig eksploderte i høst, pekte det mot mulig overskridelse av VaR rammen. Styret besluttet derfor å utvide rammen fra 10 prosent til 15 prosent, samt å senke aksjeandelen fra 30 prosent til 23,5 prosent, i tråd med verdiutviklingen. Man valgte således ikke å selge seg aktivt ut av aksjer eller kredittobligasjoner i et ekstremt urolig marked. Eksponeringen i kredittobligasjoner er en aktiv posisjon relativt til indeks, slik at rammen for TE ble besluttet utvidet fra 3 prosent til 4,5 prosent for å ta høyde for dette.

31.12.2008	Markedsverdi (mill. kr.)			Vekt (%)		
	Sikringsfondet	Referanseindeks	Differanse	Sikringsfondet	Referanseindeks	Differanse
Pengemarkedet	373	3 740	-3 366	2,6%	25,8%	-23,2%
Obligasjoner	6 651	7 247	-596	45,9%	50,0%	-4,1%
Aksjer	3 316	3 406	-90	22,9%	23,5%	-0,6%
Absoluttforvaltning	4 154	101	4 052	28,7%	0,7%	28,0%
<b>Totalportefølje</b>	<b>14 494</b>	<b>14 494</b>	<b>0</b>	<b>100%</b>	<b>100%</b>	<b>0%</b>

### *Investeringsstrategi for 2009*

Behandlingen av investeringsstrategien for 2009 skjedde mens finanskrisen toppet seg. Samtidig fikk to medlemsbanker problemer, der den ene også resulterte i utbetalinger under innskuddsgarantien. Fondet opplevde altså det verst tenkelige scenariet, nemlig fall i aktivaverdier samtidig som man fikk krav om utbetalinger. Fordelen av å sitte med statsobligasjoner ble til fulle demonstrert, men også hvor ille det er å sitte med aksjer og kredittobligasjoner når krisen inntreffer.

Fondet har en bredt sammensatt portefølje både hva gjelder aktivaklasser og land. Hensikten er å diversifisere investeringene for å oppnå høyest mulig avkastning til lavest mulig risiko. Vedtektene angir visse begrensninger i forhold til investeringene, for eksempel at fondet ikke kan investere i aksjer, grunnfondsbevis eller ansvarlig lånekapital utstedt av medlemmer, og at andelen statsobligasjoner minimum skal utgjøre 1/3 av fondets midler. Utover dette skal investeringsstrategien ivareta hensynet til en betryggende forvaltning, god avkastning, nødvendig likviditet og en etisk forvaltning.

Styret besluttet å omgjøre andelen aksjer i fremvoksende markeder til en global eksponering. Både tvil om grunnlaget for denne investeringen og forvalternes dårlige prestasjoner motiverte en slik beslutning. Videre ble det besluttet å omgjøre den nordiske aksjeandelen til en global aksjeandel, motivert av ønsket om bedre likviditet og risikoegenskaper. Total aksjeandel ble øket fra 23,5 prosent til 25 prosent for 2009. Andelen statsobligasjoner videreføres på 50 prosent og andelen pengemarked er satt til 25 prosent.

Med bakgrunn i de negative erfaringer man har høstet gjennom den pågående finanskrisen, besluttet styret å introdusere en modell for dynamisk aktivaallokering i 2009. Hensynet til balansert risikotaking og likviditetsbehov i forbindelse med mulig krisetiltak, tilsier at man søker å beskytte nedsiden, enten ved å redusere aksjeandelen eller introdusere en mer dynamisk strategi der det for eksempel stilles krav til risikopremien: Når den er tilfredsstillende, vil det være hensiktsmessig å være investert i aksjer. Når den blir for lav, vil det være hensiktsmessig å redusere andelen. Styret legger til grunn at utviklingen i risikopremien svinger over tid og ønsker å forholde seg aktivt til disse svingningene fremfor en passiv og statisk tilnærming. TE-rammen for 2009 ble utvidet til 6 prosent for å ta høyde for effektene av en dynamisk aktivaallokering.

### *Utsiktene fremover*

Markedene preges av utbredt pessimisme ved inngangen til et nytt år, og det med god grunn. Finanskrisen har blitt til en kredittkrise som igjen har blitt til en realøkonomisk krise. En hard landing synes uunngåelig, og den rammer alle regioner. Kredittkrisen må løses før man skal ha håp om bedring. Håpet er at de omfattende penge- og finanspolitiske stimulansene som nå iverksettes i mange land, vil virke og resultere i et nødvendig omslag.

Forløpet for denne krisen gjør likevel at man skal ha nøkterne forhåpninger om et snarlig omslag. Høykonjunkturen som har vart lenge, har i alt for stor grad vært gjeldsdrevet. Hver nedtur har vært avverget, og hver opptur stimulert av lavere renter og økt gjeld. Konsumentene i den industrialiserte verden har forbrukt mer enn de har skapt over en lang periode, stimulert av fallende renter og stigende formuesverdier (les: boligpriser). Kombinasjonen negativ sparing, fallende formuer og usikkerhet om egen jobbsituasjonen kan potensielt sende verdensøkonomien inn i en langvarig depresjon. Konsumentene vil trolig måtte øke sin sparing i årene som kommer, som innebærer strukturelt lavere etterspørsel. Frafallet av etterspørsel vil til en viss grad kunne dempes av økt offentlig etterspørsel, i hvert fall på kort sikt. Dette må imidlertid finansieres og senere tilbakebetales i form av økte skatter. Bærekraftig vekst må komme fra andre, og det er å håpe at fremvoksende økonomier vil lede an og gi bedre balanse i forbruk og produksjon mellom regionene.

Den pågående finanskrisen representerer trolig hundreårsbølgen som vil markere et nødvendig vendepunkt for det finansielle systemet og den økonomiske politikken. En mer gjennomgripende og homogen regulering av finansmarkedet generelt og et styrket kapitalgrunnlag for bankene spesielt, må forventes. Likeledes vil man måtte se kritisk både på de pengepolitiske mandater og utøvelsen av pengepolitikken. Ingen av delene har klart å dempe eller forhindre fremveksten av aktivabobler. De omfattende politiske stimulansene er likevel nødvendige i dagens situasjon, for å unngå et sammenbrudd i økonomien. Like viktig blir det å temme oppgangen når omslaget engang kommer. Faren for overstimulering er helt klart til stede, det ville være rart om doseringen i kampens hete var helt riktig.

Ved inngangen til 2009 er det store sprik i forventningene og man skal være forsiktig både med spådommer og risiko i en slik situasjon. Det man kan si med stor grad av sannsynlighet er at veksten i 2009 vil bli negativ i de industrialiserte land, at arbeidsledigheten og annen ledig produksjonskapasitet vil øke og at inflasjonen vil falle. Sentralbankene vil måtte holde renten svært lav, trolig gjennom hele dette året. Den sikreste spådommen er likevel at turbulensen i markedene vil fortsette på kort sikt, preget av vekslende markedspsykologi og sprikende nyheter om realøkonomiens beskaffenhet.

På noe lenger sikt er det grunn til å tro på en normalisering i prisingen av finansielle aktiva og at risikoviljen vil vende tilbake. I så fall fremstår både aksjer og kredittobligasjoner som interessante plasseringer ut fra et avkastningssynspunkt, på bekostning av lange statsobligasjoner som har vært en attraktiv nødhavn i krisen. Det er lenge siden risikopremiene har vært mer attraktive, men det betinger at banksystemet internasjonalt igjen klarer å fylle den viktige samfunnsrollen som kapitalformidler.

Her hjemme merker man i stigende grad ringvirkninger av den internasjonale krisen og det er høy beredskap og aktivitet både finans- og pengepolitisk. Norges Bank har i likhet med andre sentralbanker kuttet renten drastisk og flere kutt er forventet. Regjeringens likviditetspakke til bankene i høst, krisepakken i januar i år, primært rettet mot økte offentlige tiltak, samt finanspakken i februar, myntet på å styrke bankenes kapitalgrunnlag og obligasjonsmarkedet, er alle eksempler på aktive tiltak for å demme opp for virkningene på norsk økonomi.

Bankene melder om betydelige nedskrivninger på utlån og tap på verdipapirer i fjor, og det er grunn til en viss bekymring sett med sikringsfondsbriller. Styret tror imidlertid at næringen vil unngå en bankkrise slik andre land opplever, men det betinger at økonomien ikke stopper helt opp og at regjeringen velger de rette virkemidler.

### **Regjeringens finanspakker**

Finansdepartementet og Norges Bank satt i oktober gang tiltak for å bedre bankenes tilgang på likviditet. Det ene tiltaket er tilgang til statsobligasjoner for inntil 350 milliarder kroner. For å få tilgang må bankene bytte inn sikre boliglån utstedt av kredittforetak (obligasjoner med fortrinnsrett (OMF)). Prisen bankene skal betale for bytteavtalen fastsettes i auksjon. Bytteavtalene kan ha varighet på inntil tre år. For å kompensere staten for risikoen vil det bli satt en generell grense for for-

skjellen mellom renten på statspapirene og renten på OMF'en som bankene bytter inn. Denne grensen vil gjelde i hele ordningens levetid. Dette skal også være et incitament til å avvikle ordningen når markedet normaliseres. Byttelånsordningen er altså ikke økonomisk støtte som mange synes å tro. Frem mot årsskiftet ble det gjennomført fire auksjoner i bytteordningen og bankene har fått tilført 42 milliarder kroner.

Søndag 8. februar 2009 la regjeringen frem forslag om å etablere Statens finansfond og Statens obligasjonsfond. Begge fondene får en kapital på 50 milliarder kroner. Finansfondet etableres for å styrke kjernekapitaldekningen i bankene slik at de kan møte svakere konjunkturer, og styrke sin konkurransekraft, mens Statens obligasjonsfond etableres for å bidra til at bedriftene kan hente finansiering ikke bare direkte fra bankene, men også i et styrket obligasjonsmarked.

### **Policy for støtte av banker i krise**

På styremøte 25.11.08 ble fondets policy for støtte av banker i krise vedtatt. Styret vedtok samtidig at fondets policy skal offentliggjøres på hjemmesiden til Sikringsfondet, og i Årsrapporten for 2008.

I ovennevnte policy konkluderer styret med følgende:

Det er viktig at det ikke danner seg en oppfatning i markedet av at Sikringsfondet i krisesituasjoner ubetinget vil dekke alle kreditorer, og at derved offentlig administrasjon fremstår som et reelt alternativ. Et siktemål med fondets strategi for støtte av banker i krise er å medvirke til større aktsomhet blant bankenes kreditorer, slik at bankene ikke ekspanderer på grunnlag av Sikringsfondets garantiordning.

For å unngå at Sikringsfondet medvirker til svekket markedsdisciplin, er det viktig at

- støtte bare skal vurderes når dette antas å bli rimeligere enn alle andre aktuelle tiltak, herunder offentlig administrasjon,
- egenkapitalstøtte fra fondet forutsetter nedskrivning av eierkapital og eventuelt annen ansvarlig kapital,
- hvis støtte må vedtas raskt, kan vedtaket betinges på en slik nedskrivning basert på revidert statusoppgjør,
- likviditetsstøtte gis mot sikkerheter, og eventuelt krav om salg,
- om mulig bør man søke å komme frem til frivillige løsninger hvor også øvrige kreditorer bidrar til en kriseløsning,

Fondets policy for støtte/videre drift versus avvikling og opphør (ved offentlig administrasjon) har dessuten direkte virkninger for disponering av fondets aktiva, og det er viktig at man har en klar forståelse for hvordan omfattende støttetiltak og/eller utbetalinger etter en offentlig administrasjon kan finansieres.

Fondets primære oppgave er å sikre innskuddsforpliktelsene til medlemmene. Støttetiltak må derfor dimensjoneres slik at gjenværende kapital til enhver tid anses som tilstrekkelig. Dette tilsier at fondet må være varsom med å yte (for mye) støtte, særlig når utsiktene for omfattende utbetalinger er store.

#### **Administrasjon av banker i krise.**

##### **Oppfølging av rapport**

Gjennom 2008 har det vært en rekke møter mellom Sikringsfondet og en av bankenes datasentraler for å etablere grunnlaget for en raskest mulig tilbakebetaling av garanterte innskudd. Man har ikke lyktes i dette, og det er konkludert med at de datamessige rutiner må basere seg på krav fra Kredittilsynet.

Av de øvrige 15 punktene som ovennevnte rapport beskrev for oppfølging, gjenstår det nå kun et fåtall mindre saker.

##### **Nye medlemmer og inntredelsesavgift**

Både Sikringsfondet, FNH, Sparebankforeningen og Kredittilsynet har fremmet forslag overfor Finansdepartementet om at banksikringsloven endres slik at nye medlemmer må svare avgift i de fem første driftsårene, uansett om fondet er fullt kapitalisert eller ikke. Finansdepartementet drøftet i brev til Kredittilsynet datert 27. juni 2008 behovet for regelendringer og informasjonstiltak i forhold til denne problemstillingen, og var i sitt svar særlig opptatt av at de virkemidler som benyttes ikke må virke diskriminerende i forhold til nystartet bankvirksomhet og/eller bankvirksomhet av utenlandsk eierskap. Det ble i den sammenheng vist til forpliktelser etter EØS-avtalen samt ønsket om virksom konkurranse. Kredittilsynet fikk på denne bakgrunn i oppdrag å vurdere ulike sider av ordningen der man særlig pekte på ulike problemstillinger knyttet til filialmedlemskap. Videre ble det også pekt på behovet for bedre informasjon til innskyttere i filialmedlemmer om hvilke innskudd som dekkes, og av hvem og Kredittilsynet ble bedt om å vurdere dette i samarbeid med bl.a. Sikringsfondet.

Norges Bank har i eget brev til departementet lagt frem sitt syn når det gjelder ovennevnte. Sikringsfondet har hatt problemer med å få fastsatt inntredelsesavgift for nye filialmedlemmer. For Nordnet Bank AB og Kaupthing Bank hf. ble sikringsfondsavgiften satt til kr. 0. For Swedbank filial Norge, som ble medlem i 2008, ble gammelt regelverk lagt til grunn og inntredelsesavgiften ble beregnet på ordinær måte.

Kredittilsynet har i brev 22. desember 2008 til Finansdepartementet foreslått at det inntas et nytt fjerde ledd i § 5 i forskrift om innbetaling av avgift til Bankenes sikringsfond som skal lyde:

*Filialer som ved søknad om medlemskap har en innskuddsportefølje, skal betale en innmeldingsavgift basert på hva sikringsfondsavgiften ville være de siste fem driftsår dersom det var beregnet full avgift for disse årene.*

Ovennevnte forskriftsendring får betydning når det gjelder Handelsbanken og Skandiabanken. Både Handelsbanken og Skandiabanken har klaget på vedtaket til Kredittilsynet. Skandiabanken har i brev 6. februar 2009 gitt uttrykk for at de nå ønsker å tre inn i fondet på de foreslåtte vilkår, og Skandiabanken er nå medlem av Bankenes sikringsfond.

Det kan synes som om de forslag til forskriftsendringer som er foreslått i forhold til utenlandske filialer, såfremt det nye fjerde leddet i § 5 i forskrift om innbetaling av avgift til Bankenes sikringsfond blir iverksatt, langt på vei dekker de lovmessige problemstillinger som har vært drøftet i fondet dersom bankene har drevet virksomhet i Norge tidligere.

**Administrative forhold**

Styret i Bankenes sikringsfond, inklusive første varamedlem som møter fast, består av fem menn og tre kvinner. Styret er bevisst på de samfunnsmessige forventninger om tiltak for å fremme likestilling i styre og ledelse.

Forretningsfører i fondet er adm. direktør i Sparebankforeningen, Arne Hyttnes. Bankenes sikringsfond er lokalisert i Universitetsgaten 8 i Oslo.

Administrasjonen består av 14 ansatte hvorav 4 er kvinner. Fondet har avtale om bedriftshelsetjeneste. Sykefraværet i 2008 var på 59 dager, eller 1,9 prosent. Bankenes sikringsfond driver ikke virksomhet som påvirker det ytre miljø ved støy eller utslipp, og arbeidsmiljøet anses som tilfredsstillende. Det har ikke vært registrert skader eller ulykker på arbeidsplassen.

Oslo, 27. februar 2009



Finn Haugan  
Styreleder



Ottar Ertzeid  
Nestleder



Jan Arveschoug



Kristin Gulbrandsen



Geir-Tore Nielsen



Gunn Wærsted



Bjørn Skogstad Aamo



Arne Hyttnes,  
Forretningsfører

## Resultatregnskap

	NOTE	2008	2007
Avgift fra medlemmene	11	459 919 495	1 083 875
Netto inntekter støttetiltak	16	1 197 520	
<b>Resultat fra forvaltningsvirksomheten</b>			
Renter av bankinnskudd		11 821 299	9 020 118
Resultat rentepapirer	12	419 805 363	335 238 709
Resultat aksjer	13	-2 717 124 416	356 941 962
Netto forvaltningsresultat		-2 285 497 754	701 200 789
Andre driftsinntekter	14	16 296 047	16 126 495
Andre driftskostnader	15	-47 090 632	-39 775 323
Resultat for regnskapsåret		-1 855 175 324	678 635 836
<b>Disponering</b>			
Overført fra/til Sikringsfondets egenkapital		-1 855 175 324	678 635 836

## Balanse

	NOTE	31.12.2008	31.12.2007
<b>EIENDELER</b>			
Bankinnskudd	2	899 210 836	243 573 112
Utlån	3	10 087 112	19 478 812
Obligasjoner og sertifikater	4	14 537 054 472	12 457 516 359
Aksjer	5	3 606 404 855	4 962 730 319
Varige driftsmidler	6	402 000	651 572
Andre fordringer	7	240 789 520	75 274 553
Opptjente ikke forfalne renter	8	180 828 031	136 006 362
Fordring Bostyret Kaupthing Bank	16	798 930 360	
Sum eiendeler		<u>20 273 707 186</u>	<u>17 895 231 089</u>
<b>GJELD OG EGENKAPITAL</b>			
Annen gjeld	9	4 912 703 609	679 235 974
Avsetning til forpliktelser	10	13 218 192	10 869 549
Sum gjeld		<u>4 925 921 801</u>	<u>690 105 523</u>
Sikringsfondets egenkapital	1	15 347 785 385	17 205 125 566
Sum gjeld og egenkapital		<u>20 273 707 186</u>	<u>17 895 231 089</u>

Oslo, 27. februar 2009

31. desember 2008



Finn Haugan  
Leder



Ottar Ertzeid  
Nestleder



Jan Arveschoug



Kristin Gulbrandsen



Geir-Tore Nielsen



Gunn Wærsted



Bjørn Skogstad Aamo



Arne Hyttnes  
Forretningsfører

## *Noter til regnskapet pr. 31.12.2008*

### **Generelt**

Enhver norsk sparebank og forretningsbank skal være medlem av Bankenes sikringsfond. Kongen kan bestemme at andre kredittinstitusjoner enn banker med hovedsete her i riket skal være medlem. Kredittinstitusjon med hovedsete i annen EØS-stat som mottar innskudd fra allmennheten gjennom filial i Norge, kan bli medlem av innskuddsgarantiordningen dersom innskuddsgarantiordningen i filialens hjemland ikke anses å gi filialens innskytere like god dekning som følger av loven her. Før filialmedlem optas, skal dette godkjennes av Kredittilsynet.

Regnskapet for Bankenes sikringsfond er satt opp i overenstemmelse med bestemmelsene i lov om sikringsordninger for banker, vedtekter for fondet, regnskapsloven samt god regnskapsskikk. Oppstillingsplanen er tilpasset Sikringsfondets virksomhet.

### **Vurderingsprinsipper finansielle instrumenter**

#### **Generelt**

Fondets beholdning av verdipapirer og finansielle kontrakter vurderes som handelsportefølje og markedsverdi legges til grunn ved bokføring av beholdningene. For alle typer verdipapirer vil den offisielle sluttkursen i markedet bli brukt når den er tilgjengelig. Primærkilden er FT Information (FTI), deretter Bloomberg. Data fra Reuters brukes til å supplere der dette er nødvendig. Alle børsnoterte verdipapirer prises med de offisielle publiserte sluttkurser.

#### **Aksjer**

Siste omsatte kurs vil være normen, men i spesielle tilfeller kan det innhentes manuelle priser fra meglermiljøene.

#### **Obligasjoner/sertifikater**

Offisielle kjøpskurs er normen. Der det ikke finnes innhentes manuelle priser fra analytikere. For obligasjoner vil det i de tilfeller offisiell børskurs ikke er tilgjengelig benyttes en ICMA kvotering, Bloomberg eller en beregnet pris fra FTI.

#### **Finansielle derivater**

Sikringsfondet foretar løpende markedsverdieregninger av alle derivater. Beregningen tar utgangspunkt i observerte markedsverdier for instrumenter der disse er tilgjengelig. Dersom markedsverdien ikke er direkte tilgjengelig, beregnes markedsverdier på grunnlag av underliggende markedspriser ved hjelp av matematiske modeller som er allment akseptert for prising av slike instrumenter.

#### **Aksjeopsjoner**

Alle opsjoner blir priset fra JPM Futures Interface som bruker Reuters priser. OTC- (Over The Counter) opsjoner blir verdsett av fondsforvalter eller megler.

#### **Aksjefutures/rentefutures**

Alle futures prises fra JPM Futures interface som bruker Reuters priser. Aksje- og rentefutures gjøres opp daglig som følge av foregående dags markedsbevegelser. Verdiendringer på futureskontrakter bokføres løpende som realisert resultat.

#### **Renteswap**

Swaps verdsettes ved hjelp av fondsforvalter eller megler. For renteswapper resultatføres påløpte renteinntekter og rentekostnader.

#### **FRA-fremtidige renteaftaler**

Fremtidige renteaftaler (FRA) føres til markedsverdi og gjøres opp i begynnelsen av den perioden avtalen er knyttet til.

#### **Valutaterminkontrakter**

Valutaterminer benyttes i all hovedsak til valutasikring av verdipapirer og andre finansielle instrumenter. Terminkontraktene bokføres til markedsverdi.

#### **Valuta**

Aksjer, obligasjoner, sertifikater, likvide midler, fordringer og gjeld omregnes etter balansedagens valutakurs, levert av WM Reuters kl 1600 London Close Spot.

## Diverse vurderingsprinsipper

### Periodisering - inntektsføring

Renter tas inn i resultatregnskapet etter hvert som disse opptjenes som inntekter, i tråd med de generelle regnskapsprinsipper i regnskapsloven. Forskuddsbetalte inntekter og påløpte ikke betalte kostnader periodiseres og føres som gjeld i balansen. Opptjente ikke betalte inntekter inntektsføres og føres opp som et tilgodehavende i balansen. Utbytte fra aksjer inntektsføres på Ex-dato og blir registrert som fordring inntil betaling er bekreftet.

### Pensjoner

Pensjonskostnadene beregnes ut fra årets påløpte pensjonsrettigheter fratrukket avkastning på midler avsatt til dekning av pensjoner. Pensjonsforpliktelser som administreres gjennom livsforsikringsselskap, vurderes mot pensjonsmidler i ordningen. Sikringsfondets pensjonsforpliktelser overstiger pensjonsmidlene og nettoforpliktelsen klassifiseres som gjeld i balansen.

Pensjonsforpliktelser som ikke administreres gjennom livsforsikringsselskap, oppføres som gjeld i balansen.

Pensjonsforpliktelsene beregnes som nåverdien av de estimerte fremtidige pensjonsytelsene som regnskapsmessig anses opptjent på balansedagen. Ved beregning av pensjonsforpliktelsene benyttes aktuarmessige og økonomiske forutsetninger om blant annet levealder, lønnsvekst og førtidspensjonering. De økonomiske forutsetninger er basert på NRS Veiledning om pensjonsforutsetninger pr 31.12.08.

Sikringsfondets regnskapsprinsipp for behandling av estimatavvik er endret i 2008. Tidligere ble estimatavvik resultatført i sin helhet. F.o.m. 2008 blir estimatavvik regnskapsført over gjennomsnittlig gjenværende opptjeningsperiode i den utstrekning avviket overstiger det høyeste av 10% av pensjonsmidlene og 10% av pensjonsforpliktelsene. Resultat- og balanse-tall for 2007 er ikke omarbeidet i tråd med prinsippet om amortisering over gjennomsnittlig gjenværende opptjeningsperiode, som beskrevet ovenfor. Virkning av prinsippendringen føres direkte mot egenkapitalen i 2008 og måles på tidspunktet for inngående balanse.

Den økonomiske konsekvensen av endringer i pensjonsrettigheter klassifiseres som personalkostnader i regnskapet. Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser inkluderer arbeidsgiveravgift.

### Varige driftsmidler

Ordinære varige driftsmidler er oppført i regnskapet til anskaffelseskost fratrukket akkumulerte avskrivninger. Avskrivninger for året belaster årets driftskostnader og er inkludert i denne post.

I notene til regnskapet er alle tall i NOK dersom det ikke er opplyst annet.

## Note 0

### Virkning av prinsippendring pensjon

I forbindelse med endring av regnskapsprinsipp vedrørende pensjoner er prinsippendringene som dette medfører, ført direkte mot egenkapitalen i 2008 og måles på tidspunktet for inngående balanse. Resultat- og balanse-tall for 2007 er ikke omarbeidet i henhold til prinsippet om amortisering av estimatavvik over gjennomsnittlig gjenværende opptjeningsperiode. Omarbeiding av resultat-tallene for 2007 ville krevet aktuarberegninger bakover i tid. Se note vedrørende Regnskapsprinsipper og Note 10 Pensjon. Endringen gjør følgende utslag.

Egenkapital 31.12.2007		17 205 125 566
Endring «Sikret ordning» (tilbakeført aktuariell gevinst)	- 2 791 495	
Endring «Usikret ordning» (tilbakeført aktuarielt tap)	626 638	- 2 164 857
Egenkapital 01.01.2008		17 202 960 709

**Note 1****Sikringsfondets ansvarlige kapital**

Sikringsfondets størrelse eller samlede ansvarlige kapital er definert i § 2-6 i lov om sikringsordninger og skal til enhver tid minst være lik summen av 1,5 prosent av samlede garanterte innskudd hos medlemmene og 0,5 prosent av summen av beregningsgrunnlagene for kapitaldekningskravene for de institusjoner som er medlemmer. For "topping up"-medlemmene teller kun garanterte innskudd med i beregningen. Medlemmene skal hvert år betale en avgift til Sikringsfondet med mindre fondets egenkapital etter siste års regnskap overstiger minstekravet. Dersom dette ikke er tilstrekkelig til å dekke en eventuell underdekning skal medlemmene i tillegg stille garantier.

**Minimumsstørrelse ansvarlig kapital i 2009**

Lovpålagt krav til ansvarlig kapital i 2009 har som utgangspunkt gjennomsnitt av garantert innskudd og gjennomsnittlig beregningsgrunnlag for de 2 siste kvartaler av 2007 og de 2 første kvartaler av 2008.

1,5 % av gjennomsnittlig garanterte innskudd	715 227 mill.	10 728 399 746
0,5 % av gjennomsnittlig beregningsgrunnlag	1 680 229 mill.	8 401 142 956
Minimumsstørrelse ansvarlig kapital		19 129 542 703
Egenkapital i Bankenes sikringsfond pr. 31.12.2008		15 347 785 385
	Underdekning pr. 01.01.2009	-3 781 757 318

Det vil i 2009 bli innkalt full avgift som utgjør 1 455 343 968, og i tillegg vil medlemmene stille garantier for 2 326 413 350

**Minimumsstørrelse ansvarlig kapital i 2008**

Lovpålagt krav til ansvarlig kapital i 2008 har som utgangspunkt gjennomsnitt av garantert innskudd og gjennomsnittlig beregningsgrunnlag for de 2 siste kvartaler av 2006 og de 2 første kvartaler av 2007.

1,5 % av gjennomsnittlig garanterte innskudd	660 014 mill.	9 900 213 990
0,5 % av gjennomsnittlig beregningsgrunnlag	1 552 524 mill.	7 762 621 745
Minimumsstørrelse ansvarlig kapital		17 662 835 735
Egenkapital i Bankenes sikringsfond pr. 31.12.2007		17 205 125 566
	Underdekning pr. 01.01.2008	-457 710 169

**Minimumsstørrelse ansvarlig kapital i 2007**

Lovpålagt krav til ansvarlig kapital i 2007 har som utgangspunkt gjennomsnitt av garantert innskudd og gjennomsnittlig beregningsgrunnlag for de 2 siste kvartaler av 2005 og de 2 første kvartaler av 2006.

1,5 % av gjennomsnittlig garanterte innskudd	604 992 mill.	9 074 874 840
0,5 % av gjennomsnittlig beregningsgrunnlag	1 378 445 mill.	6 892 226 710
Minimumsstørrelse ansvarlig kapital		15 967 101 550
Egenkapital i Bankenes sikringsfond pr. 31.12.2006		16 526 489 730
	Overdekning pr. 01.01.2007	559 388 180

Egenkapitalen i det sammenslåtte fondet har hatt følgende utvikling. (Tall i mill NOK)

	2008	2007	2006	2005	2004
Egenkapital 01.01.	17 203	16 526	15 368	14 036	12 303
Endring av egenkap. i perioden	-1 855	679	1 158	1 332	1 733
Egenkapital 31.12.	15 348	17 205	16 526	15 368	14 036

Prinsippendring pensjon (se note 0)

2

Egenkapital 01.01.08

17 203

**Note 2****Bankinnskudd**

Skattetrekksmidler på egen konto utgjør 719 093. Av bankinnskuddene er 732 070 179 i utenlandsk valuta. Beholdningen er omregnet etter kursen pr. 31.12.2008 og fordeler seg på følgende valutaslag:

USD	550 814 606
GBP	185 487 425
NOK	167 140 657
EUR	44 997 498
AUD	5 782 276
CAD	5 206 967
CHF	834 219
PLN	345 885
HKD	220 833
NZD	219 845
MXP	51 270
CRK	8
DKK	-2 364 053
SEK	-14 069 963
JPY	-45 456 638
Sum:	899 210 836

**Note 3****Utlån**

Utlån til Ålesund og Giske Tunnel og Bruselskap (ÅGTB) ble av Forretningsbankenes sikringsfond overtatt i forbindelse med bankkrisen. I låneavtalene mellom ÅGTB og øvrige kreditorer er det avtalt at lånene skal forrentes og avdras med bompenginntekter fra tunnelene. Samferdselsdepartementet fastsatte i 1998 at bompengeperioden skulle avsluttes i 2009. På grunn av at bompengene ikke er tilstrekkelig til å dekke både renter og avdrag er det satt opp en nedskrivningsplan over rest lånesaldo, slik at saldoene på lånene i 2009 er nedskrevet til null. I 2008 er det innbetalt 24 319 038, hvorav 9 391 700 i henhold til nedskrivningsplan har redusert utestående, og resterende 14 927 338 er inntektsført under andre inntekter i regnskapet, se note 14 andre driftsinntekter.

Inkludert i utlånsposten er 630 aksjer i Ålesund og Giske Tunnel og Bruselskap (ÅGTB), hver pålydende 1.000. Aksjeposten ble i 1995 nedskrevet til kr. 1.

	31.12.2008	31.12.2007
Aksjer i ÅGTB	1	1
Overtatt utlån til ÅGTB	324 799 382	324 799 382
Tapsavsetninger	-314 712 271	-305 320 571
Netto utlån tunnelprosjekt ÅGTB	10 087 112	19 478 812

**Note 4**  
**Obligasjoner og sertifikater**

<b>Debitorkategori</b>	<b>Anskaffelseskost</b>	<b>Markedsverdi</b>
Globale rentefond	79 321 454	84 193 751
<u>Offentlig sektor</u>		
Obligasjoner	6 600 153 902	7 896 337 809
Sertifikater	218 601 726	236 467 020
<u>Andre utstedere</u>		
Obligasjoner	5 712 461 824	6 275 095 508
Sertifikater	44 960 385	44 960 385
	12 655 499 291	14 537 054 472

Markedsverdi/bokført verdi er totalt sett 1 881 555 182 høyere enn kostpris.  
Obligasjoner og sertifikater fordeler seg på følgende valutaslag (beløp i 1000 kr)

EUR	7 049 614
USD	4 750 924
NOK	1 382 072
GBP	528 992
CAD	428 092
DKK	236 131
SEK	83 021
AUD	40 333
SGD	24 189
PLN	13 686
Sum	14 537 054

<b>Debitorkategori</b>	<b>Modifisert durasjon</b>
<u>Offentlig sektor</u>	6,04
Obligasjoner	6,21
Sertifikater	0,32
<u>Andre utstedere</u>	3,20
Obligasjoner	3,22
Sertifikater	0,17

**Note 5**  
**Aksjer**

<b>Sammendrag</b>	<b>Kostpris</b>	<b>Markedsverdi</b>
Norske aksjer notert på Oslo Børs	238 128 459	169 592 891
Unoterte aksjer	5 670 000	7 560
Utenlandske aksjer notert på Oslo Børs	79 407 532	49 394 312
Utenlandske aksjer notert på utenlandske børser	3 240 479 040	2 882 351 718
Globale aksjefond	853 348 330	505 058 374
Sum	4 417 033 361	3 606 404 855

Markedsverdi/bokført verdi er totalt sett 810 628 505 lavere enn kostpris for aksjene.

**Beholdningsoversikt aksjer/aksjefond pr. 31.12.2008**

	<b>Antall</b>	<b>Eierandeler</b>	<b>Kostpris</b>	<b>Markedsverdi</b>
<u>Norske aksjer notert på Oslo Børs</u>				
Yara International	120 150	0,04 %	26 813 255	17 872 313
Orkla	382 400	0,04 %	27 474 124	17 380 080
Telenor	358 400	0,02 %	18 042 541	16 593 920
Songa Offshore	1 200 000	2,02 %	22 836 550	15 840 000
Statoilhydro	133 900	0,00 %	15 896 353	15 251 210
Fred Olsen Energy	79 700	0,12 %	16 357 836	14 664 800
Petroleum Geo Services	515 771	0,29 %	33 223 399	14 261 068
Wavefield Inseis	900 000	0,70 %	11 580 126	13 500 000
Tgs Nopec Geophysical	382 000	0,37 %	20 770 362	13 236 300
Subsea 7	241 800	0,16 %	9 637 042	9 792 900
Odim	152 100	0,32 %	10 563 512	4 395 690
Norsk Hydro	156 100	0,01 %	3 881 779	4 339 580
Wega Mining	30 000 000	0,83 %	4 127 764	3 900 000
Electromagnetic	760 900	0,83 %	5 161 078	2 663 150
Prosafe	85 800	0,04 %	2 909 737	2 230 800
Atea	118 800	0,12 %	2 076 967	1 972 080
Agr Group	48 800	0,07 %	1 947 201	732 000
Edb Business Partner	50 000	0,06 %	664 595	670 000
Reservoir Exploration	66 000	0,13 %	4 164 237	297 000
Sum			238 128 459	169 592 891

Unoterte aksjer

Safetel	1 890	0,05 %	5 670 000	7 560
Sum			5 670 000	7 560

	<b>Antall</b>	<b>Eierandel</b>	<b>Kostpris</b>	<b>Markedsverdi</b>
<u>Utenlandske aksjer notert på Oslo Børs</u>				
Acergy	404 050	0,21 %	29 252 645	15 757 950
Stolt-Nielsen	188 400	0,32 %	12 394 845	13 282 200
Seadrill	137 800	0,03 %	10 735 958	7 592 780
Deep Sea Supply	759 000	0,58 %	8 159 878	5 343 360
Usgamma Gamma Medica	119 470	1,63 %	7 034 860	4 539 860

Pa Resources	156 200	0,11 %	6 679 752	1 593 240
Jinhui Shipping	143 800	0,17 %	4 520 256	1 026 732
Pa Resources Retter	156 200	0,00 %	131 095	117 150
Crew Gold	300 000	0,06 %	132 095	114 000
Crew Gold Retter	1 634 000	0,00 %	349 652	16 340
Bw Gas	1 000	0,00 %	16 495	10 700
Sum			79 407 532	49 394 312

	Valuta	Kostpris	Markedsverdi
Utenlandske aksjer notert på utenlandske børser, markedsverdi større enn 13 millioner norske kroner.			
Største eierandel er 2,32 prosent, forøvrig 2 selskaper med eierandel over 1 prosent.			
Nokia	EUR	286 843 313	191 048 594
Novo-Nordisk	DKK	83 407 990	86 126 209
Hennes & Mauritz	SEK	80 447 727	79 946 187
Ericsson B	SEK	63 466 939	63 529 106
Nestle	CHF	55 543 039	60 681 423
Sampo A	EUR	42 188 284	40 404 784
Teliasonera	SEK	43 125 038	38 305 657
Exxon Mobil	USD	30 625 207	37 975 264
Skf B	SEK	38 276 382	36 811 745
Bayer	EUR	39 002 081	36 776 908
Atlas Copco A	SEK	43 316 458	34 524 560
At&T	USD	31 898 670	34 320 303
Fortum	EUR	45 006 227	32 368 592
Ap Moller-Maersk	DKK	46 999 031	32 045 561
Danaher	USD	30 534 907	29 230 112
Upm-Kymmene	EUR	28 171 309	26 802 623
E.On	EUR	28 447 295	26 796 169
Bhp Billiton	GBP	23 869 550	26 411 164
Lonza Group	CHF	29 738 632	25 783 259
Johnson & Com	USD	24 213 587	25 041 878
Investor B	SEK	28 402 426	24 884 176
Securitas B	SEK	23 242 766	24 783 878
Novozymes B	DKK	21 054 216	24 724 032
Procter & Gamble	USD	23 576 460	24 651 503
Kone B	EUR	26 057 604	24 445 826
Sandvik	SEK	44 064 742	24 262 058
Tesco	GBP	24 138 909	22 263 094
Assa Abloy B	SEK	21 595 157	21 871 726
Alfa Laval	SEK	23 915 562	21 194 124
Orion Corporation	EUR	17 651 698	21 133 698
Occidental Petroleum	USD	17 569 675	19 641 818
Royal Dutch Shell B	GBP	19 135 349	19 298 078
Vestas Wind Systems	DKK	27 666 732	19 083 036
Elisa	EUR	17 582 981	18 234 315
Berkley(W.R.)	USD	9 462 385	17 864 458
Grainger(W.W.)	USD	16 066 436	17 659 938
Svenska Cellulosa	SEK	23 712 053	17 590 720
Becton Dickinson & Co	USD	17 915 595	17 555 986
Canon	JPY	18 629 418	16 239 851
Exelon	USD	15 195 529	16 143 976
Northern Trust	USD	20 511 742	15 897 092
Bg Group	GBP	17 273 063	15 616 458

Abbott Laboratories	USD	13 805 607	15 552 359
Betsson B	SEK	14 602 414	15 514 284
Ostasiatiske Kompagni	DKK	19 372 786	15 364 583
Lundbeck(H)	DKK	13 226 342	15 332 411
Roche Hldg	CHF	13 317 878	15 330 148
Stora Enso	EUR	15 668 672	14 946 173
Nike B	USD	14 693 640	14 818 159
Walgreen	USD	15 799 396	14 598 583
Shin-Etsu Chemical	JPY	12 745 974	13 927 034
Skanska B	SEK	17 353 311	13 621 552
Amazon	USD	16 626 465	13 295 558
East Japan Railway	JPY	10 732 870	13 092 266
Diverse ( 239 stk.)	(diverse)	1 492 991 521	1 296 988 671
Sum		3 240 479 040	2 882 351 718
<b>Globale Aksjefond</b>			
T Rowe Price Global	USD	396 372 900	240 820 622
Charlemagne Emerging	USD	396 752 715	220 086 074
Skagen Kon-Tiki	NOK	50 000 030	37 356 230
Om Xact Fonder Ab	SEK	5 715 717	4 178 456
Proshares Trust Ultra S&P	USD	4 506 968	2 616 993
Sum		853 348 330	505 058 374

Brutto valutaeksponering vedr. porteføljer utenlandske aksjer, -fond og -retter, fordeler seg som følger:

<b>Omregnet til NOK 1 000</b>	
USD	1 321 597
EUR	635 415
SEK	568 722
DKK	244 320
GBP	210 908
CHF	131 884
JPY	123 413
NOK	49 394
AUD	38 611
CAD	37 430
HKD	31 677
SGD	6 075
	3 399 448

**Note 6****Varige driftsmidler**

	2008		2007	
	Bil	Inventar EDB-utstyr	Bil	Inventar EDB-utstyr
Kostpris 01.01.	371 743	781 309	347 000	781 309
Kjøp	0	0	371 743	0
Salg	0	0	171 500	0
Gevinst ved salg	0	0	17 500	0
Tilbakeført avskrivning	0	0	193 000	0
Kostpris 31.12.	371 743	781 309	371 743	781 309
Akkumulert avskr. 01.01.	13 940	487 540	154 000	293 770
Årets avskrivning	55 803	193 769	52 940	193 770
Tilbakeført avskrivning	0	0	193 000	0
Akkumulert avskr. 31.12.	69 743	681 309	13 940	487 540
Bokført verdi 31.12.	302 000	100 000	357 803	293 769
Sum varige driftsmidler	402 000		651 572	

Sikringsfondets driftsmidler avskrives med

Bil	15 % av kostpris
Ombygging	20 % av kostpris
Inventar, EDB-utstyr	1/3 av kostpris

**Note 7****Andre Fordringer**

	31.12.08	31.12.07
Utbytte	2 333 494	2 991 886
Refunderbar kildeskatt	4 374 087	2 474 545
Andre fordringer	224 060 308	3 682 721
Valutaderivater markedsverdi	0	66 125 401
Aksjederivater markedsverdi	9 825 759	0
Swedbank	195 871	0
Sum	240 789 520	75 274 553

**Aksjederivater**

	Markedsverdi
Finansielle futures	9 825 759
	9 825 759

**Finansielle futures**

Rente- og aksjeindeksfutures benyttes til å ta aktive posisjoner i markedet

**Note 8****Opptjente ikke forfalne renter**

Opptjente ikke forfalne renter, 180 828 031 pr. 31.12.2008, gjelder norske og utenlandske sertifikater og obligasjoner.

**Note 9****Annen Gjeld**

	<b>31.12.08</b>	<b>31.12.07</b>
Uoppgjorte handler forvaltning	3 283 728 203(*)	2 915 586
Forskuddstrekk, arb. giver avg.	1 321 814	1 256 664
Bonus	0	722 000
Div. annen gjeld / påløpte kostnader	16 573 556	5 801 814
Aksjederivater	0	936 500
Rentederivater	683 462 337	3 048 895
Valutaderivater	640 941 149	0
Short-posisjoner	286 676 550	664 554 515
	<b>4 912 703 609</b>	<b>679 235 974</b>

(\*) «Uoppgjorte handler forvaltning» er i all hovedsak REPOER som også fremkommer på balansens eiendelsside under «Obligasjoner og sertifikater» (Bruttoføring av Repoer).

**Valutaderivater**

	<b>Markedsverdi</b>
Valutabytteavtaler	-3 198 967
Valutaopsjon, Call	-596 612
Valutaopsjon, Put	169 628
Spot kontrakter	1 023 844
Forward kontrakter	-638 339 043
	<b>-640 941 149</b>

**Forward valutakontrakter**

	<b>Netto nominelt volum</b>	<b>Markedsverdi</b>
MXN	58 177 536	-1 422 295
NZD	26 784 767	2 872 453
CLP	1 225 239	18 948
MYR	367 061	-42 399
ILS	341 119	-15 955
TWD	-20 015	20 015
CZK	-483 302	-22 839
KRW	-1 479 555	-79 180
CNY	-3 103 678	3 073 680
HKD	-12 367 782	130 804
SGD	-20 941 215	-1 223 824
AUD	-22 976 462	-83 220
PLN	-53 604 335	416 164
CHF	-72 860 610	-8 471 277
JPY	-245 941 005	-3 223 610
CAD	-329 087 021	5 152 342
GBP	-407 067 558	23 741 368
DKK	-425 454 821	-41 241 951
SEK	-515 455 961	4 473 329
USD	-4 337 690 026	-16 682 881
EUR	-6 462 478 758	-605 728 713
Sum:	<b>12 824 116 383</b>	<b>-638 339 043</b>

**Rentederivater**

	<b>Markedsverdi</b>
Finansielle futures	
Renter	18 786 693
Obligasjoner	-901 713
Kredittderivater	-11 242
Opsjoner	
Renter	6 912 719
Obligasjonsindeks	927 100
Renteswaps	-709 175 894
	-683 462 337

**Short-posisjoner**

	<b>Markedsverdi</b>
Aksjer	-281 748 363
Rentepapirer	-4 928 186
	-286 676 550

**Opsjoner**

Opsjoner benyttes for å utnytte avkastningsmuligheter i rente- og aksjemarkedet.

**Rentebytteavtaler (renteswap)**

Rentebytteavtaler benyttes både til å styre renterisikoen og til å ta aktive posisjoner i rentemarkedet

**Finansielle futures**

Rente- og aksjeindeksfutures benyttes til å ta aktive posisjoner i markedet

**Kredittderivater**

Credit default swaps benyttes til å sikre eller ta aktive posisjoner i kredittmarkedet

**Valutabytteavtaler (valutaswap)**

Valutabytteavtaler benyttes både til å styre valutarisikoen og til å ta aktive posisjoner i valutamarkedet.

**Finansielle forwards**

Finansielle forwards benyttes for å utnytte avkastningsmuligheter i aksjemarkedet.

**Note 10****Pensjonskostnader, pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler**

Bankenes sikringsfond har ytelsesbasert tjenstepensjon for ansatte og pensjonister dekket gjennom avtale med livs-forsikringsselskap. Pensjonsytelsene omfatter alderspensjon, uførepensjon, ektefelle- og barnpensjon og supplerer ytelsene fra Folketrygden. Full pensjon krever en opptjeningstid på 30 år og gir pensjonsrettigheter tilsvarende differensen mellom 70% av lønn og beregnet ytelse fra Folketrygden. Ordningen er tilpasset lov om foretakspensjon. Denne avtale er nedenfor betegnet som sikrede ytelser.

Pensjonsrettigheter for lønn over 12 G finansieres over sikringsfondets drift når det gjelder alderspensjon, barnpensjon og etterlattepensjon. Uførepensjon for lønn over 12 G har risikodekning i forsikringsselskap, men uten kapitaloppbygging. Den årlige premie inngår i pensjonskostnaden.

Pensjonsavtaler som ikke er forsikringsmessig dekket, benevnt som usikret pensjonsforpliktelse, omfatter følgende forhold:

- Pensjonsforpliktelser (unntatt uførepensjon) knyttet til lønn over 12 G omfattes av en driftspensjonsordning.
- Regnskapsmessige avsetninger i tilknytning til forventet fremtidig uttakstilbøyelighet vedrørende AFP. Opptjeningsperioden for AFP-forpliktelsen beregnes fra ansettelsestidspunktet.
- Løpende pensjon - avtalt uttak av APF med gavepensjon.
- Førtdispensjon fra 62 år for de to avdelingsdirektørene i Bankenes sikringsfond. Ved tidspunkt for uttak av førtdispensjon blir ansatte meldt ut av foretakspensjonsordningen, men blir kompensert fra ordinær pensjonsalder for den redusert opptjening.
- Tilleggspensjon for pensjonister. Disse ytelser er bare delvis dekket av den kollektive avtale, og forpliktelser knyttet til usikrede ytelser er inkludert i pensjonsforpliktelsen.

Pensjonsforpliktelsen pr 31.12.08 er beregnet til nåverdien av den del av de samlede estimerte fremtidige pensjonsytelser som er opptjent på balansedagen. Ved verdsettelse av pensjonsmidler pr 31.12.08 benyttes estimert verdi.

I balansen fremkommer differansen mellom pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler. Endringer i pensjonsforpliktelse og pensjonsmidler som skyldes endringer i beregningsforutsetningene og andre aktuarielle avvik blir f.o.m. 2008 regnskapsført over gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid i den utstrekning avviket overstiger det høyeste av 10% av pensjonsmidlene og 10% av pensjonsforpliktelsene. Tidligere år ble estimatavvik resultatført løpende som beregnet pensjonskostnad. Resultat- og balansetall for 2007 er ikke omarbeidet i henhold til prinsippet om amortisering av estimatavvik over gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid. Omarbeiding av resultatallene for 2007 ville krevet aktuarberegninger bakover i tid. Virkning av prinsippendring føres direkte mot egenkapitalen i 2008 og måles på tidspunktet for inngående balanse.

Pensjonskostnader og -forpliktelser inkluderer AGA.

Aktuarberegningen er basert på oppdatert NRS 6 Pensjonskostnader.

Ved fastsettelse av økonomiske forutsetninger, som er lagt til grunn ved beregning av pensjonsforpliktelsene, er det tatt utgangspunkt i NRS Veiledning om pensjonsforutsetninger pr 31.12. Beregningene er basert på følgende økonomiske og demografiske data:

**Pensjonskostnader, pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler**

	2008	2007		2008	2007
Diskonteringsrente	3,80%	4,80%	Forventet lønnsvekst	4,00%	4,50%
Forventet avkastning	5,80%	5,80%	Forventet G-regulering	3,75%	4,25%
Uttakstilbøyelighet AFP (på alle alderstrinn i AFP-perioden)	70%	70%	Forventet reg. av pensjoner	1,50%	2,00%
Demografiske forutsetn. dødelighet	K2005	K2005			
Antall yrkesaktive	15	15	Antall pensjonister	6	6

Pensjonskostnad	2008			2007		
	Sikret	Usikret	Sum	Sikret	Usikret	Sum
<b>Resultatført</b>						
Nåverdi årets pensjonsopptj. (inkl AGA)	2 102 159	1 101 106	3 203 265	2 289 297	673 318	2 962 615
Rentekostnad av påløpt forpliktelse	997 488	497 342	1 494 830	1 114 065	303 431	1 417 496
Forventet avkastning av pensjonsmidler	- 1 287 261	0	- 1 287 261	- 1 069 686	0	- 1 069 686
Planendring	0	0	0	- 1 668 758	2 565 459	896 701
Pensjonskostnad før aktuarielle avvik	1 812 386	1 598 448	3 410 834	664 918	3 542 208	4 207 126
Amortisering av ikke res.førte estimatavvik	- 44 773	0	- 44 773	- 2 791 495	626 638	- 2 164 857
Administrasjonskostnader *)	152 655	13 135	165 790	0	0	0
Sum	1 920 268	1 611 583	3 531 851	- 2 126 577	4 168 846	2 042 269
Tilbakeført periodisert pensjonspremie	- 75 000	0	- 75 000	- 75 000	0	- 75 000
Netto resultatført pensjonskostn. i perioden	1 845 268	1 611 583	3 456 851	- 2 201 577	4 168 846	1 967 269

\*) I 2007 er administrasjonskostnader inkludert i nåverdi årets pensjonsopptjening.

Pensjonsforpliktelser	2008			2007		
	Sikret	Usikret	Sum	Sikret	Usikret	Sum
<b>Balanse</b>						
Beregnet påløpt pensjonsforpl. (inkl AGA)	26 827 990	11 845 707	38 673 697	21 646 685	10 597 864	32 244 549
Estimert verdi av pensjonsmidler	- 22 377 000	0	- 22 377 000	- 21 550 000	0	- 21 550 000
Netto pensjonsforpliktelser	4 450 990	11 845 707	16 296 697	96 685	10 597 864	10 694 549
Ikke resultatført aktuariell gevinst/tap*)	- 2 429 319	- 749 186	- 3 178 505	0	0	0
Bokført netto pensjonsforpliktelser	2 021 671	11 096 521	13 118 192	96 685	10 597 864	10 694 549
Avsatt pensjonspremie			100 000			175 000
Sum			13 218 192			10 869 549

#### Prinsippendring

Bokført netto pensjonsforpliktelser	96 685	10 597 864	10 694 549
Prinsippendring - nettoeffekt ført mot egenkapitalen	2 791 495	- 626 638	2 164 857
Beregnet pensjonsforpliktelse 01.01.08	2 888 180	9 971 226	12 859 406

\*) I 2007 ble aktuariell gevinst/tap resultatført i sin helhet.

#### Årets endring pensjonsforpliktelser

Pensjonsforpliktelser	2008	2007
Inngående balanse pr 01.01.	32 244 549	32 276 704
Årets opptjening	3 203 265	2 962 615
Årets rentekostnad	1 494 830	1 417 496
Utbetaling til pensjonister og utbetalt AGA på premie	- 1 818 970	- 1 704 683
Planendring	0	- 1 592 127
Aktuariell gevinst/tap (netto)	3 550 023	- 1 115 456
Utgående balanse pr. 31.12.08	38 673 697	32 244 549

**Pensjonsmidlenes sammensetning**

Pensjonsmidler	2008	2007
Estimerte pensjonsmidler pr 01.01.	21 550 000	21 261 000
Aktuariell gevinst/ tap	-1 748 566	1 049 401
Faktiske pensjonsmidler pr 01.01.	19 801 434	22 310 401
Forventet avkastning pensjonsmidler	1 287 261	1 069 686
Innbetaling premier	2 442 399	1 651 032
Utbetaling pensjoner	-1 001 439	- 992 291
Administrasjonskostnader kollektiv ordning*)	-152 655	0
Planendring	0	- 2 488 828
Estimerte pensjonsmidler pr. 31.12.	22 377 000	21 550 000

\*) I 2007 er administrasjonskostnader inkludert i nåverdi årets pensjonsopptjening.

**Note 11****Avgift fra medlemmene**

Årsavgiften for 2008 beregnes etter banksikringsloven og forskrift om beregning av avgift til Bankenes sikringsfond. Årsavgiften beregnes i hovedtrekk på bakgrunn av gjennomsnittet av garanterte innskudd (1 promille) og beregningsgrunnlaget for kapitaldekning (0,5 promille) ved utløpet av 3. og 4. kvartal 2006 og 1. og 2. kvartal 2007. Medlemmer med kjernekapitaldekning høyere enn 8,0 % pr 31.12.2006 gis et fradrag i årsavgiften. Maksimalt fradrag kan utgjøre 35 % ved en kjernekapitaldekning på 16,75 %. Topping-up medlemmer betaler kun for garanterte innskudd.

I 2008 ble det innkalt 1/3 del av full ordinær avgift fra medlemmene.

Innbetalt avgift i 2008, gjelder i tillegg nystartede banker som i henhold til forskriften skal betale full ordinær avgift i minimum 12 måneder og eventuell inntredelsesavgift fastsatt av Finansdepartementet.

1/3 del av ordinær avgift		458 583 624
Pareto Bank ASA	Avgift i 12 mnd.	1 140 000
Swedbank	Inntredelse- og 7 mnd. avgift	195 871
Sum		459 919 495

**Note 12****Resultat rentepapir-porteføljer**

	2008	2007
Renteinntekter obligasjoner / sertifikater	582 369 326	552 409 503
Utbytte fond	2 144 694	0
Realiserte gevinster/tap	-1 313 548 918	108 058 278
Urealiserte gevinster/tap	1 148 840 261	-325 229 071
	419 805 363	335 238 709

**Note 13****Resultat aksje-porteføljer**

	2008	2007
Aksjeutbytte	110 512 270	102 169 521
Realiserte gevinster/tap	-1 665 428 166	617 644 423
Urealiserte gevinster/tap	-1 162 208 520	-362 871 982
	-2 717 124 416	356 941 962

**Note 14****Andre driftsinntekter**

	<b>2008</b>	<b>2007</b>
Refundert kildeskatt før 2004	0	86 330
Claims, erstatninger Kapitalforvaltningen (*)	1 114 026	0
Netto inntekter Ålesund og Giske Tunnel og Bruselskap (se note 3)	14 927 338	15 705 308
Netto inntekter fra kursvirksomhet	254 683	334 857
	<b>16 296 047</b>	<b>16 126 495</b>

(\*) Herav vedrørende Enron 1 060 274

**Note 15****Andre driftskostnader**

	<b>2008</b>	<b>2007</b>
Lønn, honorar og sosiale kostnader	16 707 137	14 348 607
Administrasjons- og driftskostnader	18 869 993	14 466 467
Omkostninger eksterne forvaltere	11 263 930	10 713 539
Ordinære avskrivninger	249 572	246 710
	<b>47 090 632</b>	<b>39 775 323</b>

**Opplysninger vedrørende ansatte og tillitsmenn****Antall ansatte pr. 31.12.2008 : 14**

	<b>2008</b>	<b>2007</b>
Lønninger, honorarer totalt	11 226 098	9 795 318
herav utbetalt i 2008:		
Styreleder	28 000	
Styre forøvrig	109 500	
Forretningsfører	201 204	
Bonus Kapitalforvaltningen	0	722 000
Folketrygdavgift	2 003 578	1 792 661
Pensjonskostnader	3 054 003	1 675 206
Sosiale kostnader	423 458	363 422
	<b>16 707 137</b>	<b>14 348 607</b>

Det er ikke avtalt særskilt vederlag ved opphør eller endring av ansettelsesforholdet eller vervet til fordel for forretningsfører og leder av styret

**Honorar revisjon m.v.**

	<b>2008</b>	<b>2007</b>
Godtgjørelse for lovpålagt revisjon inkl. mva.	226 034	176 816
Godtgjørelse for skatterådgivning inkl. mva.	481 176	114 768

**Note 16****Netto inntekter støttetiltak**

(det vises også til bred omtale i Sikringsfondets beretning og Årsrapport for 2008)

**Filial av Kaupthing Bank hf i Norge** stoppet utbetalingene til innskuddskundene. Filialen ble satt under offentlig administrasjon og Bankenes sikringsfond måtte utbetale garanterte innskudd til filialens innskuddskunder. Bankenes sikringsfond garanterte fra € 20 887 til 2,0 millioner kroner, omregnet til å bli intervallet 174 699 kroner til 2 000 000,- kroner. Når det gjelder innskudd inntil 174 699 kroner var dette garantert av det Islandske sikringsfond. Det norske Stat v/ Finansdepartementet påtok seg å forskuttere garantien og ba om at Bankenes sikringsfond utbetalte garantien på vegne av Finansdepartementet som forskutterte totalkravet. Sikringsfondets andel av garantiene er utbetalt, med unntak av kr. 44 772 og vårt totale krav er meldt i Boet etter filialen. Utbetalte beløp og kostnader i forbindelse med dette vil bli refundert i sin helhet av administrasjonsboet og er av den grunn oppført som en fordring sikringsfondets regnskap for 2008. I forbindelse med utbetalingene til innskuddskundene ble det i første omgang tatt opp lån i J.P.Morgan til dekning av utbetalingene. Lånet ble senere og innfridd i forbindelse med innbetalingene av medlemsavgifter fra medlemmene og salg av verdipapir i sikringsfondets portefølje.

Utbetalt til innskuddskunder i Kaupthing Bank hf NUF filial Norge	798 505 272
Omkostninger i forbindelse med avvikling/utbetaling	425 088
<b>Fordring Bostyret Kaupthing Bank (vil bli refundert i henhold til avtale)</b>	<b>798 930 360</b>
Rentekostnader i forbindelse med lån J.P.Morgan	4 512 935

**Glitnir Bank ASA** fikk likviditetsmessige problem i oktober. For å sørge for at banken hadde tilstrekkelig likviditet til å omstrukturere deltok Bankenes sikringsfond i en likviditetsmessig redningsaksjon. Bankenes sikringsfond var i den forbindelse berettiget renter og margin på den likviditetsmessige støtten, som ble formidlet, delvis gjennom Norges Bank, J.P.Morgan og direkte fra sikringsfondet. Likviditetsstøtten var avviklet pr. 18. desember 2008, men konsortiet som kjøpte banken er berettiget fortsatt likviditetsmessig bistand frem til utløpet av mai 2009 med en ramme på 3 milliarder kroner på bestemte vilkår.

Renteinntekter - margin på likviditetslån til Glitnir	5 710 455
---	-----------

Renteinntekter - margin på likviditetslån til Glitnir	5 710 455
Rentekostnader i forbindelse med lån J.P.Morgan	4 512 935
<b>Netto inntekter støttetiltak</b>	<b>1 197 520</b>

## Kontantstrømanalyse

	2008	2007
Årsresultat	-1 855 175 324	678 635 836
Endring Egenkapital 01.01.08	-2 164 857	0
Gevinst salg varige driftsmidler	0	-17 500
Ordinære avskrivninger	249 572	246 710
<b>Tilført fra årets virksomhet</b>	<b>-1 857 090 609</b>	<b>678 865 046</b>
Investering varige driftsmidler	0	-371 743
Salg varige driftsmidler	0	171 500
Økning beholdning obligasjoner og sertifikater	-2 079 538 113	-648 106 189
Reduksjon (+) / Økning (-) beholdning aksjer	1 356 325 464	-566 858 000
Økning (-) / Reduksjon (+) opptjente ikke forfalne renter	-44 821 669	7 384 473
Økning andre fordringer (inklusive Kaupthing)	-964 445 327	-26 255 834
Reduksjon utlån	9 391 700	8 696 000
Økning (+) / Reduksjon (-) avsetning til forpliktelser	2 348 643	-396 155
Økning annen gjeld	4 233 467 635	635 725 457
<b>Netto likviditetsendring virksomhet</b>	<b>655 637 724</b>	<b>88 854 555</b>
Likviditetsbeholdning pr. 01.01.	243 573 112	154 718 557
Likviditetsbeholdning pr. 31.12.	899 210 836	243 573 112

Som likviditetsbeholdning regnes bankinnskudd og kontanter.

**PRICEWATERHOUSECOOPERS** **PricewaterhouseCoopers AS**  
Postboks 748  
NO-0106 Oslo  
Telefon 02316  
Telefaks 23 16 10 00

Til generalforsamlingen i Bankenes Sikringsfond

**Revisjonsberetning for 2008**

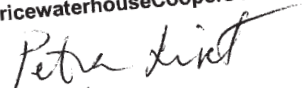
Vi har revidert årsregnskapet for Bankenes Sikringsfond for regnskapsåret 2008, som viser et underskudd på kr 1 855 175 324. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til dekning av underskuddet. Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømpstilling og noteopplysninger. Regnskapslovens regler og norsk god regnskapsskikk er anvendt ved utarbeidelsen av regnskapet. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av fondets styre og daglig leder. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Vi har utført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder revisjonsstandarder vedtatt av Den norske Revisorforening. Revisjonsstandardene krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av fondets formuesforvaltning og regnskaps- og intern kontroll-systemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Vi mener at

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av fondets økonomiske stilling 31. desember 2008 og av resultatet og kontantstrømmene i regnskapsåret i overensstemmelse med norsk god regnskapsskikk
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med norsk lov og god bokføringskikk
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til dekning av underskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Oslo, 27. februar 2009

**PricewaterhouseCoopers AS**  
Petra Liset  
Statsautorisert revisor

Kontorer: Arendal Bergen Drammen Fredrikstad Førde Hamar Kristiansand Mo i Rana Molde Måløy Narvik Oslo Stavanger Stryn Tromsø Trondheim Tønsberg Ålesund  
PricewaterhouseCoopers navnet refererer til individuelle medlemsfirmaer tilknyttet den verdensomspennende PricewaterhouseCoopers organisasjonen  
Medlemmer av Den norske Revisorforening | Foretaksregisteret: NO 987 009 713  
www.pwc.no

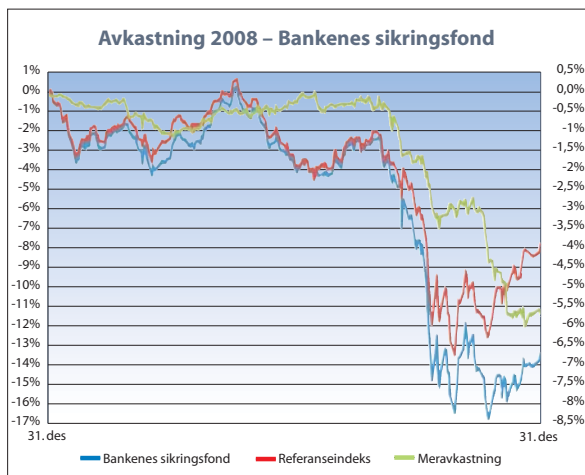
## Forvaltningsresultater i 2008

Forvaltningsresultatene i fjor ble svært dårlige både i absolute og relative termer. I det etterfølgende gis det en presentasjon av resultatene på aktivaklassenivå. Tallene for 2006 og 2007 er også vist.

### Resultater mot indeks og avkastningskrav i 2008

Sikringsfondet fikk et resultat på minus 2 288 millioner kroner eller minus 13,3 prosent. Dette var 967 millioner kroner eller 5,7 prosentpoeng lavere enn den strategiske indeksen.

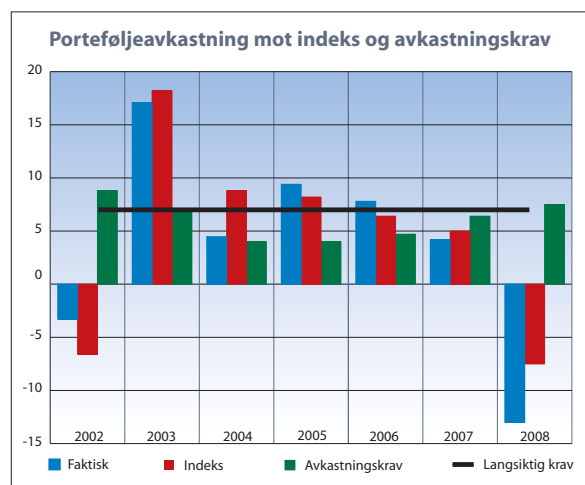
Bak resultatet skjuler det seg et turbulent år der de fleste aktivaklasser opplevde store svingninger. Figuren under illustrerer utviklingen i fondets finansresultat gjennom året, både absolutt (venstre akse) og relativt til indeks (høyre akse).



Nedturen både absolutt og relativt startet i høsten 2008, omtrent samtidig med at Lehman Brothers gikk konkurs. Etter det opplevde markedet betydelige verdifall, og det meste av risikofylte aktiva falt sammen. Fondet opplevde at avkastningen for alle aktivaklasser, bortsett fra obligasjoner, var svakere enn indeks, og det ble således et dårlig år for den aktive forvaltningen.

### Historisk perspektiv

Figuren under setter fjorårets tall i perspektiv ved å vise tilsvarende tall for de siste syv årene. Den viser faktisk avkastning (blå) mot indeks (hvit) og mot et løpende avkastningskrav (rød) definert som aktuell risikofri rente pluss 2 prosentpoeng samt et langsiktig avkastningskrav (heltrukket linje) definert som nøytral risikofri rente pluss en premie på 2 prosentpoeng.



Av de syv årene var det tre år som ga mindreavkastning i forhold til indeks. I fire av de syv årene var avkastningen høyere enn avkastningskravene, mens porteføljen og indeksen ga lavere avkastning enn det langsiktige avkastningskravet i fire av de sju årene.

Figuren under viser den aggregerte avkastningen for fondet, indekser, avkastningsmålet og den risikofri renten. Den viser at fondet tapte hele forspranget både



til det langsiktige avkastningsmålet og til indekser, og vel så det. Faktisk har man problemer med å rettferdiggjøre risiko utover statscertifikater over denne perioden. En dramatisk konklusjon etter et forferdelig år.

**Resultater fordelt på Intern- og Eksternforvaltningen**

Resultat og meravkastning måles for de ulike forvaltere og fordelingen på henholdsvis Internforvaltningen og Eksternforvaltningen ble som vist i tabellen:

Forvaltere	Resultat	Avk %	Meravk kr	Meravk %
Internforvaltningen	-1599	-21,7%	-869	-8,9%
Eksternforvaltningen	-689	-7,1%	-98	-2,1%
<b>Sum</b>	<b>-2288</b>	<b>-13,3%</b>	<b>-967</b>	<b>-5,7%</b>

Internforvaltningen fikk en mindreavkastning på hele 869 millioner kroner i fjor, som tilsvarer en mindreavkastning på 8,9 prosent. Det betydelige negative bidraget kom som et resultat av svake resultater i rente- og aksjeforvaltningen samt tap på kredittobligasjoner i den taktiske allokeringen. Kredittobligasjoner ble overtatt som en taktisk posisjon i mars da man erstattet kredittindeksene med en statsindeks. Tapet på denne posisjonen forklarer ca 510 millioner kroner av mindreavkastningen. Uten indeksomleggingen, ville mindreavkastningen blitt ca 400 millioner kroner lavere.

Eksternforvaltningen hadde en mindreavkastning på 97,6 millioner kroner. Det negative bidraget kom fra aksjeforvaltningen der særlig fremvoksende markeder og Norden dro ned. Global renteforvaltning bidro positivt der særlig forvalter av realrenteobligasjoner gjorde det godt.

**Forvaltningskostnader**

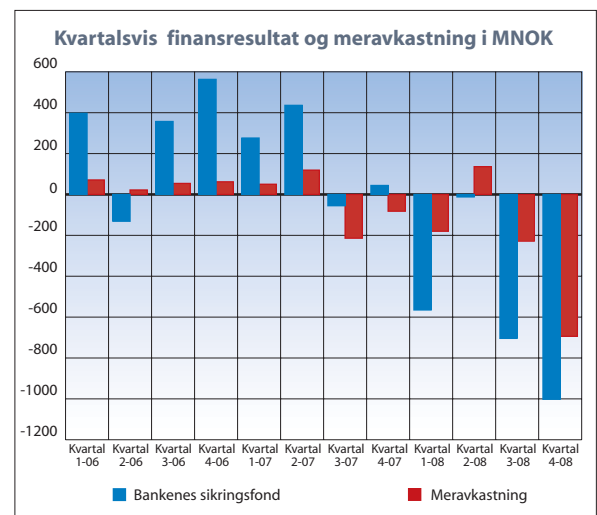
Forvaltningskostnadene i tabellen nedenfor spesifiserer både direkte og indirekte kostnader samt prestasjonsrelaterte bonuser. Fordelt på Intern- og Eksternforvaltningen ble kostnadene som vist i tabellen (i tusen kroner):

Forvaltere	Direkte	Indirekte	Ordinære	Bonuser	Totale	Kost % ord
Internforvaltningen	17 198	2 275	19 473		19 473	0,26%
Eksternforvaltningen	11 264	2 983	14 247		14 247	0,16%
<b>Sum kostnader</b>	<b>28 462</b>	<b>5 258</b>	<b>33 720</b>	<b>0</b>	<b>33 720</b>	<b>0,21%</b>

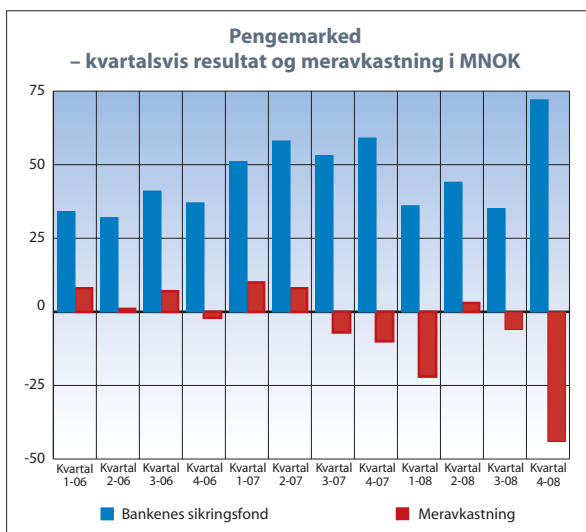
Kostnadsprosenten for 2008 ble 0,21. Tilsvarende tall for 2007 var 0,16.

**Resultatene gjennom året for de ulike aktivklasser**

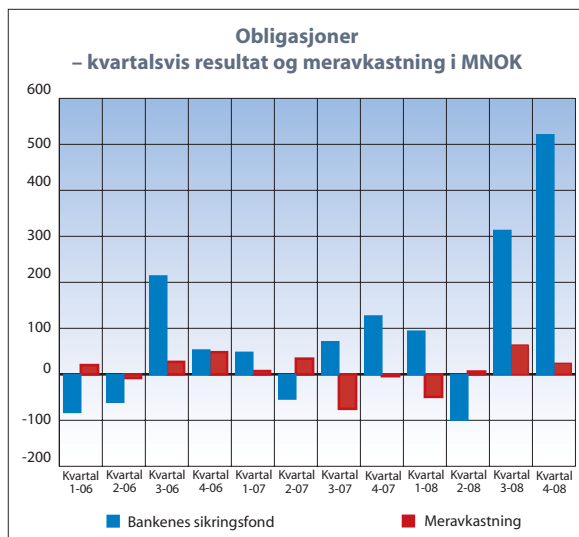
Resultatene gjennom året for fondet som helhet var svake både totalt sett og relativt til indeks. 4. kvartal var dramatisk dårlig både absolutt og relativt til indeks. Kun 2. kvartal viste meravkastning. Figuren under viser kvartalsresultatene for de tre siste årene.



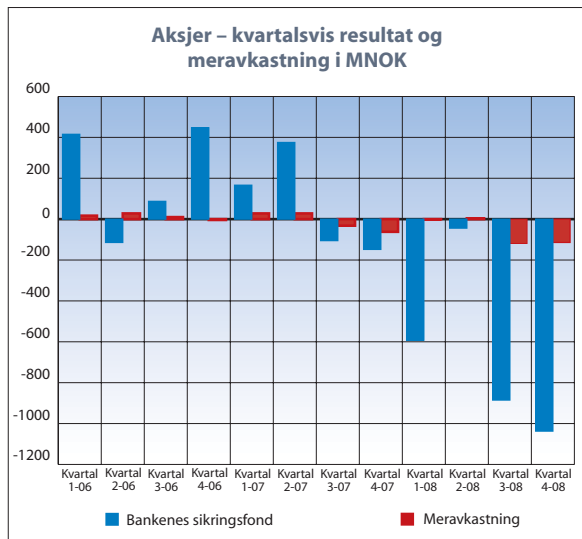
**Aktivklassen Pengemarked** inneholder en portefølje av korte kredittobligasjoner av høy kredittverdighet. Resultatet relativt til indeks var negativt i 1. kvartal etter tap på økte kredittpremier. Tapet i 4. kvartal kom primært som følge av aktive renteposisjoner der man undervektet durasjon på sterkt fallende rente. Kvartalsresultatene gjennom de tre siste årene ble som vist i følgende figur:



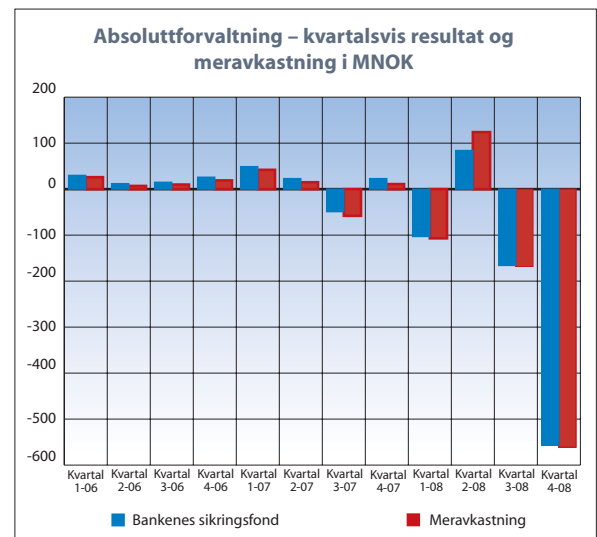
**Aktivklassen Obligasjoner** består av fire porteføljer. Tre av porteføljene er nominelle statsobligasjoner, mens den fjerde består av inflasjonsbeskyttede statsobligasjoner. Resultatene bar preg av risikoaversjon og fallende forventninger i forhold til vekst og inflasjon, noe som ga kraftig rentefall spesielt i andre halvår. I 1. kvartal skyldtes mindrevkastningen tap på kredittobligasjoner. Gode prestasjoner for to av forvalterne gjorde at obligasjoner totalt sett gjorde det godt relativt til indeks. Figuren under viser kvartalsresultatene gjennom de tre siste årene:



**Aktivaklassen Aksjer** består av seks porteføljer. En for nordiske aksjer, en for emerging markets og fire for globale aksjer. Resultatene bar preg av et veldig svakt aksjemarked, med store svingninger gjennom året. Mindreavkastningen kom i 3. og 4. kvartal, og stammet primært fra fremvoksende markeder og Norden. Figuren under viser kvartalsresultatene gjennom de tre siste årene:



**Aktivaklassen Absoluttforvaltning** består av absoluttforvaltede porteføljer innen taktisk allokering, renter og aksjer. Aktivaklassen har typisk høyere aktiv risiko enn de tre øvrige aktivaklasser. Resultatmessig ble året en katastrofe, primært som følge av at den taktiske allokeringen overtok all langsiktig kreditteksponering for utfasing etter indeksomleggingen i mars. Tap på kredittobligasjoner svekket resultatet for denne klassen med ca. 510 millioner kroner i fjor, mens øvrige porteføljer ga et tap på i størrelsesorden 200 millioner kroner, vesentlig fra aktive renteposisjoner. 4. kvartal ga det største tapet da kredittpremiene økte kraftig etter konkursen i Lehman Brothers. Figuren under viser kvartalsresultatene gjennom de tre siste årene:



De to resultatsøylene vil være tilnærmet like store for denne klassen siden det nesten ikke er kapital i indeks.

## Markedet i 2008 og utsiktene for 2009

2008 vil gå inn i historien som det mest dramatiske året for verdens finansmarkeder siden andre verdenskrig. Før året var omme var flere store banker og finansinstitusjoner enten nasjonalisert, konkurs eller kjøpt opp til gunstig pris. Av selskaper som gikk med i dragsuget av finanskrisen kan nevnes de største boliglånsinstitusjonene i USA, Freddie Mac og Fannie May, verdens en gang største forsikringselskap AIG, samt 3 av de 5 amerikanske investeringsbankene. Hvem kunne tenkt seg et slikt inferno etter tidenes konjunkturoppgang?

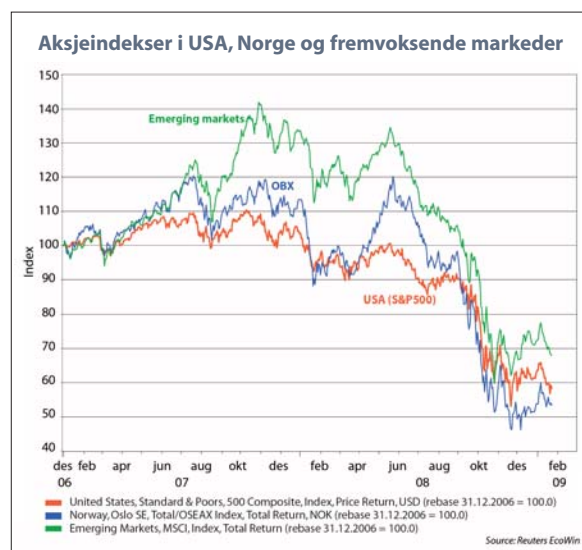
Året begynte med eskalering av kredittkrisen som startet sommeren 2007, med kraftige fall i aksje- og kredittmarkeder og ditto fall i statsobligasjonsrentene. Første kvartal kuliminerte med JP Morgans overtakelse av investeringsbanken Bear Stearns, godt støttet av den amerikanske sentralbanken. Mange tolket dette som krisens vendepunkt. Optimismen kom tilbake i andre kvartal, med stigende aksjekurser og fallende kredittpremier som resultat. Etterspørselen og veksten var tilsynelatende høy og særlig mat og energipriser steg. Inflasjonsfrykten kom tilbake og markedet prisene inn betydelige rentehevinger fra sentralbankene. ECB hevet da også renten i juli. Gjennom sommermånedene var markedene relativt rolige, stille før høststormen skulle det vise seg. Marerittet startet for alvor da amerikanske myndigheter ikke var villige til å redde Lehman Brothers, som ble begjært konkurs 15. september. Det finansielle korthuset begynte for alvor å skjelve og uten myndighetenes senere inngrep, ville hele det finansielle systemet kollapse. Bunnen falt ut av aksje- og kredittmarkeder over hele verden. Kredittpremiene nådde nivåer som man ikke hadde sett siden depresjonen på 1930-tallet.

De realøkonomiske konsekvensene ble stadig mer tydelige. Fjerde kvartal i fjor var det verste kvartalet for global vekst siden den andre verdenskrig. Eksempelvis falt global industriproduksjon med 18 prosent annualisert, mens amerikansk detaljhandel falt tilsvarende med 28 prosent. Tilbakeslaget er globalt og synkronisert. Alle toneangivende industriland er i resesjon og veksten i fremvoksende markeder er sterkt fallende. Finanskrisen nærer den realøkonomiske krisen ved å skape store friksjoner i tilgangen på kapital. Selv sunne bedrifter risikerer å gå overende som følge av manglende finansiering når banksystemet ikke lenger fungerer normalt. Myndighetene i de fleste land har imidlertid skjont alvorret i situasjonen og bruker alle tilgjengelige midler for å stimulere økonomien: Nasjonalisering av banker, massive rentekutt, kvantitativ pengepolitikk,

ekspansiv finanspolitikk. Ingen tiltak skal stå uprøvd, er holdningen. Spørsmålet er hvilke konsekvenser politikken får på lenger sikt.

### Aksjemarkedene i 2008

Fallet i aksjemarkedet i første kvartal 2008, som da ble opplevd som dramatisk, fremstår som smult farvann sammenlignet med høstmånedene september til november. I løpet av disse månedene falt indeksene S&P500, MSCI for fremvoksende markeder og OSEBX med henholdsvis 30 prosent, 45 prosent og 48 prosent. For året som helhet falt de tre markedene tilsvarende 40 prosent, 55 prosent og 55 prosent, mens MSCI World endte året ned 43,5 prosent. Alle regioner falt med 30 prosent eller mer i løpet av fjoråret.

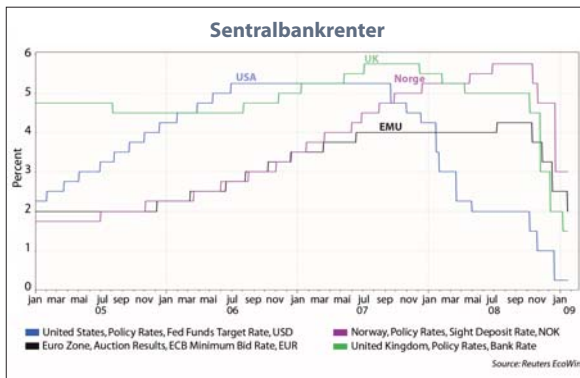


Finanssektoren ble, som i 2007, ikke overraskende den verste sektoren, med en avkastning på minus 55 prosent. Sykliske sektorer som industri, teknologi og syklisk konsum hadde ellers den svakeste utviklingen, mens de defensive sektorene helse, telekom og forsyningsindustri klarte seg best.

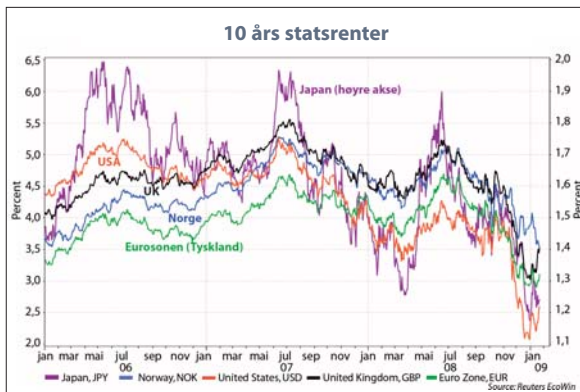
Energy Sector	-35,7 %
Industrials	-46,3 %
Consumer Discretionary	-45,1 %
Health Care	-24,0 %
Financials	-54,7 %
Telecomm Services	-33,5 %
Information Technology	-47,4 %
Utilities Sector	-31,7 %

**Sentralbankrenter mot null**

Den amerikanske sentralbanken kuttet renten raskt ned til 2 prosent i løpet av første halvår i 2008. I løpet av våren satte det seg en oppfatning blant markedsaktører og sentralbanker om at det verste var bak oss i forhold til finanskrisen. Global vekst holdt seg godt oppe, presset oppover på råvareprisene fortsatte og inflasjonen steg kraftig. Inflasjonsfrykten ble imidlertid raskt avløst av kredittkrisen og før året var omme var den amerikanske styringsrenten i praksis satt til null. Alle andre sentralbanker hadde også kuttet renten kraftig. Inflasjonsfrykt var i løpet av noen få høstmånader blitt avløst av deflasjonsfrykt.

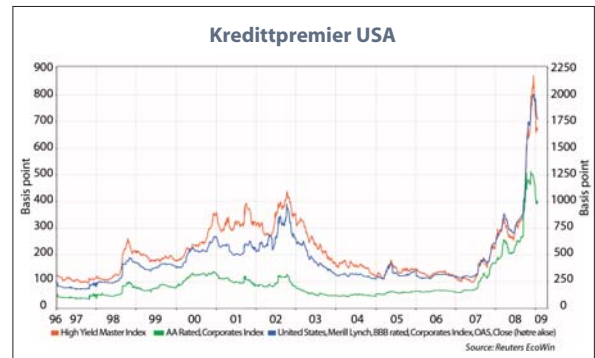


10 års statsrente falt til et nivå som få eller ingen så for seg ved inngangen til året, med amerikansk rente nær 2 prosent og europeisk rente under 3 prosent. Man så tre store bevegelser gjennom året; kraftig rentefall i første kvartal, enda kraftigere stigning i andre kvartal og deretter et historisk rentefall i fjerde kvartal. På sitt laveste i desember var 30-års renten i USA 2,5 prosent. Avkastningen i 2008 for denne obligasjonen var hele 45 prosent!



**Kredittpremier til historiske nivåer**

Grafen under viser rentedifferansen mellom kredittobligasjoner av ulik kvalitet og statsrenter i USA. Denne premien steg til et nivå man ikke har sett siden depresjonen på 1930-tallet. For at man skal tape på en "hold til forfall" strategi på dagens nivå, må faktiske konkursrater overstige det man så på 1930-tallet. Det er vanskelig å se at det vil kunne materialisere seg, gitt de politiske stimulansene som iverksettes.



**Ekstreme valutabevegelser**

Finanskrisen ga også ekstreme bevegelser i valutakursene i 2008. USD snudde i løpet av året og styrket seg mot alle valutaer, unntatt japanske YEN og sveitsiske franc. Handelsvektet styrket USD seg med ca. 10 prosent i løpet av fjoråret. Styrkingen av YEN må ses som en reversering av historiens største "carry trade" der kjøp av risikable aktiva i stor grad ble finansiert i nettopp YEN. På den andre siden av skalaen fikk man råvarevalutaene canadiske dollar, australske dollar, New Zealand dollar og norske kroner som alle svekket seg kraftig. Svakest av samtlige gikk imidlertid britiske pund, som mot YEN svekket seg hele 40 prosent. Svekkelsen har fortsatt i år, på svært negative utsikter for britisk økonomi.

**Råvarer steg til nye høyder for så å kollapse**

Prisen på olje steg til nærmere 150 USD pr. fat i juli 2008 for så å falle til under 40 USD pr. fat ved utgangen av året, se grafen under. Det var stadige skuffelser på tilbudssiden kombinert med god etterspørselsvekst og trolig spekulasjon som drev oljeprisen til nye høyder. Det etterfølgende dramatiske fallet reflekterer både fallende etterspørsel og utsiktene til betydelig lavere vekst fremover.

Industrimetaller led samme skjebne som olje og falt i løpet av fjoråret med nesten 50 prosent. Jordbruksprodukter falt over 20 prosent, etter å ha steget i første halvår.



### Utsikter for 2009

I Årsrapporten for 2007 skrev vi under tilsvarende overskrift at utfallsrommet for finansmarkedene i 2008 var uvanlig stort. Det ble mye verre enn det vi klarte å forestille oss som "worst case"-scenario. Vi undervurderte både hvor mye aksje- og kredittmarkedet kunne falle og hvor lave statsrentene kunne bli.

Markedet preges i dag av utbredt pessimisme, og det med god grunn. Men det er nettopp når ting ser som mørkest ut at markedet snur. Det skal ikke mange lysstråler til i dagens situasjon før det demrer, og markedspsykologien snur. En kritisk faktor er kredittmarkedet, som må fungere for at bedriftene skal klare seg. Håpet er at alle stimulansene skal utløse et sug etter risikable aktiva igjen. Dette kan skje raskt, og vil kunne bryte den negative stimulansen fra finanssektor.

Forløpet for denne krisen gjør oss imidlertid ikke optimistiske hva gjelder realøkonomien. De siste tiårene har man opplevd en gjeldsrevet supersykel der hver nedtur har vært avverget, og hver opptur stimulert av lavere renter og økt gjeld. Konsumentene i den industrialiserte verden har forbrukt mer enn de har skapt over en lang periode, stimulert av fallende renter og stigende formuesverdier (les: boligpriser). Kombinasjonen negativ sparing, fallende formuer og usikkerhet om egen jobbsituasjonen er en giftpille. Konsumentene vil trolig måtte øke sin sparing over en lang periode, som inne-

bærer strukturelt lavere etterspørsel. Dette frafallet av etterspørsel vil til en viss grad kunne bli kompensert av økt offentlig innsats, i hvert fall på kort sikt. På lengre sikt er det imidlertid grenser for hvor mye det offentlige kan kompensere uten at dette får konsekvenser for kredittverdigheten til nasjonene. For å holde den globale veksten oppe over tid må derfor andre overta og det er å håpe at forbruket i den fremvoksende del av verden vil ta seg opp. Dette vil i så fall gi bedre balanse i forbruk og produksjon mellom regionene.

Finanskrisen i 2008 var (forhåpentligvis) hundreårsbølgen og vil trolig markere et vendepunkt for det økonomiske – finansielle – politiske regimet i den industrialiserte verden. Den gjeldsdrivne supersykelen tror vi blir avløst av en konsolideringsfase der offentlige stimulanter kun bidrar til å dempe etterspørselsbortfallet fra konsumentene i årene som kommer. Politiske stimulanter tror vi ikke vil kunne forhindre en kontraksjon av økonomien. Vi kan likevel ikke se helt bort fra et scenario der man igjen stimulerer gjeldsekspansjon. Faren for overstimulering er helt klart til stede. Det ville være rart om doseringen i kampens hete var helt riktig.

På lang sikt må konsum og produksjon mellom regionene bli mer balansert. Industrialiserte land med USA og UK i spissen har i for lang tid forbrukt mer enn de har produsert (som fører til et underskudd på handelsbalansen), mens fremvoksende markeder (med Kina i spissen) har produsert mer enn de har konsumert. Dersom vi skal kunne få en god utgang på denne krisen må konsumentene i fremvoksende økonomier øke sitt forbruk. Dersom dette ikke skjer, vil veksten bli meget svak og arbeidsledigheten globalt vil stige i lang tid. Dette vil kunne gi grobunn for proteksjonisme med potensielt meget negative konsekvenser.

Den finansielle krisen har fått flere til å spå kapitalismens død. Det vi med stor sikkerhet kan si er at kravet til regulering har økt, og at den naive markedsliberalismen har fått et grunnskudd. Mer og riktig regulering, økt transparens og lavere gjeldsgrad hilses velkommen.

Pengepolitikken vil trolig også stå overfor et regime-skifte. Mye av kimen til dagens krise ligger i at rentene ble holdt for lave for lenge og at dette førte til en "boom bust" i aktivpriser (eiendom, råvarer og delvis aksjer). Pengepolitikken vil i fremtiden trolig måtte få et bredere mandat der inflasjonsmålet også fanger prisutviklingen i ulike aktiva.

Vi er i ukjent territorium og står ved flere mulige regimeskifter. Dette gjør det fryktelig vanskelig å spå. Enkelte økonomer lager troverdige dommedagshistorier på hvorfor verden vil gå inn i en deflasjonsspiral der fallende etterspørsel gir fallende priser som igjen gir utsatt konsum osv. Andre mener de penge- og finanspolitiske tiltakene som nå iverksettes, samt utsikter til proteksjonisme, vil kunne danne grunnlaget for hyperinflasjon senere. Optimistene stoler på at myndighetene finner riktig dosering på stimuliene inn og ut av krisen og at vi får en mer balansert utvikling mellom regionene i konsum og produksjon.

Det er med andre ord store sprik i forventningene og man skal være forsiktig både med spådommer og risiko i en slik situasjon. Det vi kan si med stor grad av sannsynlighet er at veksten i 2009 vil bli negativ i de industrialiserte land, at arbeidsledigheten og annen produksjonskapasitet vil øke og at inflasjonen vil falle. Sentralbankene vil måtte holde renten svært lav trolig gjennom hele dette året.

På lang sikt tror vi på en normalisering i prisingen av finansielle aktiva og at risikoviljen kommer tilbake. I så fall vil både aksjer og kredittobligasjoner fremstå som gode investeringer, på bekostning av statsobligasjoner som har fungert som nødhavn gjennom krisen. Det er lenge siden risikopremiene har vært mer attraktive, men timing er viktig, og en viktig forutsetning for en normalisering er at bankene igjen fyller rollen som formidler av kapital. Utfallet av det ene vil i stor grad henge sammen med det andre. Skulle kredittmarkedet ha rett i de implisitte konkursratene, skal man fortsatt holde seg unna aksjer.

Den sikreste spådommen er likevel at turbulensen i markedet vil fortsette på kort sikt der markedspsykologi og vekslende nyheter vil være mer styrende enn den realøkonomiske utviklingen. Usikkerheten og forvirringen har sjelden vært større og markedets fokus vil lett kunne veksle mellom ytterpunktene deflasjon/depresjon på den ene siden og inflasjon/reflasjon på den andre.

## Investeringsstrategi 2009

Med bakgrunn i de strategiske endringene som ble vedtatt i 2007, ble 2008 et krevende år hva gjaldt implementering. Som en direkte konsekvens av finanskrisen besluttet man i 2007 blant annet å ta lange kredittobligasjoner ut av indeksen til fordel for mer statsobligasjoner. Gjennomføringen skulle vise seg å bli særdeles vanskelig i et meget illikvid obligasjonsmarked. Resultatet ble at man endret indeksen, men beholdt kredittobligasjonene som en taktisk posisjon i påvente av normalisering. Videre ble den norske aksjeporteføljen gjort om til en nordisk portefølje og man kjøpte samtidig aksjefond i fremvoksende markeder. Forvalteruniverset ble utvidet både for obligasjoner og aksjer, samtidig som man rendyrket en mer aktiv forvaltningsstrategi.

Behandlingen av investeringsstrategien for 2009 skjedde mens finanskrisen toppet seg. Samtidig fikk to medlemsbanker problemer, der den ene også resulterte i utbetalinger på innskuddsgarantien. Fondet opplevde altså det verst tenkelige scenariet, nemlig fall i aktiva-verdier samtidig som man fikk krav om utbetalinger. Fordelen med å sitte med statsobligasjoner ble til fulle demonstrert, men også hvor ille det er å sitte med aksjer og kredittobligasjoner når krisen inntreffer. Det var således vanskelige avveininger styret stod foran. Hovedelementene i strategien og de tilpasninger som ble besluttet, er beskrevet i det etterfølgende.

### Rammebetingelsene i vedtektene

Investeringsstrategien er forankret i de overordnede vedtektsbestemmelsene som sier at kapitalforvaltningen skal ivareta hensynet til en *betryggende forvaltning, god avkastning, nødvendig likviditet og en etisk forvaltning*. Videre kan fondet ikke investere i aksjer, grunnfondsbevis eller ansvarlig lån utstedt av medlemmer. Av fondets samlede midler, skal minst 1/3 være plassert i stats- eller statsgaranterte sertifikater eller obligasjoner.

### Betryggende forvaltning

Hensynet til en betryggende forvaltning handler om å balansere ulik risiko. Særlig viktig er det å balansere aktivarisiko mot passivarisiko. Aktivarisiko er den finansielle risikoen som avleires i fondets portefølje av verdipapirer, mens passivarisiko er den risikoen som ligger i innskuddsgarantiordningen. Utfordringen er å velge et risikonivå som er rimelig nøytralt over tid og som er slik at man ikke risikerer store verditap i porteføljen samtidig som man ser at risikoen for utbetalinger tiltar.

I den aktuelle finanskrisen har man opplevd at både aksjer og kredittobligasjoner generelt er problematiske eiendeler i forhold til fondets passivarisiko. Dette er ikke ukjent for fondet, og representerer et bevisst valg i forhold til en langsiktig investeringshorisont. Likevel har styret valgt å redusere sin eksponering mot aksjer nå, og ekskludere banksektoren når markedet engang normaliseres.

Hensynet til en betryggende forvaltning handler også om å redusere den operasjonelle risiko knyttet til en kompleks forvaltningsmodell. Sikringsfondet har her vektlagt betydningen av å ha en sikker infrastruktur med gode systemer, mange kontrollpunkter og uavhengig måling av resultater og prestasjoner.

### Ønsket om god avkastning og hensynet til risiko

Et sentralt mål for kapitalforvaltningen er å skape en avkastning over tid som i størst mulig grad samsvarer med veksten i kapitalkravet og at dette skal skje gjennom en aktiv og balansert risikotaking. På denne måten søker man også å ivareta medlemmenes ønsker om at sikringsfondsordningen i en viss utstrekning skal være selvfinansierende.

Med utgangspunkt i historisk vekst i kapitalkravet har styret fastsatt det langsiktige avkastningsmålet som risikofri (nøytral) rente pluss 2 prosentpoeng. Et slikt mål kan ikke realiseres uten å ta risiko og avkastningsmålet er begrenset av følgende risikomål:

- Absolutt risiko definert ved Value at Risk (VaR på 95 prosent konfidensnivå) begrenset til 15 prosent av EK
- Aktiv risiko definert ved Tracking Error (TE) begrenset til 6 prosent relativt til indeks

Den første beskrankningen (VaR) begrenser den absolute tapsrisikoen i fondet mens den andre (TE) begrenser den relative risikoen mellom strategiens avkastning og porteføljens avkastning.

### Nødvendig likviditet

Hensynet til nødvendig likviditet henspiller på beredskapsbehov dersom en bankkrise inntreffer. Det er vanskelig å tidfeste når dette vil skje. Denne usikkerheten i horisontvalget gjør at styret i valg av investeringsstrategi har måttet avveie mulige kortsiktige likviditetsbehov mot langsiktige avkastningsmål. En nøytral tilnærming til denne usikkerheten har medført at man vektlegger god likviditet i valg av indekser og i valg av verdipapirer. En høy andel utenlandske verdi-

papirer og en høy andel statsobligasjoner er en naturlig konsekvens av dette.

Den pågående finanskrisen har vist at likviditetsrisiko er en svært kritisk faktor. Den rammet kapitalmarkedet generelt og kredittobligasjoner spesielt. Bortfall av likviditet er svært diskvalifiserende i forhold til de hensyn vedtektene foreskriver og det var bakgrunnen for at styret valgte å erstatte eksponeringen i lange kredittobligasjoner og redusere eksponeringen i pengemarkedet til fordel for mer statsobligasjoner. Fondet vil måtte avvente en normalisering av markedet før dette lar seg gjennomføre fullt ut. Styret har fra før valgt å avstå fra alternative investeringer som hedgefond, oppkjøpsfond, eiendomsfond og høyrente obligasjoner.

#### **Etisk forvaltning**

Hensynet til etisk forvaltning er ivaretatt gjennom en rutine der selskaper som bryter med internasjonale konvensjoner for god selskapsstyring, ekskluderes fra fondets investeringsunivers. Det vises til egen tema-artikkel om dette.

#### **Utvidede risikorammer**

Da volatiliteten i markedet formelig eksploderte i høst, pekte det mot mulig overskridelse av VaR rammen. Styret besluttet derfor å utvide denne rammen fra 10 prosent til 15 prosent, samt å redusere aksjeandelen fra 30 prosent til 23,5 prosent, i tråd med verdiutviklingen. Man valgte således ikke å selge seg aktivt ned i aksjer eller i kredittobligasjoner i et ekstremt urolig marked. Eksponeringen i kredittobligasjoner er en aktiv posisjon relativt til indeks, slik at rammen for TE ble besluttet utvidet til 4,5 prosent for å ta høyde for dette. TE-rammen for 2009 ble ytterligere utvidet til 6 prosent for å ta høyde for større avvik til indeks ved implementering av dynamisk aktivaallokering.

#### **Strategisk indeks**

Den strategiske indeksen er komponert med utgangspunkt i avkastningskravet og målet om diversifisering av risiko. Videre har man lagt til grunn at alle mandater skal forvaltes aktivt da man ønsker en verdiskapning på forvalterleddet. Risikoprofilen varierer dog fra mandat til mandat og er avgrenset av definerte TE-rammer.

Fondet har i 2008 gjennomført en omlegging av forvaltningsstrukturen fra store mandater med relativt små aktive risikorammer til mindre mandater med større aktive rammer. Tabellen under viser den strategiske allokeringen på aktivaklasser som gjelder for 2009, herunder hvilke indekser som benyttes. Endringene representerer samlet sett en generell bedring av likviditet og noe lavere markedsrisiko. Forventningsmessig vil avkastningen bli noe redusert.

Pengemarked utgjør 24,4 prosent av indeks. Klassen er forbeholdt stats- og statsgaranterte obligasjoner og sertifikater, med kort durasjon. Indeksen består av tyske statssertifikater.

Andelen obligasjoner utgjør 50 prosent som er uendret fra året før. Det samme gjelder indeksene. Klassen består utelukkende av stats- og statsgaranterte obligasjoner, hvorav 80 prosent er nominelle obligasjoner og 20 prosent er inflasjonsbeskyttede obligasjoner.

Andelen aksjer ble i sluttbehandlingen økt fra 23,5 prosent til 25 prosent for 2009. Samtidig valgte man å endre eksponeringen til fremvoksende markeder til en global eksponering. Både risiko- og forvaltningsmessige grunner tilsa en slik endring. Videre besluttet man å endre den nordiske aksjeandelen til en global aksjeandel. Det betyr at all aksjeeksponering får samme globale aksjeindeks, MSCI-world.

<b>Bankenes sikringsfond Strategisk indeks</b>	<b>Andel %</b>	<b>Indekser</b>
<b>Pengemarked</b> – Statssertifikater	<b>24,40%</b> 24,40%	Merill Lynch German Gov Index (GODB) hedged to NOK
<b>Statsobligasjoner</b> – Global stat – Inflasjonsbeskyttende obligasjoner	<b>50,00%</b> 40,00% 10,00%	CitiGroup Non Yen World Gov Index hedged to NOK Barclays Gov World ex UK Inflation Linked index hedged to NOK
<b>Aksjer</b> – Globale aksjer	<b>25,00%</b> 25,00%	MSCI World Global Equites net hedged to NOK
<b>Alternative investeringer</b> – Diverse sateilitter	<b>0,60%</b> 0,60%	DnB Moneymarket 6 months Index
<b>Total Fond</b>	<b>100,00%</b>	Strategic composite

Ved siden av de tradisjonelle aktivaklassene, har man også valgt en klasse for mer absolutte forvaltningsstrategier. Her samler man ulike risikotaking innen taktisk allokering, renter og aksjer der man over tid vil være mer uavhengig av den generelle markedsrisikoen. Denne klassen er normalt sett lite kapitalkrevende da ulike derivater benyttes som primærkilde til risiko. Imidlertid har man plassert kredittobligasjoner for utfasing her, for å rendyrke de øvrige aktivaklassene.

#### **Valutasikring**

De ulike delindeksene beregnes på valutasikret basis. Dette representerer imidlertid ikke et forbud mot å ta valutarisiko. Det sentrale for fondet er å ta bort den generelle valutarisikoen. Noen mandater forvaltes derfor passivt (for eksempel aksjemandatene) der valutarisiko sikres innenfor definerte svingerammer, mens andre forvaltes aktivt der valutarisiko er en definert kilde til meravkastning. Forvalter definerer selv sin tilnærming til valutarisiko innenfor fastsatt TE-ramme.

Av tekniske grunner er Japan ekskludert fra obligasjonsindeksen og likeledes Storbritannia fra den inflasjonsbeskyttede obligasjonsindeksen. Begge land inngår likevel i investeringsuniverset som er til disposisjon for forvalter.

#### **Fra statisk til dynamisk aktivaallokering**

Med bakgrunn i de negative erfaringer man har høstet gjennom den pågående finanskrisen, har styret besluttet å introdusere et modellverktøy for dynamisk aktivaallokering. En statisk allokeringmodell har gjennom 2008 vist at både risiko og tap kan bli uforholdsmessig høye. Hensynet til balansert risikotaking tilsier at man enten tar ned aksjeandelen eller utvikler en mer dynamisk strategi der det stilles krav til nivået på risikopremien. Når den er tilfredsstillende, vil det være hensiktsmessig å være investert i aksjer. Når den blir for lav, vil det være hensiktsmessig å redusere andelen. Fondet legger således til grunn at utviklingen i risikopremien svinger over tid og at man ønsker å forholde seg aktivt til disse svingningene fremfor en passiv og statisk tilnærming. Fondet tar mål av seg til å implementere en slik modell i 2009. Man ser også på tilsvarende modell for statsobligasjoner.

#### **Både intern og ekstern forvaltning**

Sikringsfondet har av strategiske og kompetansemessige grunner valgt en blandingsmodell bestående av en internforvaltning (Kapitalforvaltningen) i kombinasjon med eksterne forvaltere. Målet er å forvalte midlene på en mest mulig profesjonell måte gjennom rekruttering av gode forvaltere som forventningsmessig skal slå sin indeks.

Kapitalforvaltningen har totalansvaret for utvikling og implementering av strategi, mandater og nødvendig infrastruktur. Videre har avdelingen egne forvaltningsmandater innenfor pengemarked, aksjer og absoluttforvaltede porteføljer. Nær 40 prosent av kapitalen forvaltes internt. Avdelingen har åtte årsverk som alle har forvaltningsoppgaver. Oppgjørsfunksjoner er outsourcet til Storebrand Kapitalforvaltning (SIOS).

Eksternforvaltningen består av ulike mandater og forvaltere innenfor statsobligasjoner og aksjer. Disse utgjør til sammen drøyt 60 prosent av kapitalen. Fondet utvidet antallet forvaltere i 2008. Følgende eksterne forvaltere har for tiden diskresjonære mandater for fondet: Credit Agricole Asset Management, Goldman Sachs Asset Management, Wellington Capital Management, Western Asset Management, Nordea Investment Management, Storebrand Kapitalforvaltning, IronBridge Capital Management, og RCM. De fire første er rentemandater, de fire siste er aksjemandater.

JPMorgan ivaretar rollen som global bank- og depotforbindelse og sentral rapporteringsenhet.

#### **Skattemessige forhold**

Sikringsfondet er unntatt fra beskatning i Norge, men betaler kildeskatt på sine investeringer i utlandet. At Sikringsfondet ikke betaler skatt i Norge medfører at man generelt ikke omfattes av skatteavtalene som Norge har med andre land. Dette gir fondet en ugunstig skatteposisjon som innebærer at man betaler mer skatt på sine investeringer i utlandet enn andre skatteyttere bosatt i Norge. Fondet tar hensyn til sin skatteposisjon dels ved å styre unna investeringer i de land der man har en særdeles ugunstig posisjon, dels ved utlån av verdipapirer. Sikringsfondet har engasjert advokatfirmaet PWC DA til å kartlegge fondets skatteposisjon i de ulike land, samt til å vurdere hvilke muligheter fondet har til å påvirke denne.

## Prestasjonsmåling og risikostyring i kapitalforvaltningen

Sikringsfondet måler de forvaltningsmessige prestasjoner basert på utviklingen i definerte nøkkeltall. Her ser man på utviklingen over tid i forhold til de indeksne man måler mot. Resultatene kommuniseres til de respektive forvalterne i de periodiske oppfølgingsmøtene. 2008 ble et særdeles dårlig år for den aktive forvaltningen.

### Målet er alpha

Alpha er et mål på verdiskapningen i forvaltningen der man måler avkastningen utover indeks. Alpha kan kun oppnås gjennom å ta risiko som avviker fra indeks. For renteforvaltere er de vanligste kildene til alpha durasjonsrisiko, kurverisiko, valutarisiko, landrisiko og kredittrisiko. For en aksjeforvalter er kildene typisk selskaps- og bransjerisiko. Jo flere kilder en forvalter benytter, desto bedre. Dette bidrar til å diversifisere og redusere risiko totalt sett. Alle fondets mandater forvaltes aktivt, dog med varierende risikoprofil og -rammer.

### Nøkkeltallene

Det er plukket ut fire nøkkeltall som hver i sær beskriver prestasjonen til forvalter. De fire er Informasjonsraten (IR), Skjevhet, Konsistens og Alpha-bidraget. For definisjoner vises det til artikkelen sentrale begreper i kapitalforvaltningen.

### Totalkarakter

De fire nøkkeltallene vektet så sammen i en totalkarakter for forvalter. Over tid vil utviklingen i denne karakteren være en viktig premiss for opprettholdelsen av mandat. Normalt vil man legge en 1-3 års historikk til grunn for vurderingen av forvalter. Forvalter får kunnskap om karakteren og utviklingen i denne fortløpende.

### Rapportering og oppfølging

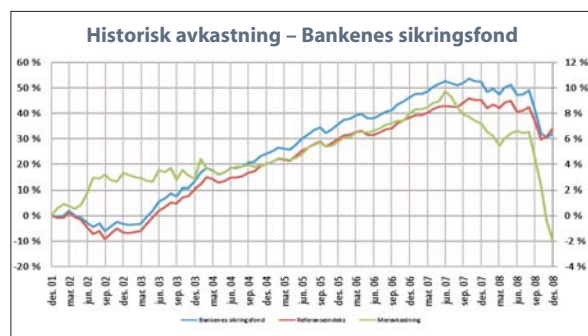
Fondets rapporteringssystemer er bygget rundt JPM sine systemer der all eksponering prises og rapporteres på daglig basis. Månedlig produseres rapporter både fra forvalter og JPM som avstemmes mot hverandre. Det er resultatet av dette som er grunnlaget for prestasjonsmålingen der man oppdaterer karakterboken fortløpende for hver enkelt forvalter. Oppfølgingsmøter med forvalter avholdes minst to ganger i året der man går gjennom status, med fokus både på kvantitative og kvalitative utviklingstrekk.

### Verdiskapningen i forvaltningen over tid

Sikringsfondet har månedlige dataserier for de siste 7 årene. Takket være det ekstremt dårlige året i fjor, endret totalkarakteren seg fra tilfredsstillende til lite til-

fredsstillende. Hele den akkumulerte meravkastningen ble spist opp, og vel så det. Går man bak tallene, var det først og fremst eksponeringen mot kredittobligasjoner som ødela forvaltningsresultatet i fjor, og også inntrykket av det historiske bildet.

Figuren under viser den historiske avkastningen over de siste 7 årene sammenlignet med indeks. Aggregert avkastning (venstre akse) utgjorde 32,2 prosent mens aggregert meravkastning (høyre akse) utgjorde minus 2,0 prosent over denne perioden.



Figuren viser med tydelighet at den pågående finanskrisen har vært en tung tid både for fondets investeringer og for den aktive forvaltningen. Går man tilbake til juni 2007, omtrent da finanskrisen slo til, var meravkastningen hele 9,7 prosent. Det må tilføyes at indeksomleggingen i mars, der to kredittindekser ble erstattet av en statsindeks, bidro med 2,3 prosentpoeng på indeksavkastningen/mindreavkastningen i 2008.

### Risikostyring i forvaltningen

Risikorammer fastsettes for det enkelte mandat uttrykt som TE, dvs. som akseptabel svingning i forhold til indeks uttrykt som standardavvik. Forvalter står fritt til å utnytte rammen under forutsetning av at det skjer på en diversifisert måte. Det betyr at forvalter ikke kan utnytte rammen gjennom en enkelt posisjon, men må fordele rammen på flere ukorrelerte posisjoner. Dette står sentralt i risikostyringen og i oppfølgingen av den enkelte forvalter.

Fondet praktiserer en risikostyring der mandater som taper hele risikorammen, enten det nå skjer om 3 måneder eller 3 år, blir trukket tilbake eller indeksert. En slik modell innebærer at risikoen for å bli trukket tilbake er størst i starten. Dette betyr i praksis at forvalter bør øke risikoen gradvis for å unngå en tidlig avvikling. Flere mandater ble avvirket som følge av denne regelen i fjor.

## Etisk forvaltning

Styret besluttet i 2006 å innføre regler og retningslinjer for en etisk forvaltning og disse ble forankret i vedtektene på generalforsamlingen i 2007. Prinsippene og fondets praksis er beskrevet nedenfor.

### **Etiske verdier, en forutsetning for høy avkastning**

Målet om høyest mulig avkastning til lavest mulig risiko skal være underlagt en restriksjon om at dette skjer innenfor aksepterte etiske verdier. På kort sikt og i stort omfang kan det være konflikt mellom avkastningsmålet og hensynet til etiske verdier, men fondet har i likhet med andre toneangivende forvaltere lagt til grunn at etiske verdier er en viktig og bærekraftig forutsetning for å kunne skape høy avkastning i et langsiktig perspektiv og at dette således er i medlemmenes interesse.

### **Retningslinjer og prinsipper**

Bankenes sikringsfond skal ikke foreta investeringer som utgjør en uakseptabel risiko for at fondet medvirker til uetiske handlinger eller unnløtelser som bryter med grunnleggende menneskerettigheter eller humanitære prinsipper eller som bevirker til grov korrupsjon eller miljømessige ødeleggelser. Prinsippene er basert på internasjonale konvensjoner, og innebærer at man har innført en negativ screening av investeringsuniverset for å luke ut selskaper som man mener bryter de etiske standarder som disse bygger på.

### **Ekskludering av selskaper**

De selskaper som er ekskludert eller som vil bli ekskludert er selskaper som enten selv eller via stråseskaper produserer våpen som bryter med grunnleggende humanitære prinsipper, for eksempel landminer og klasebomber. Videre ekskluderes selskaper der man mener det er en uakseptabel risiko for medvirkning til brudd på menneskerettigheter i form av mord, tortur, fridomsberøvelse, tvangsarbeid, de verste former for barnarbeid og annen utbytting av barn, alvorlige krenkelser av individets rettigheter i krig eller konfliktsituasjoner, alvorlig miljøskade, grov korrupsjon eller andre grove brudd på grunnleggende etiske normer.

### **Utvikling og praksis**

Fra starten av var hovedfokus rettet mot selskaper som produserer landminer og klasebomber. Senere har dette blitt utvidet til selskaper som benytter barnarbeid og som bryter viktige arbeidsrettslige prinsipper eller menneskerettigheter. I den senere tid har klimatrusselen

fått voksende oppmerksomhet og selskaper som står for store utslipp av klimagasser må i fremtiden påregne krav fra aktive eiere om å ta ansvar for sine utslipp gjennom rensing eller kjøp av utslippskvoter. Sikringsfondet har også inntatt en negativ holdning til tobakksindustrien.

Sikringsfondet praktiserer i dag en ren ekskludering av selskaper man mener ikke tilfredsstillende de etiske kravene. Det skjer en utvikling på området i retning av mer aktivt eierskap for å påvirke selskapenes holdninger og forretningsførsel. Det innebærer at man i større grad foretrekker å påvirke selskapene gjennom aktiv dialog og eierskapsutøvelse fremfor å selge seg ut. Erkjennelsen av at dialog og langsiktig engasjement har større effekt enn å avstå fra eierskap står her sentralt, men trusselen om eksklusjon er også virkningsfull gjennom den negative oppmerksomhet og tap av renommé som et selskap påføres. Det betyr at metodene kan fungere sammen selv om de i utgangspunktet fremstår som motstridende. Sikringsfondet følger denne utviklingen nøye, men har så langt valgt en lav profil hva gjelder eierskapsutøvelse og markering.

### **Samarbeidspartner**

Sikringsfondets har valgt å støtte seg på det arbeidet som andre har gjort på området, og inngikk i 2008 et samarbeid med Storebrand Kapitalforvaltning som har praktisert etiske retningslinjer for kapitalforvaltningen i mange år. Sikringsfondet støtter seg på de samme retningslinjene, men Storebrand praktiserer reglene for eksklusjon strengere enn Sikringsfondet.

### **Implementering**

Beslutningen om eksklusjon av selskap tas av leder for Kapitalforvaltningen som så instruerer alle fondets forvaltere om å ekskludere vedkommende selskap fra fondets investeringsunivers. Beslutningen innarbeides i compliance systemet hos fondets globale bank og depotforbindelse (JPM), som igjen sikrer at eventuelle brudd på instruksjonen kan følges opp mot forvalter.

## Portefølje- og rammekontroll

### Informasjonsflyt

Bankenes sikringsfond benytter en rapporteringsløsning som er levert av depotbanken JP Morgan (JPM). Rapporteringen omfatter regnskap, avkastning, risiko, compliance, samt annen relevant rapportering. Rapporteringen skjer på daglig basis ved at de ulike forvaltere oversender elektronisk sine transaksjonsdata til JPM som sammenstiller og rapporterer på konsolidert form.

### Internforvaltningen

Storebrand Investment Operation Systems (SIOS) er Sikringsfondets oppgjørssystem for de internt forvaltede porteføljer. Simcorp Dimension er porteføljesystemet som benyttes via en citrix-løsning. Storebrand overfører daglig alle transaksjonsdata knyttet til Kapitalforvaltningen til JPM.

### Eksternforvaltningen

Eksterne forvaltere benytter egne systemer, som også overfører daglige transaksjonsdata til JPM.

### Månedlig avstemming

Både forvalterne og JPM foretar uavhengig prising av verdipapirene, som avstemmes mot hverandre på månedlig basis. Avvik på mer enn 0,1 prosentpoeng søkes forklart. Mindre forskjeller vil oppstå som følge av ulike prisingskilder, mens større forskjeller som regel skyldes feil i grunndata. Dette går opp mellom JPM og forvalter, og feil korrigeres. JPM foretar også avstemming av alle bank- og depotkonti.

Det innhentes uavhengige uttalelser fra eksterne revisorer om rutiner og kontrollaktiviteter:

- Revisjonsfirmaet PWC, New York utarbeider en halvårlig rapport vedrørende internkontrollen i JPM. (Independent Service Auditor's Report, SAS-70)
- Revisjonsfirmaet Deloitte, Oslo utarbeider en årlig rapport vedrørende internkontrollen i SIOS. (Uttalelse fra serviceorganisasjonens revisor, RS 402 type B)

### Internkontrollen

Controller i Bankenes sikringsfond foretar systematiske gjennomganger av vesentlige risikoer, systemer og rutiner, herunder om disse fungerer tilfredsstillende. Det utføres tilnærmet daglige kontroller for å påse at begrensninger som følger av Sikringsfondets vedtekter, styrebeslutninger eller pålegg fra Forretningsfører blir overholdt. De viktigste kontrollpunktene er:

- Ingen egenkapitalinstrumenter i medlemsinstitusjoner
- Minimumsandel stats- og statsgaranterte papirer (1–3 del)
- Maksimal eierandel i enkeltsselskap (5 prosent)
- Maksimal kontantbeholdning (10 prosent)
- Maksimal Tracking Error (6 prosent)
- Maksimal Value at Risk (15 prosent)

Eventuelle brudd på ovenstående kontrollpunkter skal meldes til Forretningsfører umiddelbart.

### Rapporteringsmessige forstyrrelser

På grunn av omlegging av forvaltningsmandater og introduksjon av flere nye forvaltere, ble det mange rapporteringsmessige forstyrrelser i 2008. Den daglige rapporteringen ble således nokså skadelidende gjennom store deler av fjoråret. Dette stabiliserte seg mot slutten av året. En del av forstyrrelsene, særlig feil i risikorapporteringen, skyldtes feil i grunndata som følge av mangelfulle systemer hos JPM. Dette er instrumentavhengige problemer som JPM må utbedre i sine regnskapssystemer.

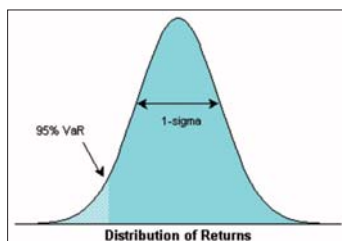
### Brudd på risikorammer

I 2008 var det flere brudd på TE-rammen. De fleste var av teknisk karakter som følge av feil i grunndata, men det forekom også brudd som følge av den ekstreme volatiliteten i markedet. JPM sine risikomålinger er basert på historikk fra de siste 2 årene, der nyere data vektlegges mer enn eldre. Dette medfører at risikotallene er nokså følsomme for store bevegelser i markedet.

## Sentrale begreper i kapitalforvaltningen

**Value at Risk (VaR) og standardavvik** er begge risikomål som beskriver risikoprofilen i porteføljer eller indekser. Standardavviket måler spredningen i avkastningstallene, både de positive og de negative. Den greske bokstaven sigma benyttes som notifikasjon for dette målet slik at 1 sigma er ett standardavvik etc.

VaR skiller seg fra standardavviket ved at det måler kun risikoen for negative utfall. Den er karakterisert ved en prosentsats som angir arealet under kurven som ikke er vurdert som VaR. En 95 prosent VaR betyr at 95 prosent av arealet under kurven er til høyre og 5 prosent av arealet er til venstre. Disse prosentsatsene er knyttet direkte til sannsynligheten for at man vil tape et beløp tilsvarende eller større en beregnet VaR. Grafen under viser en typisk fordeling av avkastningstall med 1-sigma bredde og 95 prosent VaR-nivå.

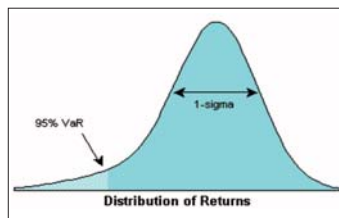


For mange typer finansielle instrumenter er fordelingen normal slik figuren over viser. En normalfordeling følger en presis matematisk formel (Gaussisk

kurve) som har mange interessante trekk. For vårt formål er det mest interessant at halen til en normalfordeling er proporsjonal med bredden. Dette betyr at VaR nivåer kan finnes ganske enkelt ved å multiplisere standardavviket med en faktor som følger:

Number of Sigma	Value-at-Risk
1.00	84,1%
1.28	90,0%
1.64	95,0%
2.00	97,7%
2.33	99,0%
3.00	99,9%

Når man beregner VaR benyttes som regel tre alternative metoder: Monte Carlo simulering, Historisk simulering eller Parametrisk modellering. Velger man Parametrisk modellering, forutsetter man normalfordeling. VaR på ulike konfidensnivåer blir da kalkulert som vist i tabellen over. Mange instrumenter (for eksempel opsjoner) har imidlertid fetere haler enn hva en normalfordeling skulle tilsi, som vist i figuren under:



For slike fordelinger er det ingen direkte samsvar mellom VaR og standardavviket. I slike tilfeller må VaR kalkuleres særskilt for hvert konfidensnivå.

Sikringsfondet har valgt å benytte Monte Carlo simulering og 95 prosent konfidensnivå for beregning av VaR ex ante da denne metoden tar hensyn til ikke-linjær og ikke-normalfordelt risiko.

**Tracking Error (TE)** benyttes som risikomål for å beskrive den relative risikoen mellom en portefølje og dens indeks. TE uttrykker standardavviket til differansen mellom porteføljens avkastning og indeksens avkastning.

**Information Ratio (IR)** er et prestasjonsmål for en portefølje der man måler meravkastningen (alpha) dividert med Tracking Error. En IR på 0,5 eller bedre regnes for å være meget tilfredsstillende.

**Alpha** er et prestasjonsmål for en portefølje som angir meravkastningen i forhold til indeksen den måles mot (benchmark), uttrykt i kroner eller prosent.

**Sharpe Ratio** er et prestasjonsmål for en portefølje eller en indeks som beskriver den risikjusterte avkastningen definert som avkastning utover risikofri rente, dividert med standardavviket til porteføljen/indeks. Sharpe Ratio for porteføljen bør være høyere enn for indeksen. Da får man betalt for å ta risiko.

**Konsistens** er et prestasjonsmål for en portefølje der man måler antall måneder med meravkastning (alpha) i forhold til totalt antall måneder. Et ønske om stabil meravkastning tilsier at konsistens bør overstige 50 prosent.

**Skjevhet** er et prestasjonsmål for en portefølje der man måler om forvalter i gjennomsnitt er bedre i medgang enn i motgang. Gjennomsnittlig positivt bidrag over gjennomsnittlig negativt bidrag er måltallet, og det bør være større enn 1.

**Durasjon** er et mål på varighet og uttrykker effektiv løpetid for rentepapirer eller porteføljer. Durasjon kalkuleres ved å regne nåverdien av hver kupongutbetaling multiplisert med tiden frem til utbetaling. Summen av disse nåverdiene divideres med markedsprisen.

## Sikringsfondsavgift i 2009

Styret i Bankenes sikringsfond besluttet 27. februar 2009 at det skal innkalles full ordinær avgift i 2009, som vil utgjøre 1 455 millioner kroner. Medlemmene skal i tillegg stille garantier for minimum 2 327 millioner kroner.

Bakgrunnen for beslutningen var at egenkapitalen i Sikringsfondet ikke var tilstrekkelig til å dekke minimumskapitalen i 2009, som lovmessig er bestemt til å utgjøre minimum 19 130 millioner kroner. Egenkapitalen i Sikringsfondet pr. 31.12.2008, som er måletidspunktet, utgjorde 15 348 millioner kroner. Det vil si en underdekning på 3 782 millioner kroner

Beregningen av størrelsen, innbetaling og garantier til Bankenes sikringsfond tar utgangspunkt i Lov om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon m.v. av finansinstitusjoner (Banksikringsloven),

### § 2-6. Sikringsfondets størrelse

(1) Sikringsfondets samlede ansvarlige kapital skal til enhver tid minst være lik summen av 1,5 prosent av samlede garanterte innskudd hos medlemmene og 0,5 prosent av summen av beregningsgrunnlagene for kapitaldekningskravene for de institusjoner som er medlemmer etter § 2-1.

### § 2-7. Avgift fra medlemmene

(1) Medlemmene skal hvert år betale en avgift til sikringsfondet med mindre fondets egenkapital etter siste års regnskap overstiger minstekravet etter § 2-6.

(2) Et medlems årsavgift skal settes til summen av 1 promille av samlet garantert innskudd og 0,5 promille av beregningsgrunnlaget for kapitaldekningskravet, dog slik at

a) for et medlem som har en kjernekapitaldekning på mindre enn 8 prosent skal avgiftsbeløpet forhøyes med et prosentvis tillegg på 4 ganger det antall prosentpoeng som kjernekapitaldekningen er mindre enn 8 prosent,

b) for et medlem som har en kjernekapitaldekning som overstiger 8 prosent, skal avgiftsbeløpet reduseres med et prosentvis fradrag på 4 ganger det antall prosentpoeng som kjernekapitaldekningen overstiger 8 prosent, men ikke i noe tilfelle på mer enn 35 prosent.

(3) For filial som nevnt i § 2-2 første og annet ledd skal det hvert år betales en avgift til fondet tilsvarende 1 promille av samlet garantert innskudd i filialen. Det skal gjøres et forholdsmessig fradrag for den del av garanti-beløpet etter § 2-10 annet ledd som anses dekket under innskuddsgarantiordningen i hjemstaten. For øvrig gjelder bestemmelsene i annet ledd bokstav a og b tilsvarende.

(4) Kongen kan fastsette nærmere regler om beregningen av medlemmenes avgiftsplikt etter paragrafen her og kan samtykke i at avgiften settes lavere enn nevnt i annet og tredje ledd. Dersom det samlede avgiftsbeløp fra medlemmene ett år utgjør mindre enn en tidel av fondets minstekapital etter § 2-6, kan Kongen fastsette at årsavgiften skal beregnes på grunnlag av høyere satser enn fastsatt i de foregående ledd.

### § 2-8. Garanti fra medlemmene

(1) Dersom fondets egenkapital er lavere enn minstekravet etter § 2-6 skal det beløp som mangler dekkes ved garanti fra medlemmene. Garantibeløpet for hvert medlem beregnes forholdsmessig på samme måte som avgiftsplikten i henhold til § 2-7.

(2) Fondets styre foretar fordelingen av garantibeløpene og fastsetter hvordan garantiansvaret skal sikres. Fordeling av garantibeløpene skal omberegnes dersom styret bestemmer det, og når Kongen krever det.

(3) Krav på innbetalinger i henhold til garantiansvaret kan for et enkelt år ikke overstige en tidel av minstekapitalen etter § 2-6.

Sikringsfondet har mottatt rapporter fra Kredittilsynet over garanterte innskudd, beregningsgrunnlag kapitaldekning og kjernekapitaldekning for medlemsbankene, som danner grunnlag for beregning av minimumsstørrelsen på Bankenes sikringsfond i 2009, samt fordeling av ordinær avgift og garanti fra medlemmene. Når det gjelder OBOS og Topping Up-medlemmene er det innhentet egne rapporter. Minimumsstørrelsen på Bankenes sikringsfond i 2009 skal beregnes ut fra måletidspunktene 30.09.07, 31.12.07, 31.03.08 og 30.06.08.

**Garanterte innskudd**

Gjennomsnittlig garanterte innskudd viste for perioden 715 milliarder kroner. Veksten i garanterte innskudd fra forrige periode var på 8,4 prosent. Garanterte innskudd, eksklusive Topping Up bankene, utgjorde 57,2 prosent av totale innskudd fra kunder.

Utviklingen av garanterte innskudd i prosent av totale innskudd har vært som følger. Tabellen tar utgangspunkt i gjennomsnittet for måletidspunktene. For eksempel for 2009 vil dette være måletidspunktene 30.09.07, 31.12.07, 31.03.08, og 30.06.08.

	2005	2006	2007	2008	2009
Totalt ekskl. Topping up	67,5%	65,2%	60,1%	58,2%	57,2%

**Beregningsgrunnlag kapitaldekning.**

Veksten i beregningsgrunnlaget var på 8,2 prosent. Beregningsgrunnlaget for 2009 har vokst til 1 680 milliarder kroner. Veksten ble påvirket av innføring av Basel II. Pr. 01.01.07 ble regelverket vedrørende beregningsgrunnlaget endret som følge av innføring av Basel II. Ved bruk av standardmetoden kunne bankene få utsettelse med endringene til 01.01.2008, noe de fleste av medlemmene valgte. Syv av de største medlemmene tok imidlertid i bruk den mer avanserte metoden, ved bruk av interne modeller (IRB) ved beregningene i 2007. Dette regelverket tilsier imidlertid at beregningsgrunnlaget etter den nye metoden ikke kan være lavere enn 95 % av gammel beregningsmåte i 2007, og ikke lavere enn 90 % av gammel beregningsmåte i 2008. For bankene som har valgt Standardmetoden vil Basel II-regelverket påvirke endringene i de to måletidspunktene i 2008 (31.03.08 og 30.06.08), det vil si lavere beregningsgrunnlag for Bankenes sikringsfond. Begge metodevalg, både standardmetoden og IRB metoden, gir lavere beregningsgrunnlag enn dersom Basel I regelverket hadde vært lagt til grunn.

**Minimumsstørrelse 2009 - Bankenes sikringsfond**

På bakgrunn av innhentede tall fra medlemmene gjennom Kredittilsynet for alle fire perioder, er minimumsstørrelsen på Bankenes sikringsfond i 2009 beregnet til å bli.

Garanterte innskudd	715 227 mill.	x 1,5 %	= kr. 10 729 mill.
Beregningsgrunnlag	1 680 229 mill.	x 0,5 %	= kr. 8 401 mill.
<b>Totalt</b>			<b>kr. 19 130 mill.</b>

Minimumsstørrelsen på Bankenes sikringsfond vil etter ovenstående beregninger vokse fra 17 663 millioner kroner i 2008 til 19 130 millioner kroner i 2009, det vil si med 8,3 prosent eller med 1 467 millioner kroner.

## Administrasjon av banker i krise

### **Oppfølging av rapport**

Etter innstilling fra administrasjonen vedtok styret 7. juni 2007 en oppfølging av enkelte punkter i rapporten "Administrasjon i krise". Rapporten ble omtalt i beretningen 2006. Følgende saker har vært fulgt opp i 2008:

### **Kompleksiteten i bankenes datasystemer og tilbakebetaling av garanterte innskudd**

Administrasjonen har hatt nær kontakt med en av datasentralene som bankene benytter med sikte på å legge grunnlaget for et prosjekt som sikrer utbetaling til innskyttere. Målet er en raskest mulig tilbakebetaling av garanterte innskudd innenfor forsvarlighetens rammer. En har kommet til at det mest hensiktsmessige er at utarbeiding av saldolister og eventuelt utbetalingsrutiner baseres på krav fra Kredittilsynet. Disse kravene vil gjelde for alle medlemsbankene som kan videreformidle disse til bankenes datasentraler. Administrasjonen arbeider med å utarbeide en ramme for kravspesifisering som Tilsynet kan anvende.

### **Informasjonsrutiner knyttet til "hvem informerer hvem" i en administrasjonssituasjon**

Kredittilsynet har oversikt over rollefordelingen mellom myndighetsorganene ved iverksettelse av offentlig administrasjon. I tillegg utarbeider Tilsynet en mer konkret og detaljert kontaktliste som gir en entydig informasjon om hvilke institusjoner som forventes å utføre de ulike gjøremål som må foretas umiddelbart ved stenging av en bank.

### **Policy for støtte av banker i krise**

Fondets styre har drøftet og vedtatt fondets policy for støtte av banker i krise. Det vises til side 54. Denne versjonen er også lagt ut på fondets hjemmeside.

### **Sikkerhet i bankenes utlånsmasse (bedriftslån)**

Det kan legges til grunn at dersom Sikringsfondet (eller Norges Bank) skal yte likviditetslån til en bank i krise, vil det bli krevd sikkerhet. Uten sikkerhet vil risikoen være stor for at fondets tap blir større om det i neste omgang skulle vise seg at banken likevel må settes under offentlig administrasjon. På bakgrunn av innspill fra Sikringsfondet har Finansdepartementet hatt forslag til lovendringer i finansavtaleloven på høring.

### **Bruk av betalingskort i utlandet**

Det er få grunner til at betalingskort i utlandet vil bli håndtert annerledes enn kort anvendt i Norge når en bank blir satt under offentlig administrasjon. For det

første vil mange ha kredittkort utstedt av andre enn den fallerte banken. For det andre vil ikke situasjonen for bankkunden skille seg vesentlig annerledes ut enn for en person som får frastjålet lommeboken. Styret har vedtatt ikke å følge opp saken ytterligere

### **Avtale med advokatkontor i forbindelse med et administrasjonstilfelle**

Kredittilsynet har en liste med navn på advokater og øvrige som kan være aktuell som medlemmer i Administrasjonsstyret i tilfelle en bank må settes under offentlig administrasjon.

### **Etablering av nettsider i forbindelse med en offentlig administrasjon**

Bankenes sikringsfond har en egen nettside: **www.bankenessikringsfond.no** som er delvis tilrettelagt med henblikk på å kunne gi løpende informasjon til kundene i den aktuelle banken, og for øvrig også til andre. I og med at en slik nettside allerede eksisterer, vil informasjon knyttet til ovennevnte kunne legges ut relativt raskt, og sidene kan oppdateres løpende.

### **Styrenotat vedrørende oppgjør av transaksjoner**

Spørsmålet om avgrensingsproblemer knyttet til transaksjoner som er avvist i oppgjøret, men som det er antydning kan tas inn i nytt oppgjør med garanti fra Sikringsfondet, er tatt opp i rapporten og i høringsuttalelser. Styret har drøftet og tatt til etterretning et omfattende notat vedrørende oppgjør av transaksjoner i tilfelle en bank får betalingsproblemer. Det ble presisert at det er viktig at en kan være trygg på at de regler som er fastsatt for håndtering av transaksjoner i bankenes felles infrastruktur, NICS, er godt nok kjent for dem som skal ta beslutninger i forbindelse med administrasjon av bank i krise.

### **Gjenåpning av administrasjonsbanken/Avtale- og regelverk knyttet til videre drift av en administrasjonsbank**

Saken er foreløpig satt på vent.

### **Gjennomgang av sikringsfondsordningen**

I lys av de internasjonale endringer i innskytergarantiens størrelse og utbetalingsordninger (Se side 59.) vil det bli nødvendig med endringer i den norske sikringsfondslovgivningen. I den forbindelse kan det også være aktuelt å utrede avgiftssystemet og størrelsen på fondet. Saken bør drøftes nærmere i samarbeid med næringsorganisasjonene, Kredittilsynet, Norges Bank og Finansdepartementet.

## Glitnir Bank ASA

7. oktober 2008 fikk Bankenes sikringsfond orientering fra Kredittilsynet om at Glitnir Bank ASA hadde likviditetsproblemer, i hovedsak forårsaket av forhold i tilknytning til morbanken på Island. For å sørge for at banken hadde tilstrekkelig likviditet til å drive sin forretning som normalt mens det ble gjennomført et salg, stilte fondet til disposisjon for banken en godt sikret likviditetsramme på 5 milliarder norske kroner. Maksimalt trekk på rammen var ca 35 prosent, og det ble betalt en forretningsmessig rente for trekket. For å finansiere dette uten å realisere aktiva i et vanskelig marked, fikk fondet et S-lån i form av en kassekreditramme på 5 milliarder kroner i Norges Bank mot sikkerhet i verdipapirer.

Arctic Securities ble engasjert av banken/morbanken for å gjennomføre en salgsprosess, og da denne prosessen

ble avsluttet, hadde man ett bindende bud på hele banken. Budet, som var fra en gruppe SpareBank 1 banker, ble antatt. Arctic Securities fikk i utgangspunktet den tiden de sa de måtte ha for å gjennomføre en forsvarlig salgsprosess. De gikk relativt bredt ut for å finne kjøpere, men markedet for salg av banker var på det tidspunkt svært dårlig. For fondet var det meget viktig at salgsprosessen ble 100 prosent korrekt håndtert, både av hensyn til selger og fordi det kunne tenkes at flere av fondets medlemmer ville konkurrere på kjøpersiden.

Den 4. desember fikk kjøpergruppen konsesjon til å overta banken.

Styreleder erklærte seg inhabil og deltok ikke i behandling av sakene som gjaldt Glitnir Bank ASA.

## Kaupthing Bank hf NUF filial av Kaupthing Bank hf

Filialen til Kaupthing Bank hf på Island stoppet utbetalingene til sine kunder 9. oktober 2008 og dette ble bekreftet av filialen i Norge og Kredittilsynet, "at banken verken er eller vil bli i stand til å tilbakebetale innskudd". Sikringsfondet hadde møte med representanter for Kaupthing Bank og på grunn av den uoversiktlige situasjonen ble det tatt kontakt med advokatfirma for om mulig å ta arrest i Kaupthing Banks eiendeler i Norge. For å beskytte Sikringsfondets rettigheter ble det tatt arrest i Kaupthing Bank hf's eiendeler i Norge. Samme dag uttalte Finansminister Kristin Halvorsen at norske myndigheter vil forskuttere innskuddsgarantien som innskytterne i Norge har gjennom det islandske sikringsfond.

Senere, søndag 12. oktober 2008, ble filialen satt under offentlig administrasjon av Finansdepartementet etter at ny forskrift var fastsatt samme dag.

Det ble avholdt telefonstyremøte i Sikringsfondet 9. oktober hvor utviklingen så langt ble gjennomgått og vedtaket fra styremøtet var som følger;

1. Administrasjonen følger opp arbeidet med å ta arrest i det som er mulig i Kaupthings eiendeler i Norge.
2. Administrasjonen ber departementet om at det fremmer forslag om tilleggsbevilgning for fondet utbetaler beløp etter innskuddsgarantien.
3. Sikringsfondet må fremme krav i boet for de innskudd som fondet dekker. Norske myndigheter vil bistå Sikringsfondet i dette arbeid.
4. Hjemmesidene til Sikringsfondet oppdateres.
5. Pressemelding om situasjonen utarbeides.

Oslo Byfogdembete avsa kjennelse 10. oktober med den slutning at Bankenes sikringsfond tillates å ta arrest for inntil 1.1 milliarder kroner. Dommen ble satt ut i livet straks. Banken var satt på midlertidig sperre i forbindelse med betalingsformidling. Ny "forskrift om offentlig administrasjon av filial av bank med hovedsete i fremmed stat" ble fastsatt av Finansdepartementet 12. oktober 2008 og Kaupthing ble satt under offentlig administrasjon samme dag og bostyret ble oppnevnt med Bjarne Borgersen som leder.

Brev til innskuddskundene i Kaupthing Banks filial ble utformet i samarbeid med Finansdepartementet/ Regjeringsadvokaten og Kredittilsynet. Brevet ble lagt ut på hjemmesidene til Bankenes sikringsfond og Kaupthing Banks filial i Norge, samt henvisning på Kredittilsynets hjemmesider torsdag 16. oktober. Brevet sammen med kontoutdrag, oppdatert med renter til og med 9. oktober, ble utsendt på mandag 20. oktober og inneholdt dessuten detaljerte opplysninger om situasjonen og hvordan kundene skulle forholde seg. I neste styremøtet, søndag 19. oktober, ble det blant annet fattet vedtak om at "Administrasjonen fikk fullmakt til å forestå finansiering av likviditet for å kunne utbetale til innskuddskundene."

Fremgangsmåten med hensyn til utbetaling til innskuddskundene ble, før brevet gikk ut, diskutert i administrasjonen og et av alternativene som ikke ble valgt var å selge innskuddene til en annen bank. Den valgte løsningen ble at det skulle bygges på modellen "ved skifte av bank", det vil si at kunden henvender seg i en annen bank som ber om at innskuddet overføres til ny eller eksisterende konto. På denne måten ble legitimasjonskontrollen ivaretatt og kundene fikk benytte den banken som var ønsket av hver enkelt kunde. Kontakt med Finansdepartementet, vedrørende utbetalingene på vegne av det Islandske sikringsfondet, gikk greit og utbetalingene kunne starte mandag 27. oktober fra en konto i DnB NOR Bank ASA som Sikringsfondet disponerte. Kaupthing Banks ansatte ble benyttet i forbindelse med mottak av kundenes svar sendt gjennom ny bank og det ble utarbeidet lister i forbindelse med overføringene. Bankenes sikringsfond godkjente alle utbetalingene til filialenes innskuddskunder.

Kaupthing Bank utarbeidet totallister etter spesifikasjonsønsker fra Bankenes sikringsfondet. Sikringsfondet og Staten innbetalte nødvendige midler i forkant av at utbetalingene skulle skje. Totale garanterte krav som kunne rettes/ble rettet fra innskyterne var i underkant av 1 180 millioner kroner hvorav Sikringsfondet måtte dekke kr. 799 millioner kroner og det viste seg å være nær 5 400 kunder som har krav på tilbakebetaling. Utbetalingene til filialens innskuddskunder har vært effektiv, men preget av at mange kunder var sene med å oppgi hvor de ønsket at innskuddene skulle overføres. Innskudd over 2 millioner kroner som ikke var garanterte, utgjorde kun 6 millioner kroner. Det har vært avholdt flere møter med administrasjonsstyret og noe telefonkontakt.

Pr. 10. februar gjenstår 0,4 millioner kroner til utbetaling, og alle kunder vil få rest innskudd tilbakebetalt. Kredittilsynet godkjente 3. februar 2009 en avtale mellom administrasjonsstyret for den norske filialen av Kaupthing og det islandske avviklingsstyret for Kaupthing Bank hf. Avtalen innebærer, ifølge Kredittilsynet, at samtlige kreditorer i Kaupthings filial i Norge kan få full dekning for sine prioriterte krav. Dette gjelder innskyterne, Bankenes sikringsfond og Staten.

Utbetalingene fra Bankenes sikringsfond, samt omkostningene på i alt nær 800 millioner kroner, er av den grunn ført som en fordring på administrasjonsboet i Kaupthing Bank hf filial i Norge.

## Policy for støtte av banker i krise

Sikringsfondets styre har vedtatt at nedenstående orientering skal offentliggjøres på hjemmesiden til Sikringsfondet og i Årsberetningen 2008:

Bankenes sikringsfonds primære oppgave er å sikre at innskytere får dekket sine garanterte innskudd dersom en bank ikke klarer å innfri sine løpende forpliktelser. Den enkelte kunde er etter loven dekket for sine innskudd med inntil to millioner kroner, inklusive opp-tjente renter. Denne grensen gjelder selv om kunden har flere konti i samme bank. Har kunden innskudd i flere banker, gjelder to millioners grensen for hver av bankene. Alle norske spare- og forretningsbanker, herunder norske datterbanker av utenlandske banker og OBOS er fullverdige medlemmer i Bankens sikringsfond og er således omfattet av innskuddsgarantien.

Filialer av utenlandske kredittinstitusjoner kan søke om medlemskap i Sikringsfondet og vil da få tilleggsdekning ut over det som er sikret i hjemlandet. Kunder i filialmedlemsbanker er dermed også sikret for samme beløp som kunder i norske banker. Da Kaupthing Bank's filial i Norge innstilte betalingene, valgte den norske stat å forskuttere den islandske innskuddsordningens forpliktelser.

Banksikringslovens garantibeløp er en minstegaranti som trer i kraft dersom en bank ikke kan oppfylle sine forpliktelser og blir satt under offentlig administrasjon. Bankenes sikringsfond kan i særlige tilfeller dekke beløp utover dette.

Bankenes sikringsfond kan også gi støtte ved å skyte inn kapital i en kriserammet bank, normalt etter at alle andre muligheter er forsøkt. Fondet vil i en slik krisesituasjon stå ovenfor valget mellom å gi støtte, eller å la være å gi støtte med den følge av at myndighetene kan beslutte å sette banken under offentlig administrasjon. Bestemmelsen om støttetiltak omfatter ikke filialer av utenlandske banker.

### Støtte eller offentlig administrasjon

Når en bank ikke lenger kan oppfylle sine forpliktelser, vil den normalt undersøke om det finnes aktuelle løsninger. Det mest nærliggende vil være at aksjonærene skyter inn ny kapital eller at andre banker overtar den kriserammede banken. Det er mulig for myndighetene under visse forutsetninger å tvangsnedskrive aksjekapitalen eller grunnfondsbeviskapitalen.

Dersom det ikke er mulig å komme frem til frivillige løsninger, gir fondets vedtekter visse føringer for når støtte skal gis for å unngå offentlig administrasjon. Blant annet skal styret i Sikringsfondet legge særlig vekt på hensynet til den alminnelige tillit til banksystemet samt hensynet til fondets økonomi. Herunder bør vurderes hvilke kostnader som vil være forbundet med bruk av støttetiltak sammenlignet med de kostnader som vil kunne påløpe hvis saken skulle ende med offentlig administrasjon og utbetaling etter innskuddsgarantien.

Fondets primære oppgave er å sikre de garanterte innskuddene. Dette gjøres best ved å anvende kostnads-effektive løsninger for banker i krise. Støttetiltak skal derfor i utgangspunktet bare vurderes når dette antas å bli rimeligere enn offentlig administrasjon. Hvorvidt fondet utover dette skal yte støtte for å bidra til den alminnelige tillit til banksystemet, bør vurderes i hvert enkelt tilfelle.

Fondet kan bare gi støtte dersom fondets gjenværende kapital sammen med fremtidig avgiftsinnbetaling og garantiinnbetalinger fra medlemmene antas å være tilstrekkelig til å sikre fondets forpliktelser etter innskuddsgarantiordningen.

Fondet kan ikke uten Kongens samtykke stille garanti eller påta seg andre forpliktelser i anledning innskuddsgaranti utover lovbestemt garanti eller støttetiltak som til sammen utgjør mer enn to ganger fondets minstekapital. Tilsvarende begrensninger i låneadgangen gjør seg ikke gjeldende for låneopptak for å dekke den lovpliktige innskuddsgarantien.

Banksikringsloven gir en oversikt over mulige støttetiltak overfor banker som har fått likviditets- eller soliditetsproblemer. Sikringsfondet kan yte de fleste former for støtte. Det kan være:

- Likviditetsstøtte
- Garantier for lån eller oppfyllelse av andre forpliktelser,
- Generell garanti for at banken oppfylder sine forpliktelser,
- Overta aktiva fra banken, eller
- Fondet kan også skyte inn egenkapital eller stille egenkapitalgaranti for at virksomheten kan fortsette eller avvikles.

Alle disse tiltakene ble anvendt under bankkrisen 1988 – 1992.

**Vilkår for støtte**

Etter vedtektene § 18-3 kan fondet kreve at ... *en medlemsinstitusjon som mottar støtte fra fondet tar opp forhandlinger om sammenslutning med annen medlemsinstitusjon eller annen finansinstitusjon, eller at det gjennomføres endringer i medlemsinstitusjonens ledelse eller dens virksomhet.* Et slikt krav om fusjon (eller andre strukturelle endringer) vil være naturlig hvis banken får støtte. Hvilke konkrete krav som stilles må imidlertid vurderes i hvert enkelt tilfelle.

I følge rapporten *Administrasjon av banker i kriser* (s. 22-23) vil det være aktuelt å stille også andre vilkår ved støtte til banker i krise, for eksempel at

- Styre og ledelse blir skiftet ut
- Likviditetsstøtte primært gis mot sikkerhet, eller for øvrig dersom fondet vurderer at egenkapitalsituasjonen i banken er tilfredsstillende. I tilfelle med Glitnir ASA oktober 2008 valgte styret å stille midlertidig likviditetsstøtte slik at banken i løpet av en kortvarig periode kunne komme opp med en strukturell løsning. Likviditetsstøtten mot sikkerhet ble forlenget i en begrenset periode etter at SpareBank 1-konsortiet overtok Glitnir.
- Det bør stilles krav om revidert statusoppgjør hvis egenkapitalen i banken er helt eller delvis tapt.
- Egenkapitalstøtte bør ikke være aktuelt før beregnede tap er dekket av bankens eierkapital.
- Også eiere av ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner må belastes før Sikringsfondet bidrar med ansvarlig kapital
- Det kan også være aktuelt å kreve at øvrige, ikke-garanterte kreditorer skal bidra i en kriseløsning. Eksempler kan være obligasjonseiere, andre banker og andre profesjonelle kreditorer.

**Konklusjoner**

Det er viktig at det ikke danner seg en oppfatning i markedet av at Sikringsfondet i krisesituasjoner ubetinget vil dekke alle kreditorer og at derved offentlig administrasjon fremstår som et reelt alternativ. Et siktemål med fondets strategi for støtte av banker i krise er å medvirke til større aktsomhet blant bankenes kreditorer, slik at bankene ikke ekspanderer på grunnlag av Sikringsfondets garantiordning.

For å unngå at Sikringsfondet medvirker til svekket markedsdisiplin, er det viktig at

- støtte bare skal vurderes når dette antas å bli rimeligere enn alle andre aktuelle tiltak, herunder offentlig administrasjon,
- egenkapitalstøtte fra fondet forutsetter nedskrivning av eierkapital og eventuelt annen ansvarlig kapital,
- hvis støtte må vedtas raskt, kan vedtaket betinges på en slik nedskrivning basert på revidert statusoppgjør,
- likviditetsstøtte gis mot sikkerheter, og eventuelt krav om salg,
- om mulig bør man søke å komme frem til frivillige løsninger hvor også øvrige kreditorer bidrar til en kriseløsning,

Fondets policy for støtte/videre drift versus avviking og oppgjør (ved offentlig administrasjon) har dessuten direkte virkninger for disponering av fondets aktiva, og det er viktig at man har en klar forståelse for hvordan omfattende støttetiltak og/eller utbetalinger etter en offentlig administrasjon kan finansieres.

Fondets primære oppgave er å sikre innskuddsforpliktelsene til medlemmene. Støttetiltak må derfor dimensjoneres slik at gjenværende kapital til enhver tid anses som tilstrekkelig. Dette tilsier at fondet må være varsom med å yte (for mye) støtte, særlig når utsiktene for omfattende utbetalinger til andre banker er store.

## *Avtalen mellom Bankenes sikringsfond og FNH/Sparebankforeningen*

For å sikre at Bankenes sikringsfond har tilstrekkelige ressurser hvis det skulle oppstå en situasjon der en eller flere banker får problemer, har fondet inngått avtale med Finansnæringenes Hovedorganisasjon og Sparebankforeningen om å kunne trekke på ressurser i de to organisasjonene. Dette gjøres for å dekke fondets behov for administrative og faglige ressurser i for-

bindelse med fondets ordinære og daglige drift, utredningsoppgaver, og oppgaver i forbindelse med en bankkrise. Sparebankforeningen og Finansnæringens Hovedorganisasjon har forpliktet seg til å ta tilbørlig hensyn til dette behovet både i en normalsituasjon og i en krisesituasjon når egen virksomhet organiseres.

## *Avtalen med andre sikringsfond om tilleggsdekning*

Av banksikringsloven § 2-2 filialer, fremgår at kredittinstitusjoner med hovedsete i annen EØS-stat som mottar innskudd fra allmenheten gjennom filial her i riket, har rett til å bli medlem av innskuddsgarantiordningen nevnt i § 2-10 dersom innskuddsgarantiordningen i filialens hjemland ikke kan anses å gi filialens innskytere like god dekning som følge av loven her. Kongen kan fastsette nærmere vilkår for slikt medlemskap.

Et nytt filialmedlem, Swedbank filial Norge, ble opptatt som medlem av den norske innskuddsgarantiordningen 29.05.08. Et av fondets filialmedlemmer, Kaupthing Bank hf NUF, ble i 2008 satt under offentlig administrasjon.

Handelsbanken og Skandiabanken søkte i hhv. 10.06.08 og 29.05.08 om medlemskap i Sikringsfondet. På styremøte 25.11.08 ble begge bankene innvilget medlemskap betinget av godkjenning fra Kredittilsynet. En slik godkjenning er foreløpig ikke på plass når det gjelder Handelsbanken.

Bankenes sikringsfond har avtaler om tilleggsdekning med Sverige, Danmark og Island. Når det gjelder avtalen med Island er det etter at Kaupthing Bank ble satt under administrasjon og avvirket ingen islandske banker som har tilleggsdekning i det norske sikringsfondet.

## *Internasjonalt samarbeid*

Bankenes sikringsfond er medlem av European Forum of Deposit Insurers (EFDI). Foreningen er etablert som et eget selskap under belgisk lov. Formålet med foreningen er å bidra til stabiliteten av det finansielle system ved å fremme europeisk samarbeid mellom innskuddsgarantiordninger og initiere diskusjon og utveksling av kunnskap og informasjon om temaer av allmenn interesse og viktighet. Organisasjonen har ikke noe permanent sekretariat. For tiden er sekretariatet knyttet til den italienske innskuddsgarantiordningen fordi lederen for EFDI er administrerende direktør i den italienske banksikringsordningen.

EFDI ble stiftet i 2002 med 25 innskuddsgarantiordninger som medlemmer. Organisasjonen har hatt sterk vekst og den har nå 54 medlemmer fra 39 land, alle fra Europa. EFDI har et nært samarbeid med flere europeiske og andre organisasjoner som engasjerer seg i sikringsfondsproblematikk

## Kontakt med medlemmene - bankanalyse og informasjon

Bankenes sikringsfonds Revisjonskontor ble opprettet av Sparebankenes sikringsfond i 1964 og skulle blant annet yte revisjonsteknisk bistand til medlemsbankene. Formålet har i løpet av årene frem til i dag gradvis endret seg, men analyse og opplysningsvirksomheten ovenfor medlemmene er fortsatt en viktig oppgave for Revisjonskontoret.

Innhenting av opplysninger vedrørende medlemsbankene skjer med hjemmel i Banksikringslovenes § 2-4 (4) "Fondet kan granske medlemsbankenes regnskaper og revisjonsforhold og vurdere deres forvaltning. I den sammenheng kan fondet kreve at en medlemsbank skal legge frem dokumenter m.v. og opplysninger som fondet anser nødvendig."

### Regnskapskontroller og analyser

I likhet med tidligere år har Revisjonskontoret gjennomgått årsoppgjørene og kvartalsregnskapene for alle medlemsbankene. Regnskapene sammen med årsberetning, revisors og kontrollkomiteens beretning blir gjennomgått med tanke på at Revisjonskontoret skal ha best mulig oppdatert kjennskap til den enkelte bank.

Årsregnskapene er grunnlaget for Revisjonskontorets regnskapsanalyser og normtall, og er en av de viktigste informasjonskilder for totalvurdering av enkeltbanker og grupper. Utvelgelsen av besøksbanker skjer blant annet ut fra denne gjennomgangen.

Størrelsene på medlemsbankene tilsier at de minste bankene ikke kan sammenlignes med de aller største på en rekke områder. Største medlem, DnB NOR Bank ASA har en forvaltningskapital på over 1 300 milliarder kroner og utgjør 45 prosent av totalen, mens den minste banken har en forvaltningskapital på 0,3 milliarder kroner. Variasjonen i medlemsbankenes størrelse må og blir hensyntatt ved vurderingene.

Regnskapsanalysene og normtallene for enkeltbanker og grupper ble også for 2007 utarbeidet på grunnlag av de offisielle regnskapsdata innhentet direkte fra bankene. Resultatet av analysene og normtallene for sparebankene ble sendt de respektive banker 28. mars 2008. For internt bruk ble også bankenes regnskapstall blant annet justert for egenkapitalforskjeller.

Regnskapsmessig utvikling i bankene gjennom året følges blant annet ved å innhente og gjennomgå kvartalsregnskapene fra samtlige banker. Revisjonskontoret har et databaseprogram for registrering av hovedtall fra bankenes kvartalsrapporter. I tillegg til regnskapstallene blir det lagt inn kapitaldekning, misligholdte og tapsutsatte lån. Revisjonskontoret har registrert sparebankstall kvartalsvis i 7 år, og for foretningssbankene i 5 år. Oversiktsmessig har Revisjonskontoret et utmerket redskap som har vært til god hjelp i 2008. Det er muligheter til å utføre beregninger, sorteringer og fordelinger på grupper vedrørende de registrerte kvartalsregnskapstall.

### Bankbesøk

Identifikasjon av banker som kan komme i krise har i alle år stått sentralt i Revisjonskontorets arbeid. Verdien av en bank som er i løpende drift, kan ikke sammenlignes med verdien av en bank som blir satt under administrasjon.

Den soliditetsmessige situasjonen pr. 30. september 2008 var fortsatt tilfredsstillende hos de aller fleste bankene. Resultatene for de tre første kvartalene var godt opprettholdt med hensyn til resultat i kroner, totalt kun en reduksjon på 1,4 milliarder kroner etter skatt. 3. kvartal isolert, viste at finansuroen nå også slår ut resultatsmessig i Norge. Ikke uventet, viste inntjeningen fra verdipapir en stor nedgang og utlånstap viste at tapstallene er på vei oppover.

Egenkapitalavkastningen pr. 30. september 2008 utgjorde i gjennomsnitt 11 prosent, og 70 prosent av bankene i antall hadde en egenkapitalavkastning på over 5,0 prosent. Bankenes sterke utlånsvest fortsatte i første del av 2008, og annualisert tilsvarte veksten 17,1 prosent, dersom overføringene av utlån til boligkredittsforetakene hensyntas. Utviklingen i misligholdte og tapsutsatte lån har i 2008 snudd og det er ventet at totalstørrelsene i siste del av 2008 vil vise en fortsatt økning, men fra et svært lavt nivå. Tapsutviklingen til og med 3. kvartal 2008 har vært god hos de aller fleste. Utviklingen i 4. kvartal 2008 og 2009 antas å gi vesentlig høyere tap, og de nye regnskapsreglene knyttet til IFRS vil som ventet gi større variasjon i de årlige bokførte tap.

Det er i 2008 besøkt 10 banker, tilsvarende tall for 2007 var 8 banker.

Revisjonskontorets kontrollvirksomhet har også i 2008 vært spesielt rettet mot de mindre og mellomstore medlemsbankene. Utvelgelseskriteriene har som i tidligere år hatt hovedvekt på soliditetsmessige og likviditetsmessige nøkkeltall, men også vekst, tap og driftskostnader har vært viktige faktorer ved utvelgelsen av besøksbankene.

I forståelse med styret og forretningsfører er det bestemt at Revisjonskontorets ressurser ikke skal brukes til kontroll av de store og mellomstore bankene (større enn 3 mrd. kroner). Kredittilsynet har i sin inspeksjonsvirksomhet spesiell oppmerksomhet rettet mot de største bankene.

#### ***Glitnir Bank ASA – Kaupthing Bank filial Norge***

I første del av oktober oppstod problemer av likviditetsmessig art i Glitnir Bank ASA, og filialen til Kaupthing Bank i Norge stoppet utbetalingene til sine kunder. Begge sakene tilsa omfattende arbeid for Revisjonskontoret. I den forbindelse vises til egne artikler vedrørende Sikringsfondets håndtering av disse sakene.

#### ***Informasjonsvirksomhet og kurs***

Den årlige høstkonferansen 2008 ble avholdt på Rica Maritim i Haugesund i perioden 21. til 23. september og samlet totalt 184 deltakere, inkl foredragsholdere, gjester og ledsagere. Temaene på årets konferanse var IFRS, Børsnotering av Grunnfondsbevis, ICAAP rapportering/prosess og dagens Fundingmarked.

Programpostene 2. dag inneholdt som tidligere år tidsaktuelle foredrag fra velkjente personer innen finansnæringen. Foredragsholderne kom fra Kredittilsynet, Sparebankforeningen, BDO Noraudit, SpareBank 1 Nøtterø, Ørskog Sparebank og Nordea i tillegg til Revisjonskontoret.

Revisjonskontoret har deltatt som foredragsholdere på årsoppgjørskurs for bankenes regnskapsansvarlige og revisorer. Kursene ble som tidligere holdt i Oslo, Bergen, Kristiansand og Trondheim. På disse kursene nås de aller fleste bankene og bankenes revisorer. I tillegg til Revisjonskontoret deltar også Kredittilsynet, banker samt større revisjonsselskap med bankerfaring som foredragsholdere.

Revisjonskontoret har bidratt med foredragsholdere på Kurs for styremedlemmer og Kurs for kontrollkomitémedlemmer.

I tillegg til kursvirksomheten mottar Revisjonskontoret jevnlig spørsmål fra medlemsbankene om regnskaps- og revisjonsspørsmål og deltar i utvalg, internt og eksternt, som behandler spørsmål vedrørende.

- Regnskapsområdet - regnskapslov med tilhørende forskrifter samt regnskapsstandarder.
- Revisjonsområdet - forhold som er av særlig betydning for finansnæringen.
- Skatteområdet – den del av næringsbeskatningen som utelukkende regulerer finansnæringen.

Det gis også innspill til hørings saker på andre områder hvor Revisjonskontorets erfaring er av betydning for banknæringen. Gjennom dette arbeidet får også Revisjonskontoret verdifull innsikt i rammeverket som regulerer bankenes virksomhet og som er av betydning for besøksvirksomheten og bankanalyser.

Revisororganisasjoner og foreninger med tilknytning til finansnæringen anses som viktige fora for dialog med representanter for næringen.

#### ***Beregninger og innkreving av avgift***

I henhold til lov om sikringsordninger skal medlemmene innbetale en årlig avgift inntil Sikringsfondet er fullt. Inntil så er tilfellet skal det også stilles garanti fra medlemsbankene. Nye medlemmer får rammebetingelsene vedrørende inntreden fastsatt av Finansdepartementet.

Gjennom offentlig bankstatistikk sender bankene inn blant annet oversikt over innskudd fordelt etter størrelse. Revisjonskontoret har mottatt oppgaver fra Kredittilsynet over garanterte innskudd og beregningsgrunnlag kapitaldekning for medlemsbankene som danner grunnlag for beregning av minimumsstørrelsen på Bankenes sikringsfond i 2009. For nyinnmeldte banker, inklusive Topping up medlemmer, blir eventuelle inntredelsesavgifter utregnet og oversendt Kredittilsynet/ Finansdepartementet for godkjenning før disse blir innkalt.

Det vises for øvrig til eget tema ”Sikringsfondsavgift i 2009”

## Finanskrisen, internasjonale rammebetingelser og norsk tiltakspakke

### Internasjonale rammebetingelser - forslag til endringer i innskytergarantien

I desember 2008 vedtok EU-parlamentet endringer i bestemmelsene om sikringsfondslovgivningen i EU land. EU-parlamentet besluttet å øke minimumsgrensen for innskuddsgarantien fra € 20 000 til € 50 000. Denne endringen trer i kraft 30.06.09. Med virkning fra 1. januar 2011 fastsettes den maksimale beløpsgrensen til € 100 000 med mindre en konsekvensutredning som skal avgis innen utgangen av 2009 konkluderer med at en slik forhøyelse og en harmonisering i alle EU-land ikke er på sin plass og ikke er økonomisk overkommelig for alle medlemsstater for å sikre forbrukerbeskyttelsen og den finansielle stabilitet, og for å unngå konkurranseforvridning mellom medlemsstatene.

Vedtaket i EU-parlamentet innebærer full harmonisering av innskuddsgarantiens størrelse fra 1. januar 2011. Hvis det gjennom EØS-avtalen stilles krav om harmonisering av den norske ordningen, vil den norske innskytergarantien bli halvert fra 2 millioner kroner til € 100 000. Det er for øvrig grunn til å merke seg at i den utstrekning enkelte EU-land praktiserer full garanti for langsiktige spareformer, legges det til grunn at disse kan videreføres. Det skal også utredes om det enkelte land skal kunne innføre full dekning for visse former for midlertidig høy saldo på konto. Dette kan antakelig være tilfelle ved eiendomstransaksjoner. Norske myndigheter arbeider aktivt for at Norge kan beholde innskytergarantien på 2 millioner kroner.

Etter gjeldende bestemmelser skal Sikringsfondet foreta utbetaling etter innskuddsgarantien så snart som mulig og innen 3 måneder etter at en bank er satt under offentlig administrasjon. Fristen kan i særlige tilfeller forlenges med inntil 6 måneder. EU – parlamentet har vedtatt en tilstramming av regelverket. Fristen settes til 20 dager med mulighet for i særskilte tilfeller å forlenge fristen med 10 dager. Det legges også opp til at den enkelte innskyter etter søknad skal kunne disponere et mindre beløp innen tre dager.

De nye bestemmelsene i EU direktivet forutsetter endringer i det norske lovverket.

### Norsk tiltakspakke

Finansdepartementet har sammen med Norges Bank satt i gang tiltak for å bedre bankenes tilgang på likviditet. Det ene tiltaket er tilgang til statsobligasjoner for inntil 350 milliarder kroner. For å få tilgang må bankene bytte inn sikre boliglån utstedt av kredittforetak (obligasjoner med fortrinnsrett (OMF)). Prisen bankene skal betale for bytteavtalen fastsettes i auksjon. Bytteavtalene kan ha varighet inntil fem år. For å kompensere staten for risikoen vil renten på statspapirene være høyere enn renten på OMF'en som bankene bytter inn. Dette skal også være et incitament til å avvikle ordningen når markedet normaliseres. Byttelånsordningen er altså ingen form økonomisk støtte som mange synes å tro. Frem mot årsskiftet ble det gjennomført fire auksjoner i bytteordningen og bankene har fått tilført 42 milliarder kroner.

Et annet tiltak er at Norges Bank har tilbudt F-lån med en løpetid på to år. Samtidig er kravet til sikkerhet redusert. Disse F-lånene er først og fremst rettet mot mindre banker som ikke kan ta del i byttelånsordningen. Maksimalt bud på toårlånet vil være 1 milliard kroner. Før nyttår hadde bankene F-lån med to års løpetid for 12,6 milliarder kroner.

Også før tiltakspakken kom i oktober hadde Norges Bank gjennomført likviditetstiltak. Dette skjedde gjennom valutaswapper og tilførsel av F-lån i større omfang og med lengre løpetid enn normalt.

Søndag 8. februar la regjeringen frem forslag om å etablere Statens finansfond og Statens obligasjonsfond. Begge fondene får en kapital på 50 milliarder kroner. Statens finansfond blir en egen institusjon. Fondet etableres for å styrke kjernekapitaldekningen i bankene slik at de kan møte svakere konjunkturer, og styrke sin konkurransekraft. Kjernekapitalen på 50 milliarder kroner kan isolert sett tilsvare en utlansreserve på 400-500 milliarder kroner.

Statens obligasjonsfond etableres for å bidra til at bedriftene kan hente finansiering ikke bare direkte fra bankene, men også i et styrket obligasjonsmarked. Statens obligasjonsfond skal forvaltes av Folketrygd-fondet.

## Sikringsfondets organer

### Organisasjon

Etter valg på generalforsamlingen 27.03.08, og valg av leder og nestleder på etterfølgende konstituerende styremøte, fikk styret følgende sammensetning:

- Adm. direktør Finn Haugan, SpareBank1 SMN, leder (på valg i 2009)
- Konserndirektør Ottar Ertzeid, DnB NOR Bank ASA, nestleder, (på valg i 2010)
- Adm. direktør Jan Arveschoug, Voss Veksel- og Landmandsbank ASA (på valg i 2009)
- Adm. banksjef Geir-Tore Nielsen, Lillestrøm Sparebank (på valg i 2010)
- Adm. direktør Gunn Wærsted, Nordea Bank Norge ASA, (på valg i 2009)
- Direktør Kristin Gulbrandsen, Norges Bank
- Kredittilsynsdirektør Bjørn Skogstad Aamo

Leder og nestleder velges for ett år om gangen.

Følgende ble i nummerert rekkefølge valgt til varamedlemmer:

1. Konserndirektør Kate Henriksen, Sparebanken Vest (på valg i 2009)
2. Viseadm. direktør Jan-Frode Janson, Fokus Bank (på valg i 2010)
3. Adm. banksjef Odd Nordli, Aurskog Sparebank (på valg i 2010)
4. Adm. direktør Torbjørn Vik, Bank1 Oslo AS (på valg i 2010)
5. Adm. banksjef Åsmund Kåre Rørvik, Kvinnherad Sparebank (på valg i 2009)

1. varamedlem møter fast i styret.

I tillegg ble følgende oppnevnt som varamedlemmer fra det offentlige:

- Avdelingsdirektør Sven-Henning Kjelsrud, Kredittilsynet.  
Fra 1. mars 2009 er avdelingsdirektør Emil Steffensen oppnevnt som varamedlem fra Kredittilsynet
- Fagdirektør Birger Vikøren, Norges Bank

Følgende ble valgt til medlemmer av valgkomiteen:

- Banksjef Arvid Andenæs, Sparebanken Sogn og Fjordane, leder (på valg i 2009)
- Adm. direktør Thomas Borgen, Fokus Bank, (på valg i 2009)
- Banksjef Roar Hoff, DnB NOR Bank ASA (på valg i 2009)
- Adm. direktør Oddvar Nordnes, Landkreditt Bank AS (på valg i 2010)
- Adm. banksjef Herbjørn Steinsvik, Totens Sparebank (på valg i 2010)

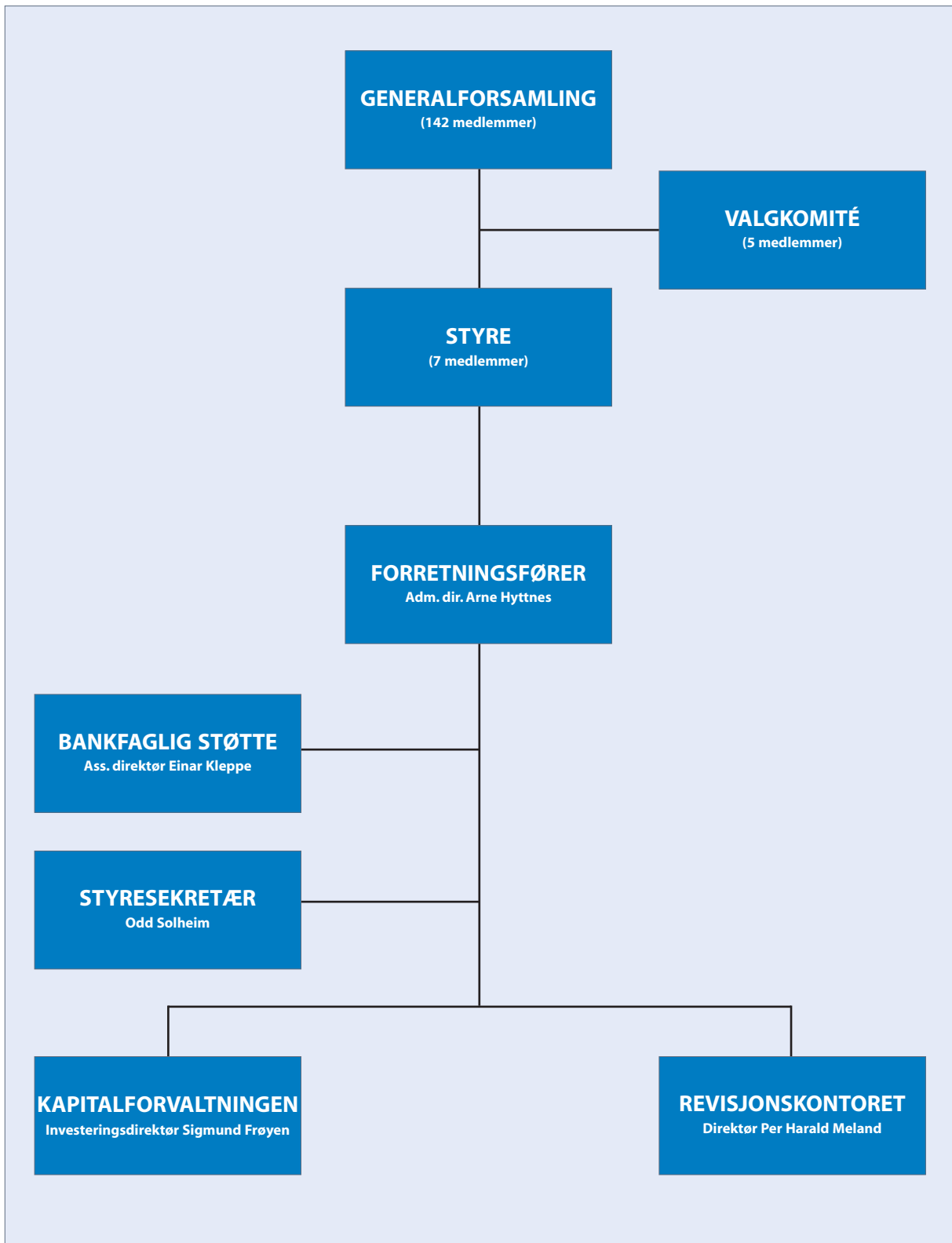
Adm. direktør Arne Hyttnes, Sparebankforeningen, er forretningsfører i fondet.

Investeringsdirektør Sigmund Frøyen leder Kapitalforvaltningen, som har 8 ansatte. Direktør Per Harald Meland leder Revisjonskontoret som har 6 ansatte.

Direktør Odd Solheim er styresekretær.

I tillegg trekker Bankenes sikringsfond på ressurser i Finansnæringens Hovedorganisasjon og Sparebankforeningen når saksomfanget tilsier det.

*Organisasjonsplan pr. 27. februar 2009*



## Medlemmer i Bankenes sikringsfond pr. 27.02.09

**A**

Andebu Sparebank  
Arendal og Omegns Sparekasse  
Askim Sparebank  
Aurland Sparebank  
Aurskog Sparebank

**B**

Bamble og Langesund Sparebank  
Bank 1 Oslo A/S  
Bank Norwegian AS  
Bank2 ASA  
Berg Sparebank  
Bien Sparebank AS  
Birkenes Sparebank  
Bjugn Sparebank  
Blaker Sparebank  
BNbank AS  
Bud, Fræna og Hustad Sparebank  
Bø Sparebank

**C**

Cultura Sparebank

**D**

DnB NOR Bank ASA  
Drangedal og Tørdal Sparebank

**E**

Eidsberg Sparebank  
Etne Sparebank  
Etnedal Sparebank  
Evje og Hornnes Sparebank

**F**

Fana Sparebank  
Fjaler Sparebank  
Flekkefjord Sparebank  
Fornebu Sparebank  
Fron Sparebank

**G**

Gildeskål Sparebank  
Gjensidige Bank ASA  
Gjerstad Sparebank  
Gran Sparebank  
Grong Sparebank  
Grue Sparebank

**H**

Halden Sparebank  
Haltdalen Sparebank  
Harstad Sparebank  
Haugesund Sparebank  
Hegra Sparebank  
Helgeland Sparebank  
Hjartdal og Gransherad Sparebank  
Hjelmeland Sparebank  
Hol Sparebank  
Holla og Lunde Sparebank  
Høland Sparebank  
Hønefoss Sparebank

**I**

Indre Sogn Sparebank

**J**

Jernbanepersonalets Sparebank

**K**

Klepp Sparebank  
Klæbu Sparebank  
Kragere Sparebank  
Kvinesdal Sparebank  
Kvinnherad Sparebank

**L**

Landkreditt Bank AS  
Larvikbanken Brunlanes Sparebank  
Lillesands Sparebank  
Lillestrøm Sparebank  
Lofoten Sparebank  
Lom og Skjåk Sparebank  
Luster Sparebank

**M**

Marker Sparebank  
Meldal Sparebank  
Melhus Sparebank  
Modum Sparebank

**N**

Nes Prestegjelds Sparebank  
Nesset Sparebank  
Netfonds Bank ASA  
Nordea Bank Norge ASA  
Nordlandsbanken ASA  
Nøtterø Sparebank

**O**

OBOS  
Odal Sparebank  
Ofoten Sparebank  
Opdals Sparebank  
Orkdal Sparebank

**P**

Pareto Bank ASA

**R**

Rindal Sparebank  
Ringerike Sparebank  
Rygge-Vaaler Sparebank  
Rørosbanken Røros Sparebank

**S**

Sandnes Sparebank  
Santander Consumer Bank AS  
Sauda Sparebank  
SEB Privatbanken ASA  
Selbu Sparebank  
Seljord Sparebank  
Setskog Sparebank  
Skudenes & Aakra Sparebank  
Soknedal Sparebank  
SpareBank 1 Buskerud-Vestfold  
SpareBank 1 Hallingdal  
SpareBank 1 Nord-Norge  
SpareBank 1 SMN  
SpareBank 1 SR-Bank  
SpareBank 1 Telemark

Sparebanken Hardanger

Sparebanken Hedmark  
Sparebanken Hemne  
Sparebanken Jevnaker Lunner  
Sparebanken Møre  
Sparebanken Narvik  
Sparebanken Nordvest  
Sparebanken Pluss  
Sparebanken Sogn og Fjordane  
Sparebanken Sør  
Sparebanken Vest  
Sparebanken Volda Ørsta  
Sparebanken Øst  
Spareskillingsbanken  
Spydeberg Sparebank  
Stadsbygd Sparebank  
Storebrand Bank ASA  
Strømmen Sparebank  
Sunndal Sparebank  
Surnadal Sparebank  
Søgne og Greipstad Sparebank

**T**

Time Sparebank  
Tingvoll Sparebank  
Tinn Sparebank  
Tolga- Os Sparebank  
Totens Sparebank  
Trøgstad Sparebank  
Tysnes Sparebank

**V**

Valle Sparebank  
Vang Sparebank  
Vegårshei Sparebank  
Verdibanken ASA  
Vestre Slidre Sparebank  
Vik Sparebank  
Voss Sparebank  
Voss Veksel- og Landmandsbank ASA

**Y**

yA Bank ASA

**Ø**

Ørland Sparebank  
Ørskog Sparebank  
Øystre Slidre Sparebank

**Å**

Åfjord Sparebank  
Aasen Sparebank

### Filialmedlemskap (lovens § 2-2)

Fokus Bank filial av Danske Bank  
Nordnet Bank filial av Nordnet Bank AB  
Swedbank filial Norge  
Skandiabanken AB filial Norge  
(fra 10.02.09)

## Sikringsfondets vedtekter

Vedtatt på konstituerende generalforsamling i Bankenes sikringsfond 22.06.04, stadfestet av Finansdepartementet 09.09.04, og deretter endret på generalforsamling 19.04.05, 26.04.06, og 26.04.07.  
Stadfestet av departementet i brev 26.09.06, og 16.05.07.

### Kap. I Medlemskap og formål

#### Kap. I Medlemskap og formål

##### § 1 Opprettelse og medlemskap

- (1) Bankenes sikringsfond (heretter kalt Sikringsfondet) ble opprettet ved lov 25.06.04 om endringer i banksikringsloven ved at Sparebankenes og Forretningsbankenes sikringsfond ble slått sammen. Endringsloven trer i kraft 01.07.04. Fondets virksomhet reguleres av lov 06.12.96 nr. 75 om sikringsordninger for banker og offentlig administrasjon m.v. av finansinstitusjoner (heretter kalt loven).
- (2) Fondet har sitt forretningskontor i Oslo.
- (3) Institusjoner med rett eller plikt til medlemskap i Bankenes sikringsfond:
  - a. Sparebanker og forretningsbanker med hovedsete i Norge skal være medlem av Sikringsfondet.
  - b. Kongen kan bestemme at andre kredittinstitusjoner med hovedsete i Norge skal være medlem av Sikringsfondet.
  - c. Kredittinstitusjon med hovedsete i EØS-området som mottar innskudd fra allmennheten gjennom filial her i riket, har rett til å bli medlem av innskuddsgarantiordningen dersom innskuddsgarantiordningen i filialens hjemland ikke kan anses å gi filialens innskytere like god dekning som følger av loven.
  - d. Kongen kan bestemme at filial av kredittinstitusjon med hovedsete i stat utenfor EØS-området, skal være medlem av innskuddsgarantiordningen.
- (4) Kongen kan fastsette nærmere regler om medlemskap for filialer av utenlandske kredittinstitusjoner, jf. banksikringsloven § 2-2 tredje ledd.
- (5) Sikringsfondet er et selvstendig rettssubjekt. Ingen medlemmer har eiendomsrett til noen del av Sikringsfondet.

#### § 2 Formål

- (1) Sikringsfondet har som formål å sikre innskuddsforpliktelsene til medlemmene gjennom innskuddsgarantien etter § 15.
- (2) For å sikre at et medlem som nevnt i § 1 tredje ledd bokstav a og b kan oppfylle sine forpliktelser eller videreføre virksomheten, eventuelt få overført virksomheten til annen institusjon, kan fondet også yte støtte etter reglene i § 17 og § 18.

#### § 3 Innsynsrett hos medlemmene

- (1) Sikringsfondet kan pålegge medlemmene den rapporteringsplikt som er nødvendig for fondets beregning av årlig avgift.
- (2) Sikringsfondet kan granske medlemmenes regnskaper og revisjonsforhold og vurdere deres forvaltning. I den sammenheng kan fondet kreve at et medlem skal fremlegge de dokumenter og opplysninger som fondet anser nødvendig.

### Kap. II Sikringsfondets kapital

#### § 4 Sikringsfondets ansvarlige kapital

- (1) Sikringsfondets samlede ansvarlige kapital skal til enhver tid minst være lik summen av 1,5 % av samlede garanterte innskudd hos medlemmene og 0,5 % av summen av beregningsgrunnlagene for kapitaldekningskravene for medlemmer som nevnt i § 1 tredje ledd bokstav a og b. Kapitalen skaffes til veie gjennom avgifter og garantier i henhold til §§ 5 og 6. Kravene kan fravikes i forskrift med mindre annet er bestemt i lov eller forskrift.
- (2) Ved beregning av de samlede garanterte innskudd hos medlemmene etter første ledd, legges til grunn et gjennomsnitt av medlemmenes innskudd ved utløp av tredje og fjerde kvartal i kalenderåret to år før innbetalingsåret samt første og annet kvartal i kalenderåret før innbetalingsåret. Tilsvarende gjøres ved beregning av summen av beregningsgrunnlagene for kapitaldekningskravene.

#### § 5 Avgift fra medlemmene

- (1) Medlemmene skal hvert år betale en avgift til fondet, med mindre fondets egenkapital etter siste års regnskap

overstiger minstekravet etter § 4. Kravene kan fravikes i forskrift med mindre annet er bestemt i lov eller forskrift.

- (2) Avgiften beregnes i samsvar med bestemmelsene i lovens § 2-7 og § 2-9 med tilhørende forskrifter.
- (3) Styret skal hvert år innen 1. mai sende melding til de enkelte medlemmer om størrelsen av den avgift som skal innbetales. Frist for innbetaling fastsettes av styret.
- (4) Nytt medlem i fondet som har drevet virksomhet før inntreden, betaler avgift i henhold til særskilt vedtak fastsatt av Finansdepartementet.

#### § 6 Garanti fra medlemmene

- (1) I den utstrekning Sikringsfondets midler ikke utgjør den i § 4 fastsatte minstestørrelse, skal det manglende dekkes ved avgivelse av garantier fra medlemmene. Garantibeløpet for hvert medlem beregnes forholdsmessig på samme måte som avgiftsplikten i henhold til § 5. Krav på innbetalinger i henhold til garantiansvaret kan for ett enkelt år ikke overstige 1/10 av minstekravet til Sikringsfondets samlede ansvarlig kapital etter § 4.
- (2) Styret foretar fordelingen av garantibeløpene. Fordelingen skal ombelegges hvert år, samtidig med beregningen av fondets samlede ansvarlige kapital etter § 4.
- (3) Styret bestemmer hvorledes garanti-erklæringene fra medlemmene skal utformes og påser at erklæringene blir innhentet.
- (4) Styret fastsetter om og hvordan garantiansvaret skal sikres.

#### § 7 Plassering av Sikringsfondets midler

- (1) Innenfor de rammer som følger av reglene nedenfor, skal styret fastsette strategi og retningslinjer for forvaltning av Sikringsfondets midler basert på hensynet til en betryggende forvaltning, god avkastning, nødvendig likviditet og etisk forvaltning.
- (2) Plasseringen skal skje innenfor følgende rammer.
  - a. Minimum en tredjedel av fondets midler i norske og utenlandske stats- og statsgaranterte obligasjoner.

- b. Fondet kan ikke plassere midler direkte eller indirekte i aksjer, grunnfondsbevis eller annen ansvarlig kapital utstedt av norske banker eller i morselskap i finanskonsern som omfatter norske banker, med mindre dette skjer som et støttetiltak etter banksikringsloven § 2-12.

### § 8 Låneopptak

- (1) Styret kan beslutte at fondet skal oppta lån hvis dette er nødvendig for oppfyllelse av fondets formål.

## Kap. III Sikringsfondets organer

### § 9. Generalforsamlingen

- (1) Fondets øverste myndighet er generalforsamlingen. På generalforsamlingen har hver medlemsinstitusjon én representant og én stemme med mindre Kongen har bestemt noe annet. En medlemsinstitusjon kan benytte en møteberettiget representant for en annen medlemsinstitusjon som fullmektig.
- (2) Ordinær generalforsamling holdes en gang hvert år, og skal så vidt mulig holdes innen utgangen av juni.
- (3) Generalforsamlingen innkalles av styret. Innkalling til ordinær generalforsamling skal skje ved brev som sendes medlemsinstitusjonene senest 14 dager før generalforsamlingen. Fortegnelse over saker som ønskes behandlet på generalforsamlingen, må være sendt medlemsinstitusjonene senest 1 uke før generalforsamlingen. Generalforsamlingen kan ikke treffe endelig beslutning i andre saker enn de som er ført opp i fortegnelsen.
- (4) Forslag som en medlemsinstitusjon ønsker behandlet på den ordinære generalforsamling må fremsettes skriftlig. Slike forslag bør sendes i god tid før innkallingen skjer, og må senest være mottatt av fondet tre uker før generalforsamlingen.
- (5) Ekstraordinær generalforsamling holdes når styret finner det nødvendig, eller når minst 10 medlemsinstitusjoner eller medlemsinstitusjoner som samlet representerer mer enn 10 % av medlemsinstitusjonenes samlede forvaltningskapital forlanger det, og samtidig angir hvilke saker som de vil ha behandlet. Innkalling til ekstraordinær generalforsamling skal skje skrift-

lig, slik at varselet kan påregnes å være mottatt av alle medlemsinstitusjoner senest åtte kalenderdager før generalforsamlingen.

- (6) Generalforsamlingen ledes av styrets leder, og i styrelederens forfall av styrets nestleder. Har begge forfall, velges møtelederen av generalforsamlingen. Det skal føres protokoll for generalforsamlingen under møtelederens ansvar. Protokollen skal godkjennes og underskrives av møtelederen og av to andre møtedeltakere som velges på møtet.

- (7) Med mindre annet er særlig bestemt i vedtektene, gjør generalforsamlingen vedtak med enkelt flertall. I tilfelle av stemmelikhet gjør møtelederens stemme utslaget, unntatt ved valg hvor avgjørelsen treffes ved loddrekning.

- (8) Generalforsamlingen vedtar vedtekter for Sikringsfondet og kan fastsette instruks for styret.

- (9) På den ordinære generalforsamling behandles:

- Årsberetning.
- Regnskap og revisors beretning.
- Fastsettelse av godtgjørelse til de tillitsvalgte og revisor.
- Valg av styremedlemmer med varamedlemmer.
- Valg av medlemmer til valgkomiteen.
- Andre saker som av styret er ført opp til behandling.
- Forslag fra medlemsinstitusjonene.

### § 10 Valgkomiteen

- (1) På generalforsamlingen velges en valgkomité som skal forberede valgene til neste ordinære generalforsamling. Forslag til medlemmer av valgkomiteen fremmes av styrets valgte medlemmer.
- (2) Valgkomiteen skal ha fem medlemmer, som velges for to år blant representanter for medlemsinstitusjonene. Et medlem bør fortrinnsvis kun gjenvelges én gang. Generalforsamlingen utpeker komiteens leder.

### § 11 Styret

- (1) Styret består av syv medlemmer. Fem medlemmer og fem varamedlemmer i nummerert rekkefølge velges av generalforsamlingen, fortrinnsvis blant de adm. direktører i medlemsinstitusjonene. Ett medlem med vara-

medlem oppnevnes av Norges Bank og ett medlem med varamedlem oppnevnes av Kredittilsynet.

- (2) De valgte medlemmer og varamedlemmer velges for to år. Ved valgene skal det legges vekt på hensynet til en balansert representasjon fra medlemsinstitusjoner av forskjellig størrelse og karakter. Et medlem bør fortrinnsvis kun gjenvelges to ganger.

- (3) Styret velger selv blant sine medlemmer leder og nestleder for ett år om gangen.

- (4) For gyldig styrevedtak kreves at minst fire styremedlemmer er til stede og er enige i vedtaket, med mindre annet følger av § 15 femte ledd eller § 17 tredje ledd nedenfor.

- (5) Styremøte holdes så ofte lederen finner det nødvendig eller når minst to styremedlemmer forlanger det. Innkalling til styremøte skal så vidt mulig skje skriftlig. I innkallingen skal oppgis de saker som skal behandles. Forretningsføreren foretar innkallelse på vegne av styrelederen.

- (6) Om det anses nødvendig av tidsmessige grunner, kan styrets leder velge å fremlegge en sak for styret til skriftlig behandling. Vedtak kan likevel ikke treffes ved skriftlig behandling dersom et styremedlem krever saken behandlet på styremøte. Vedtak truffet ved skriftlig behandling skal forelegges for og protokolleres på første styremøte.

- (7) Over styrets forhandlinger føres protokoll under lederens ansvar. Hvert styremedlem kan kreve å få protokollert sin stemmegivning. Protokollen underskrives av to styremedlemmer som styret oppnevner samt forretningsfører. Kopi av protokollen skal sendes styremedlemmene.

- (8) Styrets medlemmer tilkommer godtgjørelse for sitt arbeid, som fastsettes av generalforsamlingen.

### § 12 Styrets funksjoner

- (1) Styret leder Sikringsfondets virksomhet.

- (2) Styret skal bl.a.:

- Foreta innkalling til ordinære og ekstraordinære generalforsamlinger.
- Treffe beslutninger om avgiftsinnkreving og innhenting av garanti-

- erklæringer m.v. i medhold av vedtektenes § 5 tredje og fjerde ledd og § 6 annet, tredje og fjerde ledd.
- c. Fastsette strategi og retningslinjer for forvaltningen av Sikringsfondets midler etter § 7 og treffe beslutning om låneopptak etter § 8.
  - d. Ansette en forretningsfører for Sikringsfondet, og fastsette dennes instruks og godtgjørelse.
  - e. Treffe beslutninger til iverksettelse av innskuddsgarantien eller om støttetiltak i medhold av vedtektenes §§ 15, 16, 17 og 18.
- (3) Styrets adgang til å forplikte Sikringsfondet:
- a. Fondet forpliktes ved underskrift av styrets leder eller av minst to styremedlemmer i fellesskap.
  - b. Styret kan gi forretningsføreren begrenset fullmakt til å opptre på fondets vegne.

### § 13 Revisjon

- (1) Generalforsamlingen skal velge en statsautorisert revisor til å utføre revisjonsarbeidet. Revisor avgir beretning til generalforsamlingen.

### § 14 Taushetsplikt

- (1) Tillits- og tjenestemenn og revisorer i Sikringsfondet skal avgis erklæring om taushetsplikt med hensyn til de forhold som de i stillings medfør får kjennskap til.

## Kap. IV Fondets innskuddsgaranti og støtten til medlemsinstitusjonene

### § 15 Innskuddsgaranti

- (1) Sikringsfondet plikter å dekke tap som en innskyter har på innskudd i en medlemsinstitusjon. Med innskudd menes her enhver kreditsaldo på konto som lyder på navn, samt forpliktelser etter innskuddsbevis til navngitt person, unntatt innskudd fra andre finansinstitusjoner. Som innskudd regnes her også tilgodehavende etter oppdrag om betalingsoverføring eller andre vanlige banktjenester, samt ikke forfalte renter.
- (2) Dersom en innskyter har innskudd som samlet overstiger 2 mill. kroner i vedkommende medlemsinstitusjon, plikter ikke fondet å dekke tap på den del av samlede innskudd som overstiger dette beløp. Samlede innskudd skal reduseres med den enkelte inn-

skyters forfalte forpliktelser etter andre avtaleforhold dersom medlemsinstitusjonen har adgang til å motregne innskudd og forpliktelser. Kongen kan i forskrift bestemme at grensen for pliktig dekning kan settes høyere enn 2 mill. kroner for enkelte spesielle typer innskudd eller for innskudd fra særskilte innskytere.

- (3) Fondet plikter ikke å dekke tap på:

- a. innskudd fra verdipapirfond og andre foretak for kollektiv investering
- b. innskudd som har uvanlig høy rente eller andre økonomiske fordeler når slike fordeler har bidratt til å forverre institusjonenes økonomiske situasjon.

- (4) Fondet har ikke adgang til å dekke tap på:

- a. innskudd fra selskaper i samme konsern som medlemsinstitusjonen
  - b. innskudd som består av utbytte av en straffbar handling det foreligger rettskraftig dom for.
- (5) Vedtak om å dekke tap utover det Sikringsfondet plikter å dekke etter første og annet ledd ovenfor, krever tilslutning fra minst fem styremedlemmer.

### § 16 Oppgjør under innskuddsgarantien

- (1) Fondet skal dekke tap på innskudd i samsvar med lovens § 2-11.

### § 17 Støttetiltak

- (1) For å sikre at en medlemsinstitusjon som nevnt i § 1 tredje ledd bokstav a og b kan oppfylle sine forpliktelser eller videreføre virksomheten, eventuelt få overført virksomheten til annen institusjon, kan fondet yte støtte ved:

- a. å stille garanti eller gi annen støtte for å sikre eller dekke tap på innskudd som ikke blir dekket etter § 15 ovenfor
- b. å gi støtteinnskudd, lån eller garanti for lån eller oppfyllelse av andre forpliktelser
- c. å tilføre egenkapital eller stille egenkapitalgaranti for at virksomheten kan fortsette eller avvikles
- d. å dekke tap som likviditets- og soliditetsvikt har påført kreditorer eller bestemte grupper av disse

- (2) Støtte til medlemsinstitusjon kan i stedet gis til morselskap i finanskonsern. Morselskapet skal i så fall gi

støtten direkte til medlemsinstitusjonen.

- (3) Vedtak om støtte kan bare fattes innenfor de rammer som følger av § 19. Ved vurdering av om støtte skal gis skal styret legge særlig vekt på hensynet til den alminnelige tillit til banksystemet samt hensynet til fondets økonomi. Herunder bør vurderes hvilke kostnader som vil være forbundet med bruk av støttetiltak sammenlignet med de kostnader som vil kunne påløpe hvis saken skulle ende med offentlig administrasjon og utbetaling etter innskuddsgarantien. Et vedtak om støtte krever tilslutning fra minst fem styremedlemmer, og begrunnelsen skal fremgå av fondets styreprotokoll.

### § 18 Vilkår for støtte

- (1) Fondets styre avgjør om og i hvilken utstrekning en medlemsinstitusjon skal gis støtte som nevnt i § 17 ovenfor, og på hvilken måte dette skal skje.
- (2) Medlemsinstitusjon som mottar støtte fra fondet skal gjennomføre de tiltak som fondets styre fastsetter for å sikre mot tap. Medlemsinstitusjonen skal gi regelmessige innberetninger til fondets styre om medlemsinstitusjonens stilling og virksomhet etter nærmere bestemmelser av styret i Sikringsfondet.
- (3) Fondets styre kan kreve at en medlemsinstitusjon som mottar støtte fra fondet tar opp forhandlinger om sammenslutning med annen medlemsinstitusjon eller annen finansinstitusjon, eller at det gjennomføres endringer i medlemsinstitusjonens ledelse eller dens virksomhet.

### § 19 Maksimumsgrense for Sikringsfondets samlede forpliktelser

- (1) Styret kan ikke treffe vedtak etter § 17 og § 18 med mindre fondets gjenværende kapital etter støttetiltaket sammen med fremtidige innbetalinger av årsavgift og garantikapital samt annen kapitaltilgang antas å være tilstrekkelig til å sikre fondets forpliktelser etter innskuddsgarantiordningen.
- (2) Sikringsfondet kan ikke uten samtykke fra departementet som omhandlet i lovens § 2-12 sjette ledd, stille garanti eller påta seg andre forpliktelser i anledning innskuddsgaranti eller støttetiltak som til

sammen utgjør mer enn to ganger fondets minstekapital etter § 4.

## Kap. V Årsberetning og regnskap

### § 20 Årsberetning

- (1) Årsberetning om Sikringsfondets virksomhet avgis for den ordinære generalforsamling av styret. Den skal medsendes innkallelsen til generalforsamlingen. Årsberetningen skal underskrives av det samlede styre og paraferes av forretningsføreren.

### § 21 Regnskap

- (1) Sikringsfondets regnskap avlegges for kalenderåret. Overskuddet tillegges kapitalen.
- (2) Forretningsføreren skal innen utgangen av mars måned avgi utkast til revidert årsregnskap til styret.
- (3) Regnskapet skal underskrives av det samlede styre og paraferes av forretningsføreren.
- (4) Regnskapet medsendes innkallelsen til den ordinære generalforsamling.

## Kap. VI Endring av vedtektene m.v.

### § 22 Vedtekter

- (1) Vedtak om endring av vedtektene krever to tredjedeler av de avgitte stemmer. Vedtaket kan ikke settes i verk før det er godkjent av Kongen.

# ØKONOMI



børs

Ved handelsdagens slutt på Oslo Børs i går var hovedindeksen ned 8,3 prosent. Det er det verste dagsfallet på børsen siden 19. august 1991.

Side 4 og 9

OSLO BØRS -8,3% ▼ NEW YORK -2,3% ▼ LONDON -5,4% ▼ EURO 8,31 ▲ (+0,04 kr.) DOLLAR 5,79 ▲ (+0,14 kr.) OLJE (Brent) 96,77 ▼ (-6,77\$) Dollar/fat - 1 måned (M. 18.00)

## Krise over Europa

■ Men økonomer tror norske banker er bedre rustet



Seniorøkonom Kyrre Aamdal i DnB NOR Markets tror norske banker er godt rustet til å møte den internasjonale finanskrisen.

FOTO: JON HAUGE

Krisebanker over hele Europa må reddes av myndigheter og andre banker. Oslo Børs er i fritt fall og Norges Bank lader kanonene med tredoblet mengde dollar fra den amerikanske sentralbanken. Finansminister Kristin Halvorsen er på tå hev. Men norsk finansnæring har god tro på egen evne til å klare seg gjennom krisen.

Side 2, 3, 4, 5 og 9

### -VANSKELIG Å HENTE PENGER



Kristian Siem hørte i går Harald Norvik presentere en fersk rapport om undervannsentreprenører, der Siem-selskapet Subsea 7 er av de store.

FOTO: ROLF ØHMAN

- Pengene har alltid sittet lett, nesten for lett. Nå sitter pengene lenger inne enn i hele min levetid, sier 59-åringen Kristian Siem som forbereder seg på flere års nedtur.

Side 5

### LÅNER FOR Å GI FORSKUDD PÅ ARV

Jo da, en del pensjonister bruker nok lånte penger på oppussing, reiser og andre opplevelser. Men en tredjedel av dem som tar opp seniorlånet «Litt Extra», oppgir at de ønsker å bort en del av pengene til barn og barnebarn. Cirka 1300 seniorlån-avtaler er inngått siden Sparebanken Bien som første bank begynte å tilby et «Litt Extra»-lån for tre år siden.

Pengene dine, side 14 og 15



Gunnar og Benny Paulsen fra Bygdøy nyter gode pensjonistdager etter at de tok opp seniorlån i november i fjor.

FOTO: BIRGITTE

